

Attityd till slutförvar av använt kärnbränsle

Struktur och orsaker

Lennart Sjöberg

Centrum för Riskforskning, Handelshögskolan i Stockholm
och Enheten Riskpsykologi, miljö och samhällssäkerhet,
Norges Teknisk-Naturvetenskapliga Universitet, Trondheim

September 2008

Svensk Kärnbränslehantering AB

Swedish Nuclear Fuel
and Waste Management Co
Box 250, SE-101 24 Stockholm
Tel +46 8 459 84 00

Attityd till slutförvar av använt kärnbränsle

Struktur och orsaker

Lennart Sjöberg

Centrum för Riskforskning, Handelshögskolan i Stockholm
och Enheten Riskpsykologi, miljö och samhällssäkerhet,
Norges Teknisk-Naturvetenskapliga Universitet, Trondheim

September 2008

Denna rapport har gjorts på uppdrag av SKB. Slutsatser och framförda åsikter i rapporten är författarnas egna och behöver nödvändigtvis inte sammanfalla med SKB:s.

En pdf-version av rapporten kan laddas ner från www.skb.se.

SKB:s förord

Svensk Kärnbränslehantering AB, SKB, har till uppgift att slutligt omhänderta det använda kärnbränslet från de svenska kärnkraftverken så att människors hälsa och miljö skyddas på kort och lång sikt. I slutet av 1970-talet påbörjades ett omfattande arbete i syfte att utveckla en metod och finna en lämplig plats för ett slutförvar. Sedan år 1992 har ett stegvis upplagt lokaliseringsarbete bedrivits och nyligen avslutades platsundersökningarna i Östhammars och Oskarshamns kommuner. SKB går nu in i ett nytt skede av sin verksamhet. Under 2009 kommer vi att välja plats och därefter ansöka om tillstånd att få uppföra och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle. Projektet som helhet beräknas vara avslutat under andra hälften av detta århundrade.

Uppgiften att omhänderta det använda kärnbränslet är komplex och ställer höga krav på teknisk och naturvetenskaplig kompetens. Efterhand växte insikten fram att det använda kärnbränslets omhändertagande även är en viktig samhällsangelägenhet. Det använda kärnbränslet ska förvaras betryggande under mycket lång tid. Det väcker många skilda typer av frågor som berör en vid krets av människor, från den enskilda medborgaren i kommunen till beslutsfattare på olika nivåer. Hur kan området kring förvarsplatsen, lokalt och i regionen, komma att påverkas ekonomiskt, befolkningsmässigt och kulturellt? Hur sker samordningen och avvägningen mellan miljöhänsyn, riskhantering och samhällseffekter ut?

Vilka attityder till kärnavfallet har medborgarna, i platsundersökningskommunerna och i Sverige i stort? Hur resonerar människor kring hur hembygd och framtid kan komma att påverkas av ett slutförvar under långa tidsrymder? Hur ser ungdomar på frågor om demokrati, miljö, vetenskap och teknologi?

Vilka överväganden ligger bakom Sveriges och andra länders val av strategier för hantering av använt kärnbränsle? Hur förhåller sig den nationella lagstiftningen till EU:s regelsystem? Vilka omvärldsförändringar – på kort och lång sikt – ekonomiska, politiska eller tekniska kan påverka svenska beslut om kärnavfallshanteringen.

Andra frågor som ställs är hur den mediala opinionen och den politiska debatten om kärnavfallet har förändrats sedan 1950-talet. Ser debatten olika ut på det nationella planet jämfört med i platsundersökningskommunerna? Vilka etiska och filosofiska perspektiv lyfts fram och av vem?

Ovanstående är exempel på frågeställningar som behöver belysas från samhällsvetenskapliga, beteendevetenskapliga och humanistiska perspektiv. År 2002 började SKB forma sitt program för samhällsforskning med syfte att:

- Bredda perspektivet på kärnbränsleprogrammets samhällsaspekter. Därmed underlättas möjligheterna att utvärdera och bedöma programmet i ett större sammanhang.
- Ge djupare kunskap och bättre underlag för plats- och projektanknutna utredningar och analyser. Därmed utnyttjas kunskap och resultat från samhällsforskningen till att höja kvalitén på beslutsunderlagen.
- Bidra med underlag och analyser till forskning som rör samhällsaspekter av stora industri- och infrastrukturprojekt. Därmed kan kärnbränsleprogrammets erfarenheter tas tillvara för andra likartade projekt.

Fyra områden utkristalliserades som särskilt relevanta:

- Socioekonomisk påverkan – Samhällsekonomiska effekter.
- Beslutsprocesser – Governance.
- Opinion och attityder – Psykosociala effekter.

- Omvärldsförändringar.

Under våren 2004 tillsattes en Beredningsgrupp bestående av forskare och representanter från SKB. De forskare som ingår i gruppen är professor Boel Berner, Linköpings Universitet, professor Britt-Marie Drott Sjöberg, Norges Teknisk-Naturvetenskapliga Universitet i Trondheim och professor Einar Holm, Umeå Universitet. Till Beredningsgruppens huvudsakliga uppgifter hör att bedöma ansökningar samt att regelbundet granska arbetets vetenskapliga kvalitet och relevans. Därutöver granskas SKB:s samhällsforskning bland annat av Stålsäkerhetsmyndigheten och Kärnavfallsrådet (fd KASAM) inom ramen för SKB:s forskningsprogram (Fud).

Huvudinriktningen för de forskningsområden som SKB finansierar är mot tillämpad forskning där forskarna ges stort utrymme att själva precisera de frågeställningar som är av vetenskapligt intresse. För närvarande är tretton forskningsprojekt avslutade och två pågår^{*)}. Alla projekt slutrapporteras inom ramen för SKB:s R-rapportserie där föreliggande rapport är en del. Det material som presenteras i rapporterna är forskarnas egna texter. Författarna är ansvariga för innehåll, upplägg och slutsatser. Rapporterna nås via SKB:s webbplats, www.skb.se.

Svensk Kärnbränslehantering AB

Kristina Vikström

Ansvarig för samhällsforskningsprogrammet

^{*)}Våren 2008 genomfördes ytterligare en utlysning av forskningsmedel inom samhällsprogrammet.

Sammanfattning

I denna rapport redovisas en enkätundersökning av attityderna till ett slutförvar för det använda kärnbränslet. Formuläret utsändes per post till 3 000 personer. Deltagare var ungdomar och äldre i Oskarshamns och Östhammars kommuner samt i landet i övrigt. Femtioen procent svarade. Formuläret behandlade ett stort antal frågor av möjlig relevans för att förstå struktur hos och orsaker till attityden till ett slutförvar. I ett särskilt avsnitt behandlades frågor som gällde kärnkraften.

Män var mer positivt inställda till ett slutförvar än kvinnor, äldre mer än yngre. Könsskillnaderna förklarades främst av variationen i attityden till kärnkraften och oro över kärntekniska olyckor. När det gäller ålder kom också intresset in som en faktor. De yngre var inte så intresserade av frågan.

Det viktigaste innehållet i attityden till ett slutförvar var den nytta det förväntades medföra för kommunen. Moraliska och emotionella aspekter var också viktiga. Risker spelade en relativt underordnad roll. Sociala aspekter var viktiga: de som ofta talade med personer som var positivt inställda tenderade att själva vara positiva, och tvärtom för de negativa. Denna faktor kunde förklara en del av könsskillnaderna i attityden.

Attityderna i Oskarshamn var något mer positiva än i Östhammar, troligen beroende på att de boende i Oskarshamn upplevde att de hade större delaktighet i kommunens beslutsfattande i frågan. Information från SKB visade sig också vara en viktig faktor för skillnaderna mellan kommunerna i attityd. Åtta procentenheter fler hade fått information i Oskarshamn jämfört med Östhammar. Skillnaden är i och för sig liten, men den finns och tycks ha viss betydelse.

Attityderna i Oskarshamn och Östhammar var fortsatt mycket mer positiva än i landet i övrigt, vilket troligen berodde på tillgången till information men också på att många i dessa kommuner arbetade inom kärnteknisk industri. Trots det positiva läget hade en viss nedgång i attityden ägt rum sedan år 2005, särskilt bland ungdomar, kanske beroende på incidenterna i Forsmark sommaren 2006 och i februari 2007. Det är intressant att ingen motsvarande nedgång tycks ha skett i attityderna till kärnkraften i landet i stort.

När det gällde kärnkraften visade resultaten att det fanns en ganska positiv attityd till det svenska kärnkraftsprogrammet, vars nytta var den viktigaste komponenten i attityden. Det fanns dock en viss oro och attityden hade i Oskarshamn och Östhammar blivit mindre positiv sedan år 2005. Män var mer positiva än kvinnor, och äldre mer än yngre. Risker spelade mindre roll, men stor betydelse för policy-inställningen hade det om man ansåg att kärnkraften kunde ersättas av annan teknik. Emotionella reaktioner var viktiga, men allmänna värderingar spelade mindre roll för attityden till kärnkraften.

Sociala aspekter tycktes spela en viktig roll både för attityden till ett slutförvar och för kärnkraftsattityden: de som talade med personer som var negativt inställda tenderade att dela den attityden, och på samma sätt var det med de positivt inställda. Denna faktor kan vara en del av förklaringen till könsskillnaderna i attityderna till kärnkraften, liksom den kan förklara en del av könsskillnaderna i attityden till ett slutförvar.

Summary

This report presents the results of a questionnaire survey of attitudes towards a final repository for the spent nuclear fuel. The questionnaire was mailed to 3,000 persons. Participants were young and older people in Oskarshamn municipality and Östhammar municipality as well as in the rest of the country. Fifty-one percent responded. The questionnaire included a large number of questions of possible relevance for understanding the structure of and reasons for the person's attitude towards a final repository. Questions concerning nuclear power were dealt with in a special section.

Men were more positively disposed towards a repository than women, older people more than young. The gender differences are mainly attributable to the variation in attitude towards nuclear power and concern about nuclear accidents. In the case of older people, interest was also a factor. Young people were not as interested in the issue.

The most important factor in determining the attitude towards a final repository was the benefit it was expected to bring to the municipality. Moral and emotional aspects were also important. Risk played a relatively subordinate role. Social aspects were very important: those who frequently spoke with people who were positively disposed tended to be positive themselves, and vice versa for those who were negative. This factor could explain some of the gender differences in attitude.

Attitudes in Oskarshamn were slightly more positive than in Östhammar, probably due to the fact that the residents in Oskarshamn had a greater sense of participation in the municipality's decision in the matter. Information from SKB was also found to be an important factor for the differences in attitude between the municipalities. Eight percentage points more people had received information in Oskarshamn than in Östhammar. The difference may be small, but it exists and does appear to be of some importance.

Attitudes in Oskarshamn and Östhammar continued to be much more positive than in the rest of the country, which was probably due to the availability of information but also to the fact that many people in these municipalities worked in the nuclear industry. Despite the positive attitude, there had been some decrease in positivity since 2005, especially among young people, perhaps due to the incidents in Forsmark in the summer of 2006 and in February 2007. It is interesting that there does not seem to have been a corresponding decrease in positivity in attitudes towards nuclear power in the country as a whole.

When it came to nuclear power, the results showed that people had a fairly positive attitude towards the Swedish nuclear power programme, whose benefit was the most important component of this attitude. There was, however, some concern, and attitudes had become less positive in Oskarshamn and Östhammar since 2005. Men were more positive than women, and older people more than young. Risk played a less important role, but a factor of great importance for attitudes was whether the person believed that a substitute could be found for nuclear power or not. Emotional reactions were important, but general values were less important for the attitude towards nuclear power.

Social aspects seemed to play an important role for both the attitude towards a final repository and the attitude towards nuclear power: those who spoke with people who were negatively disposed tended to share that attitude, and the same was true of those who were positive. This factor may be part of the explanation for the gender differences in the attitude towards nuclear power, as well as the attitude towards a final repository.

Innehåll

1	Inledning	9
2	Syfte	11
3	Metod	13
3.1	Formuläret	13
3.2	Procedur och svarsprocent	14
3.3	De svarande	15
4	Resultat	19
4.1	Betydelsen av frågan om slutförvaring av använt kärnbränsle samt attitydens säkerhet	19
4.2	Risk- och nyttabedömningen	22
4.3	Attityd till slutförvar för använt kärnbränsle	23
4.4	Emotionella reaktioner på ett slutförvar och oro	24
4.5	Värderingar	29
4.6	Handlingar och attityder	31
4.7	Information	33
4.8	Attitydens struktur	35
4.9	Vad förklarar skillnaderna i attityd till slutförvar?	36
4.10	Framtidsbilder	40
4.11	Attityden till kärnkraften	42
	4.11.1 Inledning	42
	4.11.2 Resultat	43
5	Diskussion	53
5.1	Metodfrågor	53
5.2	Frågans betydelse	53
5.3	Attityden till ett slutförvar	54
5.4	Information	55
5.5	Värderingar, framtidsbilder och oro	56
5.6	Social påverkan	56
5.7	Slutsatser om attityden till kärnkraft	57
5.8	Slutord	57
	Referenser	59
Bilaga 1A	Frågeformulär med foljebrev	63
Bilaga 1B	Påminnelser om att svara	95
Bilaga 2	Jämförelser med Synovates resultat i sex frågor	99
Bilaga 3	Synpunkter på dataanalyser	105
Bilaga 4	Framtidsbilder	107
Bilaga 5	Resultat	117
	SKB:s samhällsforskningsprogram – rapportförteckning	165

1 Inledning

Tidigare forskning om inställningen till ett slutförvar för använt kärnbränsle har visat på skillnader mellan:

- Män och kvinnor.
- Ungdomar och äldre.
- Oskarshamns kommun och Östhammars kommun jämfört med övriga landet.

I ett SKB-projekt som bedrevs under åren 2004–2006 var det främst den tredje punkten som var av intresse. Oskarshamn och Östhammar jämfördes med landet i stort men också med Finspång, som hade valts ut som en ”kontrollkommun”. En jämförelse gjordes även mellan data från år 2001 och situationen år 2005. Resultaten har presenterats och diskuterats i projektets slutrapport /41/ och i bidrag till SKB:s årsbok för år 2006 /40/. Kortfattat kan sägas att:

- Stora skillnader förelåg mellan på ena sidan Oskarshamn och Östhammar, på den andra Finspång och riket i sin helhet: det fanns en mer positiv inställning till ett slutförvar i Oskarshamn och Östhammar än i de två övriga stickproven. Risken med kärnavfall bedömdes som liten. I Oskarshamn och Östhammar fanns bland männen en klar majoritet för ett slutförvar. Bland kvinnorna fanns en viss tveksamhet. Under åren 2001–2005 hade attityden till ett slutförvar blivit mer positiv i Oskarshamn och Östhammar. Dessa skillnader kunde inte annat än till en viss del förklaras av att många hade kärntekniskt relaterat arbete eller av en mer positiv inställning till kärnkraften.
- I Oskarshamn och Östhammar var inställningen mer positiv i de yngre grupperna, men stickproven var små och denna slutsats var osäker.
- Viktiga faktorer både i attityd och i riskupplevelse var tillit till vetenskapen (epistemiskt förtroende) samt nytta och risk med ett avfallsförvar för kommunen. Tillit till myndigheter och experter (social tillit) hade en viss, men begränsad betydelse.

I en analys av variationerna mellan kommuner och riket avseende attityden till ett slutförvar fann jag, att den viktigaste förklaringsvariabeln var den nytta man ansåg att en sådan anläggning skulle ha för kommunen. Tillkommande dimensioner av betydelse var förtroende för vetenskapen (epistemiskt förtroende), emotionella reaktioner, attityden till kärnkraften samt bedömningen av risker för kommunen.

Denna rapport är en redogörelse för resultat från ett projekt som bedrivits under åren 2006–2008 och som varit speciellt inriktat på att beskriva och förklara skillnader mellan ungdomar och äldre, samt mellan män och kvinnor. Med ungdomar menas personer under 25 år. Resultat av en intervjustudie har presenterats i SKB:s årsbok för år 2007 /45/. Den artikeln ger också en diskussion av forskningsbakgrunden när det gäller köns- och generationsskillnader i attityder. Här redogörs för resultat från den enkätundersökning som utförts inom projektet.

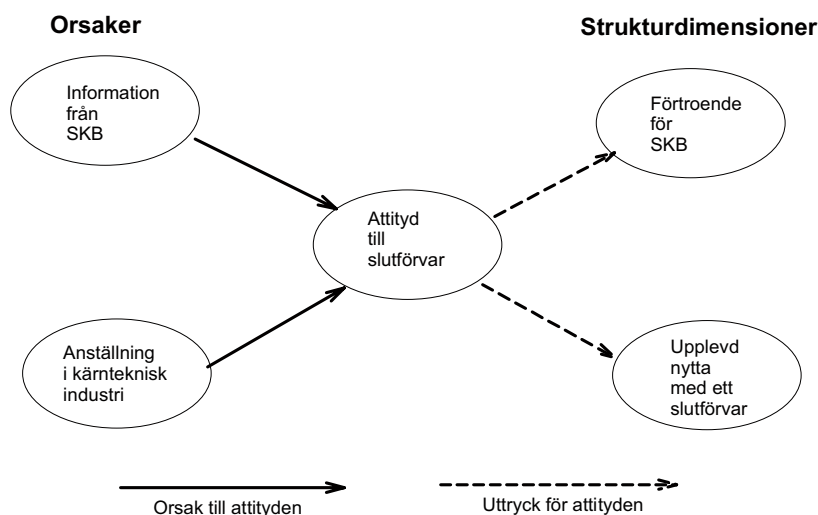
I denna studie går jag också in på grundläggande värdedimensioner, som ju ibland antas ha stor betydelse. Dessa värderingar mäts dels med ett schema som konstruerats av Schwartz /28/, dels med frågor som ansluter till kulturteorin för riskperception /6, 10/. Jag analyserar också sambandet mellan politiska preferenser och attityden till ett slutförvar.

En viktig faktor bakom attityder och riskbedömningar är den information man fått från aktörer som SKB, kommunen och opinionsgrupper, via media eller på annat sätt. Detta är en faktor vars inverkan studeras genom att jämföra attityderna hos dem som fått information och dem som inte fått information, och genom att undersöka hur många i olika grupper som fått information och hur de bedömer den.

I denna rapport skiljer jag mellan två olika slags faktorer i attityden till ett slutförvar: kausalfaktorer (orsaksfaktorer) och strukturfaktorer. Information är ett exempel på en kausalfaktor till attityden. En strukturfaktor är nytta, eller vad man tror om andras uppfattning i frågan om ett slutförvar. Tanken är att attityden är den avgörande faktorn bakom en rad andra aspekter på slutförvaret som nytta och risk. Även förtroende räknas till dessa aspekter som antas vara konsekvenser av attityden och inte dess orsaker. Det kommer att framgå närmare av analyserna i det följande vilka faktorer som antas vara kausalfaktorer och vilka som analyseras som strukturfaktorer.

Figur 1-1 illustrerar tankegången bakom kausal- och strukturfaktorer med några exempel. Skillnaden mellan kausal- och strukturfaktorer är viktig för att dra praktiska och teoretiska slutsatser från data. Agerande av olika slag grundas på de föreställningar vi har om kausalfaktorer; förståelse av attityden grundas på uppfattningen om dess innehåll som strukturfaktorerna ger. Förståelsen har en indirekt praktisk betydelse genom att den kan ge uppslag till hur information ska läggas upp.

Uppläggnigen gör det möjligt att dra slutsatser om vilka orsakerna är bakom variationen i attityd mellan åldrar, kön och orter. Kunskap av denna typ är av intresse vid planeringen av kommunikation riktad till olika grupper.

Figur 1-1. Exempel på kausal- och strukturdimensioner i förhållande till attityden till ett slutförvar.

2 Syfte

Motivet bakom denna undersökning var främst att undersöka och försöka förstå ungdomars inställningar och attityder när det gäller ett slutförvar för använt kärnbränsle. Det var också avsikten att närmare studera skillnaden mellan mäns och kvinnors uppfattningar i dessa frågor. Designen skulle tillåta fortsatt undersökning av skillnaden mellan personer bosatta i olika delar av landet, särskilt då en jämförelse mellan å ena sidan Oskarshamns och Östhammars kommuner, å andra sidan hela landet. Vidare var syftet att göra en mer noggrann undersökning av attityden till kärnkraft än vad som gjordes i tidigare projekt, detta eftersom den är en viktig del av förklaringen av attityderna till ett slutförvar.

Nyheter i förhållande till den tidigare forskningen var att data samlades in om:

- Grundläggande värderingar – dessa kunde eventuellt vara en förklaring till de specifika attityderna till ett slutförvar och till kärnkraften.
- Framtidsbilder – dessa ansågs ha ett intresse i sig och kunde eventuellt vara en del av förklaringen till attityderna.
- Oro i relation till ett antal möjliga hot – dessa data kunde också ha förklaringsvärde och var även de av intresse i sig.
- Social påverkan – det var möjligt att attityderna till en del hade sin grund i de uppfattningar som man hörde att andra hade. En sådan process kan skapa och understödja könsskillnader i attityder /18/.

3 Metod

3.1 Formuläret

Formuläret handlade huvudsakligen om inställningen till ett slutförvar för använt kärnbränsle, men det fanns också ett antal frågor som gick in på attityden till kärnkraften som sådan. Vissa frågor syftade till att mäta värderingar, andra handlade om oro.

Formuläret återges i sin helhet i bilaga 1, som också innehåller de missiv- och påminnelsebrev som användes.

Formuläret tog upp följande frågor:

Fråga 1: Bedömning av 20 tekniska system avseende om vi ska använda dem mer eller mindre.

Fråga 2–18a: Bedömningar av det svenska kärnkraftsprogrammet.

Fråga 19: Bedömningar av känslor inför kärnkraften, elva emotionsskalor.

Fråga 20–51: Bedömningar av ett slutförvar för det använda kärnbränslet.

Fråga 52: Förtroendeskattningar avseende sju myndigheter eller grupper.

Fråga 53: Bedömningar av möjligheten att påverka kommunens politik i fyra olika avseenden.

Fråga 54 och 55: Frågor om information om kärnavfall.

Fråga 56: Frågor om hur ofta man utfört var och en av 20 olika aktiviteter med bäring på ett slutförvar. Ställdes endast till svarande bosatta i Oskarshamn och Östhammar.

Fråga 57: Bedömning av känslor inför ett slutförvar i den egna kommunen, samma elva emotionsskalor som i fråga 19.

Fråga 58: Bedömningar av 22 framtidsbilder.

Fråga 59: Schwartz värdeschema, för kvinnor.

Fråga 60: Schwartz värdeschema, för män¹.

Fråga 61: Nio påståenden som avsåg mäta tre dimensioner enligt kulturteorin för riskperception, översatta från engelska. Dessa frågor används ofta i den internationella forskningen om kulturteorin.

Fråga 62: Bedömningar av oro inför 17 olika hot.

Fråga 63–73: Bakgrundsfrågor.

Fråga 74: Bedömningar av formulärets och undersökningens kvalitet.

Fråga 75: Uppskattning av hur lång tid det tog att fylla i formuläret.

Svar och bedömningar efterfrågades på 350 frågor och variabler. Det kan låta mycket men den genomsnittliga tiden för att besvara formuläret (median) var inte alltför lång, endast 35 minuter. Formuläret avslutades alltså med frågor där de svarande ombads bedöma dess kvalitet. För dessa bedömningar, se tabell 3-1. Bedömningarna var som synes positiva, möjligen med undantag för intresse. Bara 27 procent ansåg att det var för många frågor i formuläret.

¹ Frågorna 59 och 60 skilde sig endast åt när det gällde könet på en tänkt person. Uppgiften var att bedöma hur lik man själv var henne eller honom.

3.2 Procedur och svarsprocent

Data insamlades genom postenkät under tiden november 2007 – februari 2008. Formuläret skickades ut till totalt 3 000 personer, uppdelade i sex grupper: unga i Oskarshamn och Östhammar samt i landet i stort (tre grupper): äldre i Oskarshamn och Östhammar samt i landet i stort (tre grupper).

Tre påminnelser samt en ökning av belöningen för att svara, från en till fyra trisslotter (eller en biocheck), visade sig vara påkallade för att få ett acceptabelt antal svar från ungdomsgruppen. Det tog också längre tid och krävde mer arbetet än förutsett att få in data. Svarsprocenten i hela materialet var 51 procent. Totalt inkom svar från 1 495 personer, varav av 654 var ungdomar. De fördelade sig på det sätt som beskrivs i tabell 3-2.

Svarsprocenten var på normal nivå för gruppen av äldre men lägre för de yngre, cirka 10 procentenheter lägre. Ungdomar bosatta i Oskarshamn visade sig vara något mindre intresserade av att delta i undersökningen än övriga grupper, men svar inkom ändå från 40 procent. För att undersöka om variationen i svarsprocent gett upphov till snedvridningar av resultaten har jag jämfört data i denna undersökning med data som framtagits genom telefonintervjuer av Synovate Sweden. Resultaten är i stort sett jämförbara, se bilaga 2.

Tabell 3-1. Fördelningen av bedömningar av formulärets och undersökningens kvalitet. Procent av alla svarande.

Fråga	Nej, absolut inte	Nej, i stort sett inte	Tveksamt	Ja, i stort sett	Ja, absolut
Anser du att undersökningen är meningsfull?	2	3	21	51	23
Var frågorna klart formulerade?	1	5	12	65	17
Var svarsalternativen klart formulerade?	1	3	10	64	22
Tog formuläret upp det som är viktigt i sammanhanget?	0	1	11	67	21
Anser du att vi med formuläret försökte påverka dina svar i någon viss riktning?	34	33	24	7	2
Har formuläret gjort dig intresserad av att skaffa mer information inom området?	10	21	38	24	7
Har detta formulär gjort dig oroad över de risker som det behandlar?	28	28	28	11	5
Var det en intressant uppgift att fylla i formuläret?	9	13	26	40	13
Var texten lättläst och uppställningen överskådlig?	2	5	11	58	24
Fanns det många frågor som du tyckte var onödiga?	7	34	33	17	10

Tabell 3-2. Antal svarande och svarsprocent i sex undergrupper.

Åldersgrupp	Bostadsort	Antal svarande	Svarsprocent
Unga	Östhammar	174	47
Unga	Oskarshamn	145	40
Unga	Hela landet	335	47
Äldre	Östhammar	217	58
Äldre	Oskarshamn	215	58
Äldre	Hela landet	409	55

Ännu en kontroll bygger på en jämförelse mellan tidiga och sena svar. Det antal dagar som gick från det första utskicket tills svar inkom (svarstid) registrerades. Korrelationerna beräknades sedan mellan svarstid och inställningen (attityden) till ett lokalt slutförvar för använt kärnbränsle, samt hur viktig man bedömde att frågan var. Alla korrelationerna var mycket små vilket tyder på att data ger en rättvisande bild av populationernas attityder.

3.3 De svarande

Av de svarande var 48 procent män, och 50 procent kvinnor. Två procent uppgav ej sitt kön. Fördelningen på åldersgrupper framgår av tabell 3-3. Fördelningen av de svarande i olika utbildningsgrupper framgår av tabell 3-4. Svenska som modersmål hade 92 procent och 96 procent var svenska medborgare. Politiska preferenser framgår av tabell 3-5. Fördelningen på olika bostadsorter framgår av tabell 3-6.

Nittioåtta procent uppgav att de var den person som formuläret hade adresserats till. (Instruktionen var att ingen annan skulle fylla i formuläret). Det engagemang som de svarande hade i kommande generationer beskrivs i tabell 3-7.

Som väntat uppgav kvinnorna att de hade ett mer långsiktigt engagemang än vad männen gjorde. Samtidigt var det inte mer än cirka 25 procent som uppgav att de hade ett engagemang som sträckte sig längre än 1 000 år. Det är också intressant att cirka 10 procent – även bland kvinnorna – sa sig inte ha något engagemang alls för kommande generationer, medan 15–20 procent uppgav att de var engagerade även för tiden efter 100 000 år. Det verkar troligt att denna inställning har samband med om man har egna barn eller ej, men tyvärr finns inga uppgifter om den saken i materialet. I Oskarshamn och Östhammar föreföll engagemanget att vara något mindre långsiktigt än i landet i stort.

Fördelningen av de svarande i olika utbildningsgrupper framgår av tabell 3-4.

Svenska som modersmål hade 92 procent och 96 procent var svenska medborgare. Politiska preferenser framgår av tabell 3-5.

Tabell 3-3. Ålderfördelning bland de svarande, i procent.

Ålder	Andel av de svarande		
	Hela materialet	Oskarshamn och Östhammar	Hela landet
18–24	42	42	43
25–34	9	9	10
35–44	11	11	11
45–54	12	12	11
55–64	15	15	15
65–74	10	10	9
Ålderuppgift saknas	2	2	2

Tabell 3-4. Fördelning bland de svarande avseende utbildning, i procent.

Utbildning	Andel av de svarande		
	Hela materialet	Oskarshamn och Östhammar	Hela landet
Grundskola	17	19	14
Yrkesskola	4	5	3
2-årigt gymnasium	10	12	8
3-årigt gymnasium (ej tekniskt)	33	32	34
Tekniskt gymnasium eller institut	7	8	7
Högskola, kortare än 3 år	10	7	12
Högskola, 3 år eller mer	13	9	16
Annan utbildning	4	3	5
Uppgift saknas	2	3	2

Tabell 3-5. Svar på frågan "Vilket politiskt parti tycker du bäst (eller minst illa) om i dag?", i procent.

Parti	Andel av de svarande		
	Hela materialet	Oskarshamn och Östhammar	Hela landet
Centerpartiet	5	5	5
Folkpartiet liberalerna	6	5	6
Kristdemokratiska samhällspartiet	3	3	3
Miljöpartiet de gröna	7	5	9
Moderata samlingspartiet	19	18	20
Socialdemokraterna	35	38	31
Sverigedemokraterna	4	4	3
Vänsterpartiet	6	4	7
Annat parti	4	5	3
Uppgift saknas	12	12	12

Tabell 3-6. Fördelning av de svarande på olika bostadsorter, i procent.

Ort	Andel av de svarande		
	Hela materialet	Oskarshamn och Östhammar	Hela landet
Ren landsbygd eller ort med mindre än 200 invånare	13	18	8
Tätort med 200–2 000 invånare	10	12	8
Tätort med 2 000–5 000 invånare	14	22	6
Tätort med 5 000–25 000 invånare	20	24	17
Tätort med över 25 000 invånare, ej nedan angivna fyra stora städer	17	12	23
Uppsala med förorter	2	1	3
Malmö med förorter	2	0	3
Göteborg med förorter	3	0	7
Stockholm med förorter	8	0	16
Uppgift saknas	10	11	9

Tabell 3-7. Fördelning av svar på frågan om engagemang i kommande generationer.

	Hela materialet		Oskarshamn och Östhammar		Hela landet	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Jag är inte alls engagerad för kommande generationer	11	8	13	9	10	7
Högst 50 år	17	16	17	18	16	14
Högst 100 år	20	23	17	24	22	22
Högst 500 år	22	20	23	20	22	21
Högst 1000 år	11	8	7	9	7	8
Högst 10 000 år	4	3	4	2	4	3
Högst 100 000 år	2	2	3	3	1	1
Mer än 100 000 år	16	19	14	15	18	23

Fördelningen på olika bostadsorter framgår av tabell 3-6.

Nittioåtta procent uppgav att de var den person som formuläret hade adresserats till. (Instruktionen var att ingen annan skulle fylla i formuläret). Det engagemang som de svarande hade i kommande generationer beskrivs i tabell 3-7.

Som väntat uppgav kvinnorna att de hade ett mer långsiktigt engagemang än vad männen gjorde. Samtidigt var det inte mer än cirka 25 procent som uppgav att de hade ett engagemang som sträckte sig längre än 1 000 år. Det är också intressant att cirka 10 procent – även bland kvinnorna – sa sig inte ha något engagemang alls för kommande generationer, medan 15–20 procent uppgav att de var engagerade även för tiden efter 100 000 år. Det verkar troligt att denna inställning har samband med om man har egna barn eller ej, men tyvärr finns inga uppgifter om den saken i materialet. I Oskarshamn och Östhammar föreföll engagemanget att vara något mindre långsiktigt än i landet i stort.

4 Resultat

Resultaten rapporteras enligt nedanstående schema:

- Betydelsen av och engagemang i frågan om slutförvaring samt attitydens säkerhet.
- Risk- och nyttabedömningen.
- Attityden till ett slutförvar.
- Emotionella reaktioner på ett slutförvar samt oro.
- Grundläggande värderingar.
- Handlingar och attityder.
- Information från SKB, myndigheter och opinionsgrupper.
- Attitydens struktur.
- Orsaksanalys.
- Framtidsbilder.
- Attityden till kärnkraften.

Filosofin bakom de analyser och den uppläggning som använts här har varit att försöka uppskatta storleken på samband. Många forskare nöjer sig med att konstatera att samband finns och inte är slumpmässiga. Men en omfattande och nyanserad analys av den typ som gjorts här, producerar en stor mängd samband som är tämligen svaga utan att för den skull vara slumpmässiga. Det är de starka sambanden som är mest intressanta både ur praktisk och ur teoretisk synpunkt. Se bilaga 3 för detaljer om dataanalyserna.

4.1 Betydelsen av frågan om slutförvaring av använt kärnbränsle samt attitydens säkerhet

Svar på enkäter är ibland omotiverade och mer eller mindre slumpmässiga eller godtyckliga. Det är ett skäl till att undersöka hur stor betydelse frågorna har för de svarande. Det har också ett intresse i sig att veta något om den saken. För den som ska planera uppläggningsen av information gäller att olika strategier är påkallade om det är viktiga och betydelsefulla frågor som det gäller, eller om det handlar om oviktiga ting där människor bara har ytliga och kanske lättpåverkade åsikter /24/.

Tabell 4-1. Andel av de svarande i procent som uppgav att frågan om slutförvaret hade stor eller mycket stor betydelse för dem.

	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Unga	32	37	39
Äldre	44	47	43
Män	34	47	39
Kvinnor	42	39	51

Är frågan om hur vi ska ta hand om det använda kärnbränslet en viktig fråga? Tabell 4-1 ger information om hur många som ansåg att frågan om slutförvaret hade stor betydelse för dem.

Det är intressant att se att frågan ansågs lika viktig av svarande i landet i stort som i Oskarshamn och Östhammar. Det fanns en svag tendens att de svarande i Oskarshamn bedömde den som viktigare än vad de svarande från Östhammar gjorde. Det kan också konstateras att äldre svarande bedömde frågan som mer betydelsefull än vad de yngre gjorde och att det fanns en tendens att kvinnorna bedömde frågan som viktigare än vad männen gjorde.

Det bör observeras att formuläret bad respondenten bedöma hur stor betydelse frågan om ett slutförvar hade för honom eller henne. Om det i stället hade gällt att bedöma betydelsen för samhället eller landet hade siffrorna troligen legat på ännu högre nivå.

Engagemanget i frågan om slutförvaring mättes också med en fråga om hur mycket man tänkt på och diskuterat saken, se tabell 4-2.

Tabellen visar att frågan engagerat en hel del även bland människor bosatta i andra delar av landet än Oskarshamn och Östhammar. Unga tycktes mindre engagerade än äldre, men även bland unga i övriga landet var det bara 31 procent som aldrig tänkt på eller diskuterat frågan.

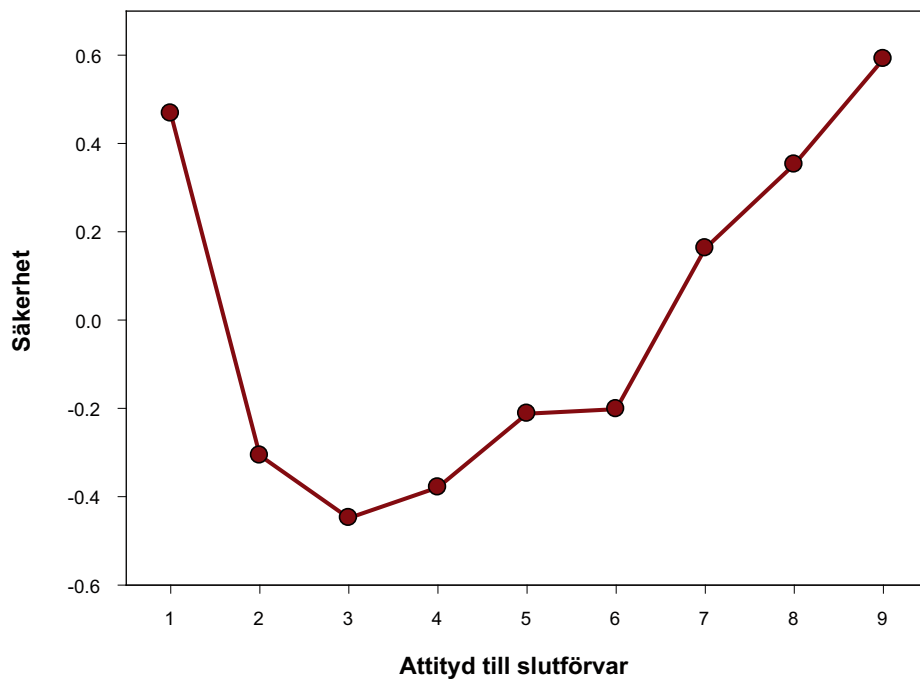
Attityder varierar inte endast i sin inriktning för eller emot ett begrepp eller ett objekt, utan också i den säkerhet med vilken de omfattas.

Figur 4-1 visar den genomsnittliga säkerheten (standardiserad skala) för olika nivåer på den på attityden². Som en grund för denna analys hade data indelats i 9 attitydgrupper med lika många av de svarande i varje sådan grupp. Figuren gäller för hela datamaterialet, men likartade samband erhöles för unga och äldre, män och kvinnor. Skillnaderna i säkerhet var stora mellan de olika grupperna, beroende på hur extrema deras attityder var. Ju mer extrema attityder, desto större säkerhet, men det fanns en viss asymmetri i sambandet. För dem med negativa attityder var säkerheten stor endast för de allra mest negativa.

Tabell 4-2. Fördelningen av svar på frågan hur ofta man tänkt på eller diskuterat frågan om slutförvar av det använda kärnbränslet, radprocent.

	Har inte alls tänkt på frågan innan jag fick detta formulär	Har tänkt på frågan, men inte särskilt mycket	Har tänkt ganska mycket på frågan	Har tänkt en hel del på frågan	Har tänkt väldigt mycket på frågan
Unga Östhammar	14	46	25	13	3
Unga Oskarshamn	10	46	26	18	1
Unga hela landet	31	50	14	6	0
Äldre Östhammar	9	47	26	13	4
Äldre Oskarshamn	5	50	24	20	2
Äldre hela landet	16	62	14	7	1

² Attityden och hur den mättes förklaras närmare i följande avsnitt.

Figur 4-1. Genomsnittlig bedömning av hur säker man var i sin attityd, för nio nivåer på attityden.

Det är troligt att de som uppger att de är mer säkra på sin attityd också har en mer stabil uppfattning som är svår att påverka. Tabell 4-3 visar fördelningen av svar på frågan om säkerhet i attityden.

De unga var mer osäkra på sin attityd, liksom de som var bosatta i andra kommuner än Oskarshamn och Östhammar.

Tabell 4-3. Fördelningar av svaren på frågan om säkerhet i attityden till ett slutförvar, radprocent.

	Ytterst osäker	Ganska osäker	Varken säker eller osäker	Ganska säker	Mycket säker
Unga Östhammar	3	13	26	40	17
Unga Oskarshamn	6	25	20	39	10
Unga hela landet	8	19	28	37	9
Äldre Östhammar	2	19	21	46	12
Äldre Oskarshamn	1	20	22	49	7
Äldre hela landet	5	21	25	41	8

4.2 Risk- och nyttabedömningen

I en fråga ombads de svarande att bedöma under hur lång tid det använda kärnbränslet kan vara farligt för levande varelser. Se tabell 4-4 för resultaten.

Tabellen visar att många, nästan hälften, ansåg att det handlade om mer än 100 000 år. Det var mycket långa tidsrymder även i många av de fall där det inte var 100 000 år eller mer. De svarande som var bosatta i Oskarshamn och Östhammar hade en tendens att bedöma det använda kärnbränslet som farligt under än längre tid än övriga. Det fanns inga tydliga skillnader i detta avseende mellan unga och äldre svarande. Skillnaden mellan män och kvinnor – kvinnor bedömde det använda kärnbränslet som farligt något längre tid än män gjorde – var inte signifikant.

Fördelningarna av svar på frågorna om risk och nytta för kommunen med ett slutförvar för det använda kärnbränslet framgår av tabellerna 4-5 och 4-6.

Tabellerna visar dramatiska skillnader mellan Oskarshamn och Östhammar och hela landet främst vad gäller nytta. Skillnaderna var mindre i riskbedömning. Det tycks ha funnits en viss oro bland ungdomarna i Oskarshamn och Östhammar.

Tabell 4-4. Under hur lång tid kan det använda kärnbränslet vara farligt för levande varelser? Procent av de svarande i varje grupp.

	Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
Högst 50 år	2	1	4	4	1	2
Högst 100 år	8	4	7	6	7	5
Högst 500 år	10	9	9	12	8	14
Högst 1000 år	10	9	12	14	13	15
Högst 10 000 år	13	13	18	14	12	16
Högst 100 000 år	13	21	13	13	20	11
Mer än 100 000 år	46	42	37	38	41	36

Tabell 4-5. Fördelningar av svaren på frågan om ett slutförvar skulle medföra risker för kommunen, procent.

Svarskategori	Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
Ja, absolut	13	19	20	10	12	20
Ja, troligen	33	32	43	26	24	31
Tveksamt	35	35	27	31	38	30
Nej, troligen inte	16	11	9	28	21	16
Nej, absolut inte	3	4	1	5	5	2

Tabell 4-6. Fördelningar av svaren på frågan om ett slutförvar skulle medföra nytta för kommunen, procent.

Svarskategori	Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
Ja, absolut	26	30	6	35	42	5
Ja, troligen	34	40	12	38	38	22
Tveksamt	26	25	38	18	13	40
Nej, troligen inte	7	4	28	4	4	15
Nej, absolut inte	6	1	17	4	3	18

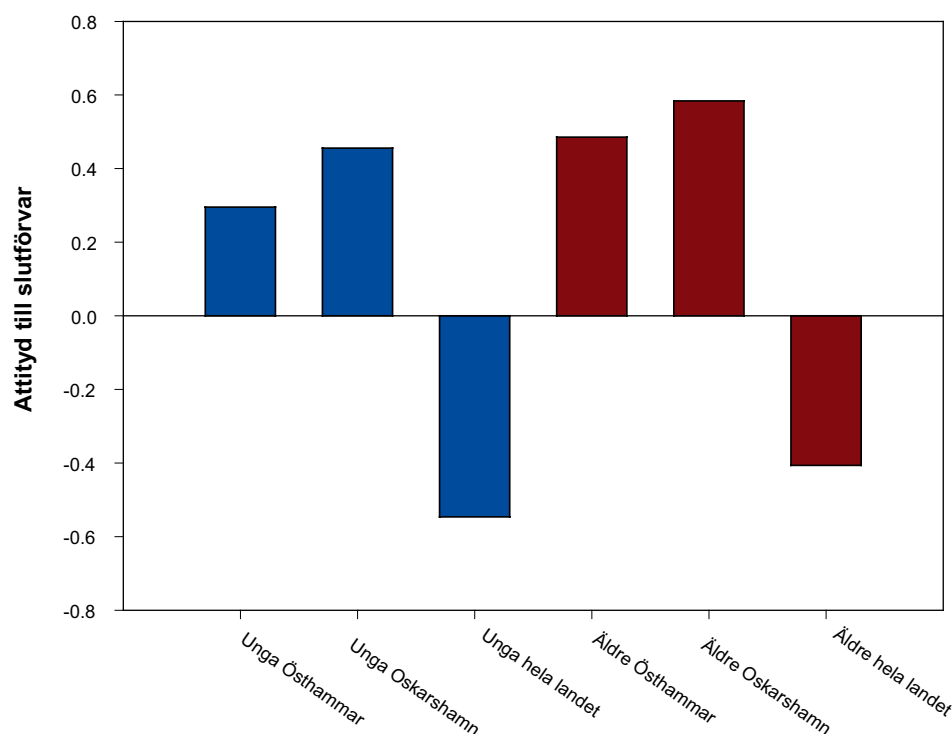
4.3 Attityd till slutförvar för använt kärnbränsle

Ett index³ beräknades för att mäta attityden till slutförvar. Det bestod av den genomsnittliga bedömningen av 4 fyra frågor. För fortsatta analyser beräknades det standardiserade värdet genom att medelvärdet sattes till 0 och standardavvikelsen till 1⁴. Tack vare en sådan standardisering är det lätt att tolka storleken av skillnader – de mäts i en skala med standardavvikelsen som enhet. I bilaga 3 förklaras närmare hur man tolkar storleken på skillnader och samband och hur man ska förstå negativa, respektive positiva medelvärden.

Data tillåter en analys av variationer i detta attitydmått över de oberoende variablerna kön, ålder och bostadsort. En sådan analys (variansanalys) har gjorts och den visade på huvudeffekter av de tre oberoende variablerna, men inga interaktioner, med ett undantag, varom mer nedan. I förhållande till den totala variationen i attityd förklarades 20 procent av bostadsort, 6 procent av kön och 1 procent av ålder.

Skillnaderna mellan kön, åldrar och bostadsorter tenderade att vara desamma oavsett vilket värdet var i de övriga två oberoende variablerna. Skillnaden mellan unga och äldre var t ex ungefär densamma oavsett ålder eller bostadsort. Detta resultat gör det mycket enklare att beskriva och förstå effekterna av de oberoende variablerna.

När det gäller könsskillnader var situationen något mer komplicerad. Det fanns som ovan antytts en interaktion kön och bostadsort. Könsskillnaden var mindre i Oskarshamn och Östhammar än i resten av landet. Se figur 4-2 för medelvärdena för attityden till ett slutförvar i de sex grupperna.

Figur 4-2. Medelvärden i attityd till ett slutförvar i sex grupper.

³ Denna och övriga indexvariabler analyserades genom beräkning av den s.k. alfa-koefficienten som är ett mått på tillförlitligheten i mätningen /20/. Detaljer ges inte här. Resultaten visade på tillfredsställande tillförlitlighetsvärden.

⁴ Denna typ av standardisering har använts även för övriga skalor i detta kapitel.

Figuren visar:

- Stora skillnader mellan Oskarshamn och Östhammar å ena sidan, resten av landet å den andra.
- Små skillnader mellan Oskarshamn och Östhammar med något mer positiva värden i Oskarshamn.
- Små skillnader mellan unga och äldre, med mer positiva värden för de äldre.

När det gäller könsskillnader är situationen något mer komplicerad. Det fanns en interaktion kön och bostadsort. Könsskillnaden var mindre i Oskarshamn och Östhammar än i resten av landet. Se figur 4-3.

När det gäller trenden för ålder och kön, se figur 4-4, som gäller hela materialet. Figuren visar att ålderseffekten var större bland kvinnor än bland män. Den stora skillnaden mellan män och kvinnor återkom för alla åldersgrupper.

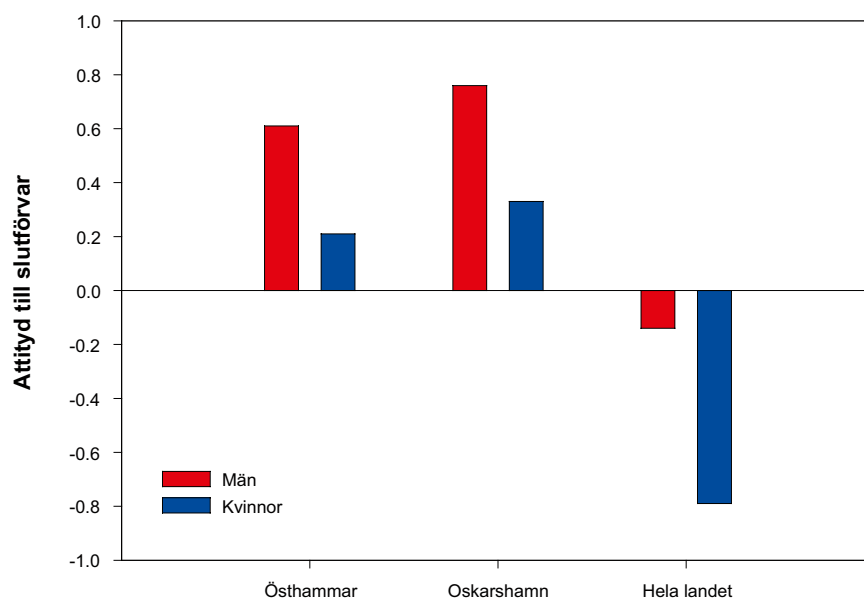
Attityden till ett slutförvar avspeglas också i valet mellan olika metoder för att hantera det använda kärnbränslet, se tabell 4-7.

De svarande i Oskarshamn och Östhammar var mest nöjda med SKB:s metod, medan svarande i övriga landet ville se utveckling av bättre metoder. En ganska stor minoritet, även i Oskarshamn och Östhammar, förespråkade förvaring på mycket stora djup i berget.

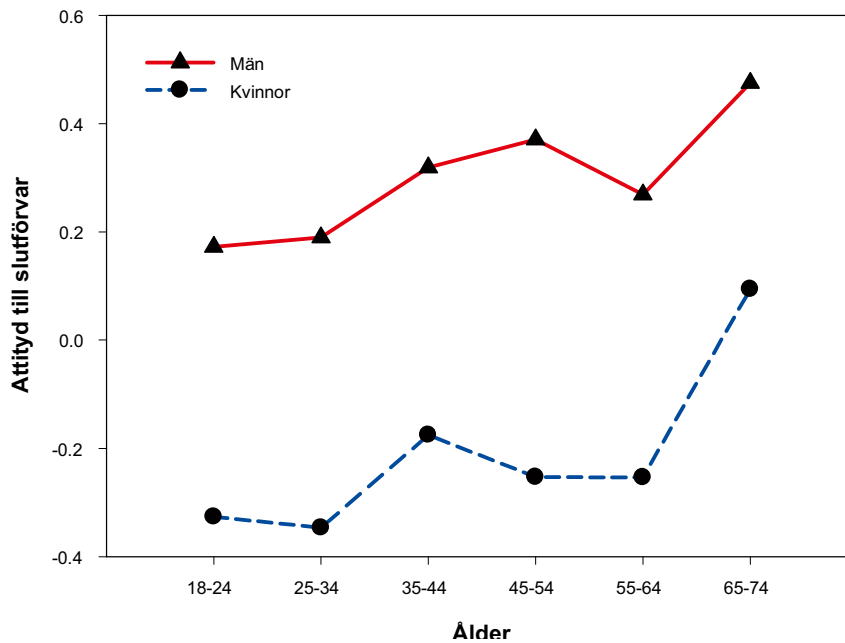
En tydlig skillnad fanns mellan unga i Oskarshamn och Östhammar. Den förra gruppen var mer positiv till SKB:s metod. Det fanns också en tydlig könsskillnad, som inte visas i tabellen, när det gällde acceptansen av SKB:s metod. Kvinnorna var mindre positiva till metoden än vad männen var.

4.4 Emotionella reaktioner på ett slutförvar och oro

I formuläret ombads de svarande att göra ”en snabb och spontan bedömning av vilken känsla du har för en anläggning för att förvara använt kärnbränsle i din kommun”. Elva emotioner nämndes och var och en skulle skattas på en femgradig skala från ”I mycket hög grad” till ”Inte alls”. Emotionerna hade valts för att stämma överens med modern psykologisk emotionsteori, som antar att dessa är de grundläggande och generellt förekommande mänskliga emotionerna /54 , 55/. I tidigare forskning har det visat sig att emotioner har stor förklaringskraft när det gäller att förstå riskuppfattning och relaterade attityder /43/.

Figur 4-3. Attityd till slutförvar, män och kvinnor samt bostadsort.

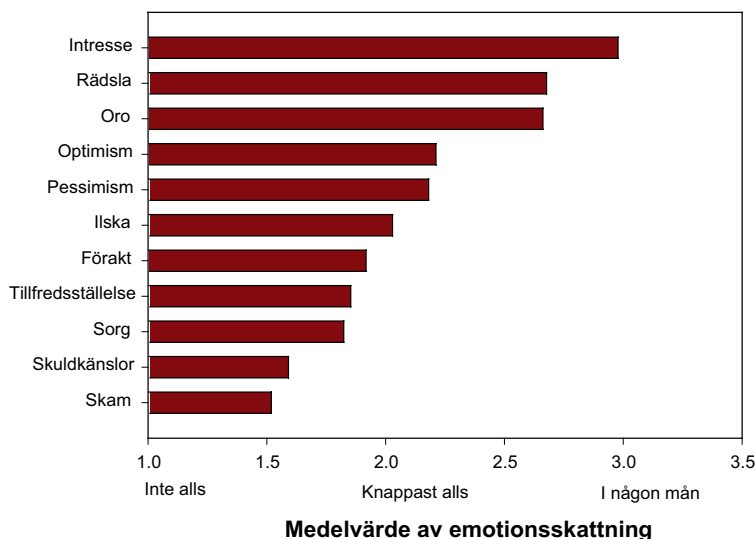
Figur 4-4. Attityd till slutförvar som en funktion av ålder, separat för män och kvinnor.

Tabell 4-7. Andel av de svarande som angav att olika metoder för att hantera det använda kärnbränslet var lämpliga, procent. Fler alternativ kunde väljas.

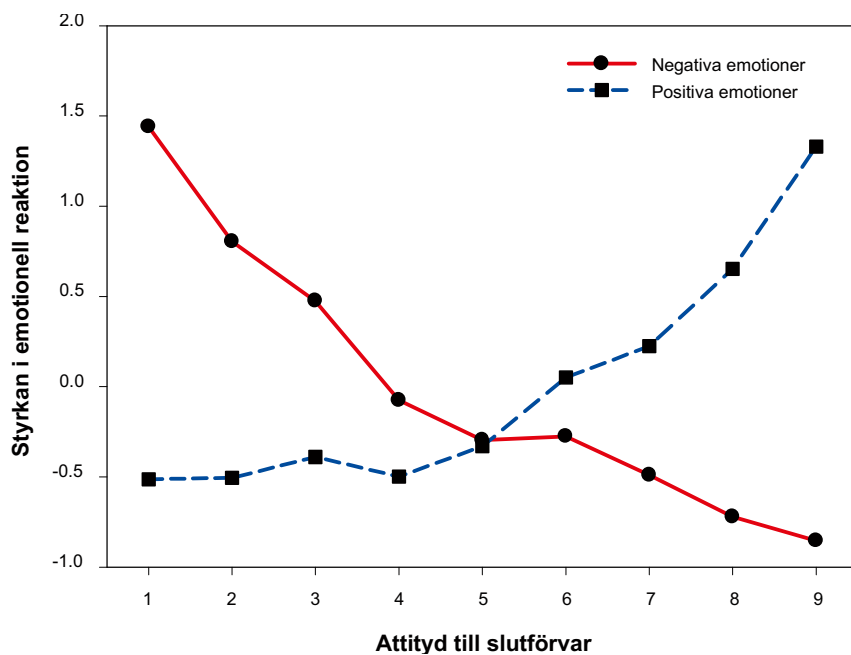
	Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
SKB:s metod, alltså förvaring i bergtrum på 500 meters djup	59	79	39	70	70	55
Förvaring på markytan i bevakade magasin	5	4	4	4	4	4
Förvaring i bergtrum men på mycket större djup än 500 meter	39	40	42	30	26	30
Skjuta upp avfallet i rymden	9	10	15	5	1	4
Dumpa avfallet på mycket stora djup i havet	2	3	2	1	1	1
Bättre metoder måste utvecklas	45	46	70	48	44	65

De genomsnittliga emotionsskattningarna för hela datamaterialet framgår av figur 4-5. Det framgår att det är ganska svaga emotioner det rör sig om, att intresse är starkast men sedan kommer de negativa emotionerna rädsla och oro.

Sextiofem procent av variansen i attityd till ett slutförvar förklarades av en enkel modell baserad på två index: positiva och negativa emotioner. Båda typerna av emotioner var viktiga; negativa något mer än positiva. Sambandet mellan emotionell reaktion och attityd illustreras i figur 4-6. Figuren bygger på en klassifikation av attityderna till ett slutförvar i nio grupper med lika många svarande i varje grupp. Som framgår av figuren var skillnaderna i emotionella reaktioner mycket stora om man jämför extremgrupperna i attityd.

Figur 4-5. Genomsnittliga emotionsskattningar, slutförvar för det använda kärnbränslet i den egna kommunen.

Figur 4-6. Attityd till ett slutförvar och emotionella reaktioner (standardiserad skala) på begreppet.

I formuläret ingick en fråga där den svarande ombads bedöma sin oro för 17 olika hot. De återfinns i tabell 4-8, där de rangordnats efter medelvärde.

Det var främst miljösituationen och brottsligheten som oroade de svarande. Oro för olyckor med kärnkraften och dess avfall kom ganska långt ner på listan. Den orosbedömningen varierade mellan åldrar och bostadsorter, se tabell 4-9.

Unga var oftare oroade än äldre, boende i Oskarshamn och Östhammar mer sällan än boende i övriga delar av landet. Skillnaden mellan män och kvinnor var mycket stor, se figur 4-7.

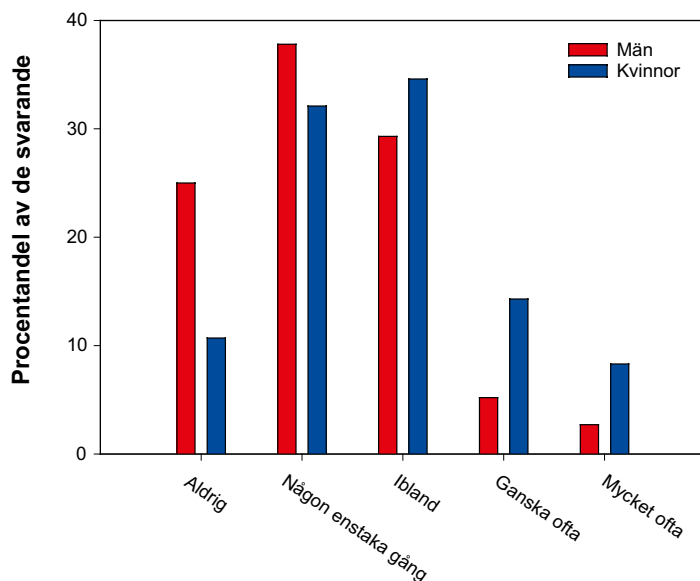
Orosfrågorna hade ett samband med attityden till ett slutförvar. Det var främst oron för olyckor med kärnkraften och dess avfall som korrelerade med attityden: $-0,47$. Övriga orosdimensioner hade svagare samband med attityden. I en modell för attityden till slutförvar prövades om orosfrågan gav något utöver den förklaringskraft som emotionsfrågorna (positiva och negativa emotioner) hade. Så var inte fallet.

Tabell 4-8. Bedömningar av oro inför olika hot, hela materialet.

	Medelvärde
Känner du oro för miljösituationen i världen?	3,51
Känner du oro för att brottsligheten ökar?	3,36
Känner du oro för ökat narkotikamissbruk?	3,09
Känner du oro för din egen och familjens hälsa?	2,98
Känner du oro för terrorism?	2,93
Känner du oro för din egen och familjens ekonomi?	2,71
Känner du oro för att du eller någon i familjen utsätts för våld?	2,67
Känner du oro för att livet bara går utan att dina förhoppningar förverkligas?	2,60
Känner du oro för olyckor med kärnkraften och dess avfall?	2,51
Känner du oro för alla snabba förändringar i samhället?	2,40
Känner du oro för dina relationer till släkt och vänner?	2,36
Känner du oro för att bli övervakad och registrerad?	2,35
Känner du oro för dina relationer med chefer och arbetskamrater?	2,18
Känner du oro för att globaliseringen gör att vårt land förlorar sin konkurrenskraft?	2,17
Känner du oro för att bli arbetslös?	2,15
Känner du oro för familjens sammanhållning?	2,15
Känner du oro för att inte bli respekterad i din yrkesroll?	2,11

Tabell 4-9. Bedömning av hur ofta man känner oro för olyckor med kärnkraften och dess avfall, procent.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Aldrig	29	25	18	16	15	12
Någon enstaka gång	29	37	36	36	39	34
Ibland	28	28	29	36	33	35
Ganska ofta	10	4	10	9	10	12
Mycket ofta	5	6	7	3	3	8

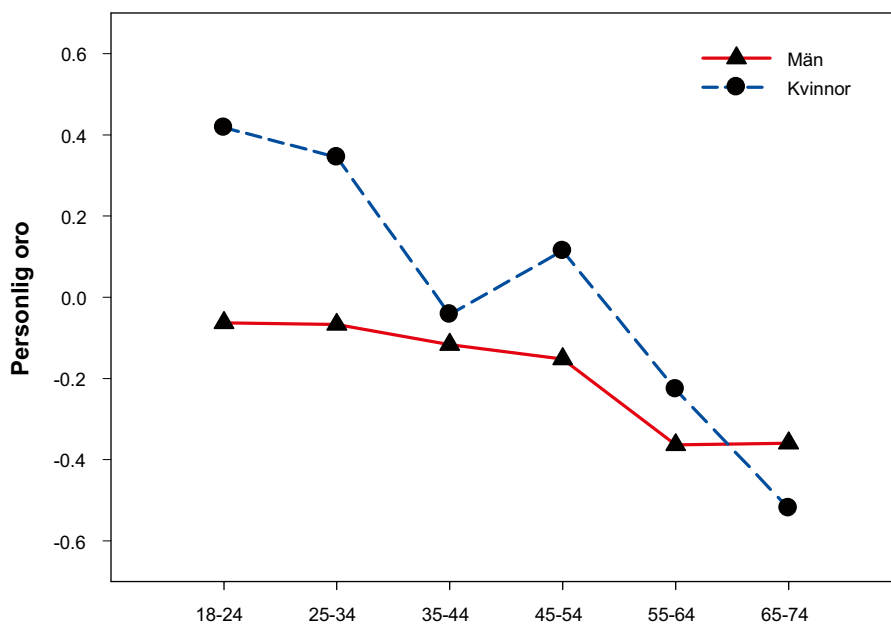
Figur 4-7. Frekvenser av svar på frågan hur ofta man känner oro för olyckor med kärnkraften och dess avfall.

För att få en mer översiktlig bild av orosvariationen gjordes en faktoranalys på de 17 dimensionerna. Tre faktorer svarade för 49,7 procent av variansen. Tolkningen var rättfram:

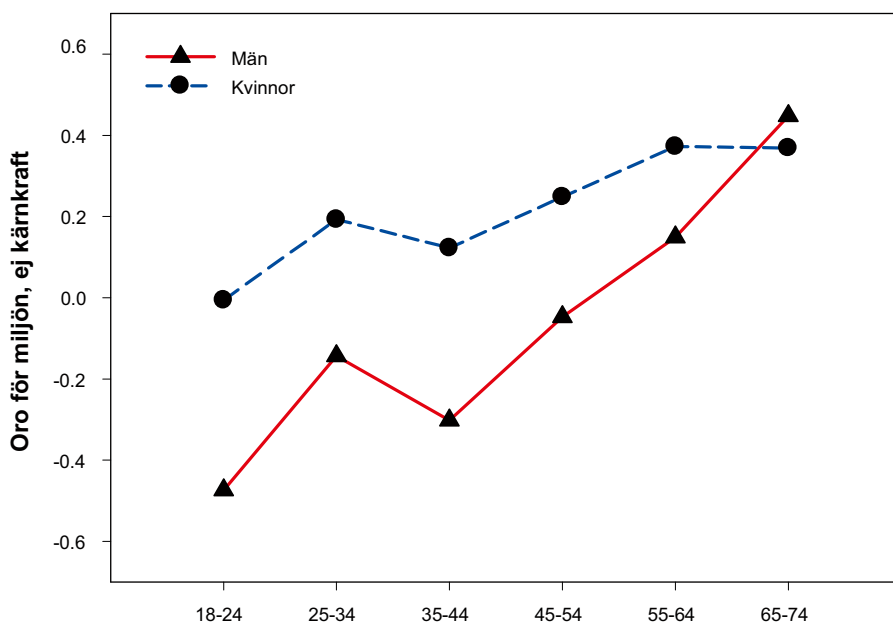
- Personlig oro (hälsa, ekonomi, relationer).
- Oro för miljön⁵.
- Oro för brottsligheten.

Samtliga tre dimensioner varierade över kön och ålder, se figurena 4-8–4-10.

Män var genomgående mindre oroade än kvinnor. Relationen till ålder var intressant. De yngsta var mest oroade över personliga problem, minst över miljö och brottslighet.

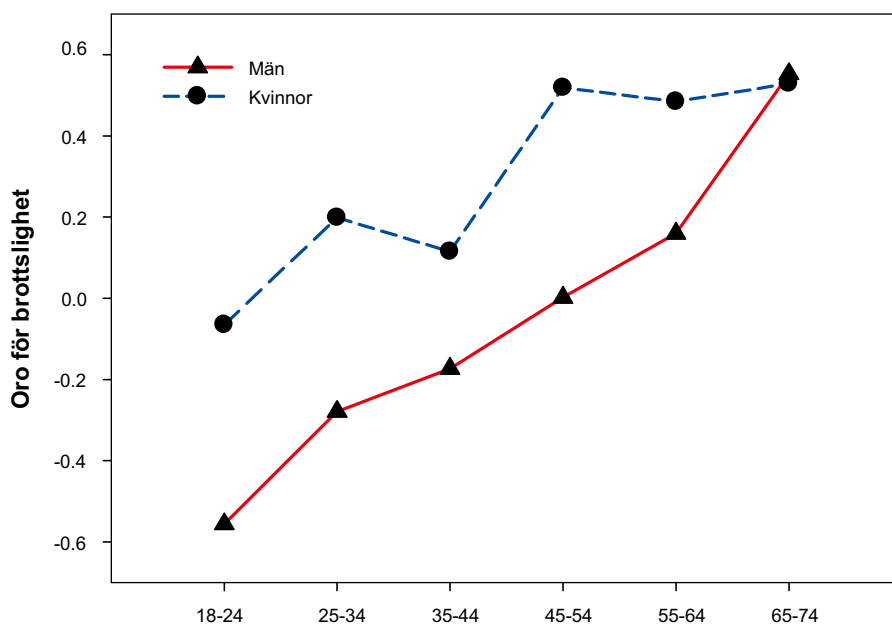

Figur 4-8. Personlig oro som en funktion av ålder och kön.

Figur 4-9. Oro för miljön (ej kärnkraft) som en funktion av ålder och kön.

⁵Kärnkraftsfrågan ingick inte i miljödimensionen utan analyserades separat.

Figur 4-10. Oro för brottslighet som en funktion av ålder och kön.

4.5 Värderingar

I formuläret fanns nio frågor som avsåg att mäta värderingar enligt den kulturteoretiska modellen /10/ och 21 frågor som gällde Schwartz värdeteori /28/. Tre index beräknades för att mäta värderingar enligt den kulturteoretiska modellen:

- Individualism.
- Egalitär attityd.
- Hierarkisk attityd.

Var och en av dessa tre dimensioner mättes med tre frågor. Tillförlitligheten var något svag i två av fallen, vilket berodde på relativt låga korrelationer mellan frågorna och på att de var så pass få som tre för varje dimension.

Kortfattat kan de tre dimensionerna beskrivas på följande sätt:

- *Individualism* innebär att man betonar individens möjligheter till framgång och belöningar.
- *Egalitär attityd* innebär att man betonar kollektivet och det gemensamma bästa.
- *Hierarkisk attityd* innebär en tonvikt vid ordning och disciplin.

Schwartz-dimensionerna mättes med totalt 21 frågor. Dessa kan på olika sätt kombineras till övergripande attityder. En faktoranalys visade emellertid att det fanns en enkel och meningsfull 3-dimensionell struktur som har använts här även om den inte helt sammanfaller med den mer komplexa modell som Schwartz själv har använt. De tre dimensioner som erhöles var:

- Prestation och spänning.
- Prosocialt beteende⁶.
- Disciplin.

Dessa tre dimensioner påminner om variablerna i kulturteorin. Sambanden mellan Schwartz-dimensionerna och dimensionerna definierade utifrån kulturteorin var emellertid låga. Det beror troligen på att Schwartz-metodiken använder ett speciellt format för mätningen av värderingar. Den svarande ombeds att bedöma likheten mellan den egna personen och en tänkt person som har vissa åsikter och egenskaper. Här finns en intressant metodfråga för fortsatt forskning.

⁶ Ett exempel: ”Det är mycket viktigt för henne att hjälpa människorna omkring sig. Hon vill se till att de har det bra.”

I tabell 4-10 återfinns korrelationerna mellan värderingsdimensionerna och attityden till ett slutförvar i den egna kommunen. Som synes var de flesta sambanden mycket låga. En kontroll gjordes genom att beräkna den genomsnittliga bedömningen över alla de 21 skalorna, eftersom det kunde tänkas att tendensen att svara högt eller lågt på dessa skalor så att säga dolde de underliggande sambanden mellan värderingar och attityderna. Partialkorrelationerna där nivån på skalorna hölls konstant var emellertid lika låga som råkorrelationerna.

Skillnaderna mellan orter var små i fem av de sex värde dimensionerna. I Oskarshamn var de prosociala värderingarna något starkare än i övriga grupper. Följande könsskillnader erhöles:

- Män hade högre värde i individualism och hierarkisk attityd. Kvinnor hade mer egalitära attityder.
- Kvinnor hade högre värde i prosociala värderingar.

Vid jämförelser mellan äldre och yngre svarande visade det sig att det bara fanns en tydlig skillnad: inriktningen mot prestation och spänning var betydligt starkare bland de yngre.

Det fanns alltså vissa skillnader i värderingar som stämmer bra med annan forskning och sunt förnuft. Samtidigt var det tydligt att dessa värderingar inte hade något nämnvärt förklaringsvärde när det kom till attityden till ett slutförvar. De kan därför inte förklara skillnaderna mellan orter, kön och åldersgrupper i detta avseende.

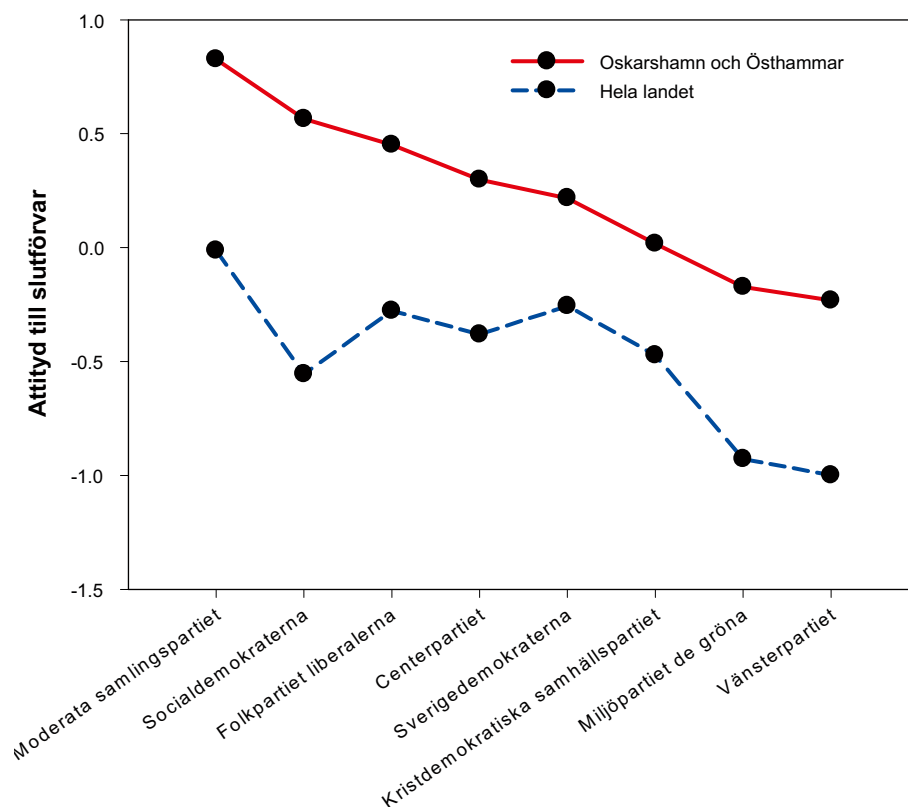
Situationen var en annan när det gällde politiska värderingar. Inställningen till ett slutförvar samvarierade med vilket politiskt parti man tyckte bäst (eller minst illa) om, se figur 4-11.

Det fanns ett tydligt samband mellan politisk uppfattning och inställningen till ett slutförvar. Skillnaden mellan ytterlighetsgrupperna moderaterna och vänsterpartiet var mycket stor, både i Oskarshamn och Östhammar och i hela landet. Som framgår av figuren var rangordningen mellan partisympatisörerna något olika i Oskarshamn och Östhammar jämfört med resten av landet. Det var främst de som stödde socialdemokraterna som hade olika uppfattning. I Oskarshamn och Östhammar hade de en positiv attityd till slutförvar, endast moderaternas anhängare var ännu mer positiva. I gruppen från hela landet anslöt sig socialdemokraternas anhängare till de mest negativt inställda, tillsammans med anhängare till Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Uppskattning av sambandets styrka visade att politisk preferens förklarade elva procent av variansen i attityden till ett slutförvar. Motsvarande siffror för kulturteorin och Schwartz-modellen var fem procent och två procent.

Tabell 4-10. Korrelationer mellan värderingar och attityd till slutförvar och relaterade dimensioner.

	Kulturteori			Förenklade Schwartz-dimensioner		
	Individualism	Hierarkisk attityd	Egalitär attityd	Söker prestation och spänning	Prosociala värderingar	Disciplin och ordning
Attityd till slutförvar	0,15	0,15	-0,18	0,03	-0,12	0,02
Negativa emotioner	-0,20	-0,20	0,19	0,00	0,18	0,07
Positiva emotioner	0,13	0,13	-0,06	0,04	0,05	0,13
Epistemiskt förtroende	0,19	0,19	-0,21	0,08	-0,11	0,04
Socialt förtroende	0,09	0,09	0,03	-0,05	-0,01	-0,07
Nytta/risk	0,19	0,19	-0,21	0,02	-0,15	0,01

Figur 4-11. Attityd till slutförvar för anhängare till olika partier.

Min slutsats är att värderingar har betydelse för attityden till ett slutförvar, men inte om de mäts med generella värdeskalor av den typ som utarbetats inom kulturteorin eller inom Schwartz-traditionen. Det var endast de politiska preferenserna som visade på ett starkt och tydligt samband med attityden. Det skulle vara intressant i framtida forskning att formulera mer direkt relevanta värdeskalor; det borde gå med tanke på det starka sambandet med politisk preferens. Det är också intressant att detta samband hade delvis olika form i Oskarshamn och Östhammar jämfört med landet i övrigt. Det är rimligt att tro att denna variation avspeglade lokal opinionsbildning i Oskarshamn och Östhammar.

De svaga effekterna av värdeskalorna stämmer bra med tidigare forskning /33, 34, 39/. Schwartz påpekar själv att könsskillnaderna i värdering enligt hans skala är små /29/; eftersom könsskillnaderna är stora när det gäller attityd till ett slutförvar är det därför inte troligt att de kan förklaras av värdedimensionerna.

När det gäller kulturteorin var de använda indexen av lite tveksam kvalitet, beroende på att det bara var tre frågor som ingick i varje index, tre frågor som korrelerade ganska svagt. Tidigare forskning med kulturteoretiska index med betydligt fler frågor har emellertid inte gett mer positiva resultat i förhållande till riskattityder /33/.

4.6 Handlingar och attityder

En attitydskala av den typ som använts här ger en allmän information om inställningen, men är inte direkt relaterad till relevanta beteenden. Den bör därför kompletteras med beteendemått. Ett beteendemått som är intressant är hur man skulle rösta i en möjlig kommande lokal folkomröstning om ett slutförvar i den egna kommunen. Politiska intentioner av denna typ har visat sig väl kunna predicera faktiska valhandlingar /25, 58/, även över långa tidsintervall /26/. Andelen som uppgav att de skulle rösta *för* ett slutförvar återfinns i tabell 4-11.

Tabell 4-11. Andel av de svarande i procent som uppgav att de skulle rösta för ett lokalt slutförvar i en kommunal folkomröstning.

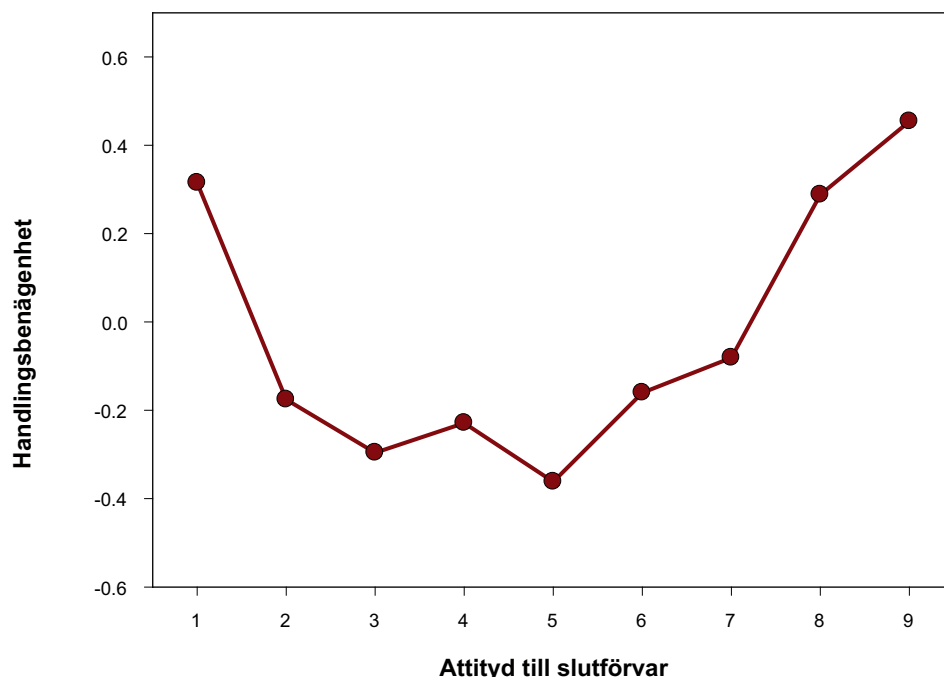
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Unga män	83	86	48
Unga kvinnor	53	72	23
Unga, män + kvinnor	67	78	34
Äldre män	84	85	61
Äldre kvinnor	74	78	28
Äldre, män + kvinnor	79	82	45

Resultaten i tabell 4-11 avspeglar i stort sett samma trend som attitydvärdena⁷ men ger dessutom en uppfattning om vilken nivå som attityderna ligger på.

I formuläret ombads de svarande att bedöma hur ofta de utfört 20 olika handlingar av relevans för frågan om ett slutförvar. Bedömningarna av dessa handlingar kombinerades till ett index för äta handlingsbenägenhet. De flesta hade inte varit särskilt aktiva, men de som hade extremt negativa eller extremt positiva attityder hade varit det, se figur 4-12.

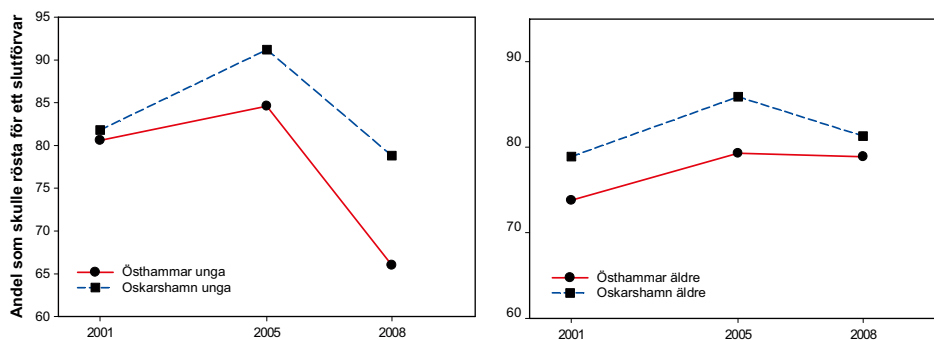
Figuren visar att mer extrema attityder är förenade med större handlingsbenägenhet. Aktivitetsgraden varierade inte över kön, åldrar eller utbildningsnivåer.

Det är också av intresse att studera utvecklingen av policyattityden under tiden från år 2001, eftersom samma fråga ställdes detta år och 2005 till svarande i de två kommunerna. Se figur 4-13 för resultatet.

Figur 4-12. Genomsnittlig benägenhet att agera i frågan om slutförvaret (standardiserad skala), för nio nivåer på attityden.

⁷ Korrelationen mellan attityden till slutförvar och frågan om vilken linje man skulle stödja i en eventuell lokal folkomröstning var 0,93.

Figur 4-13. Röstavsikt i Oskarshamn och Östhammar under åren 2001, 2005 och 2008.

Figuren visar en uppgång mellan år 2001 och 2005, därefter en viss nedgång, särskilt bland de unga. Samtliga värden ligger dock klart över 50 procent. Unga var mer positiva än de äldre år 2005 men hade därefter blivit mindre positiva till ett slutförvar.

4.7 Information

Två serier av frågor i formuläret handlade om information – dels om man fått information och dels om den i så fall tog upp det som var viktigt. Frågorna handlade om information från SKB, myndigheter (SSI, SKI), opinionsgrupper som Greenpeace och den kommun man var bosatt i. Tabell 4-12 ger resultaten.

Tabellen visar:

- Information från SKB tycks ha haft stora effekter⁸ på attityden i positiv riktning. Detta gäller i såväl Oskarshamn och Östhammar som hela landet. Många i Oskarshamn och Östhammar hade fått, eller skaffat sig, sådan information.
- Information från myndigheter och kommun hade effekter av samma slag som information från SKB, men svagare. De nådde också färre personer än vad SKB gjorde.
- Opinionsgrupper som Greenpeace tycks ha nått få personer och ha haft en viss effekt på attityden till slutförvar främst i Östhammar.
- Bedömningen av kvaliteten på informationen var hög när den kom från SKB, något lägre vad gällde myndigheterna och kommunen. Information från opinionsgrupper av typ Greenpeace bedömdes mindre positivt i Oskarshamn och Östhammar, mer positivt i övriga landet.

Skillnaden mellan män och kvinnor samt mellan unga och äldre har speciellt undersökts i Oskarshamn och Östhammar, se tabell 4-13.

Den bild som tabellen ger av effekter av SKB:s information är densamma för män och kvinnor, samt för unga och äldre. I båda kommunerna ser man en stor skillnad i attityd mellan dem som fått information och dem som inte fått. Det verkar alltså inte som om informationen tagits emot på olika sätt av olika grupper. Andelen som fått information från SKB i de olika grupperna framgår av tabell 4-14.

⁸ Eftersom undersökningen inte är experimentellt upplagd är slutsatser om orsak och verkan osäkra. Det kan t ex vara så att de som är mer positivt inställda har en starkare tendens att skaffa sig information.

Tabell 4-12. Information – om man fått den, sambandet med attityden till ett slutförvar och hur informationen bedömdes.

Informationskälla	Genomsnittlig attityd hos dem som fått information	Genomsnittlig attityd hos dem som inte fått information	Andel som fått information, procent	Andel som bedömde att informationen i huvudsak tog upp det som är viktigt, procent
Östhammar				
SKB	0,54	-0,12	81	80
Myndigheter (SSI, SKI)	0,57	0,25	45	68
Opinionsgrupper som Green Peace	0,02	0,43	9	20
Din kommun	0,55	0,23	57	54
Oskarshamn				
SKB	0,57	-0,05	90	84
Myndigheter (SSI, SKI)	0,76	0,34	46	74
Opinionsgrupper som Green Peace	0,59	0,53	9	21
Din kommun	0,62	0,37	67	63
Hela landet				
SKB	-0,04	-0,54	13	62
Myndigheter (SSI, SKI)	-0,07	-0,53	11	53
Opinionsgrupper som Green Peace	-0,58	-0,46	12	46
Din kommun	-0,24	-0,49	4	22

Tabell 4-13. Genomsnittlig attityd till slutförvar hos dem så fått eller inte fått information från SKB, unga och äldre, män och kvinnor.

	Fått information Unga	Ej fått information	Fått information Äldre	Ej fått information
Östhammar	0,44	-0,21	0,61	-0,03
Oskarshamn	0,54	-0,15	0,63	0,04
	Män		Kvinnor	
Östhammar	0,74	0,02	0,33	-0,23
Oskarshamn	0,81	0,26	0,41	-0,29

Tabell 4-14. Andel som fått information från SKB, procent.

	Andel som fått information, procent	Andel som bedömde att informationen i huvudsak tog upp det som är viktigt, procent
Östhammar, unga	78	80
Östhammar, äldre	83	80
Oskarshamn, unga	88	87
Oskarshamn, äldre	91	83
Östhammar, män	83	82
Östhammar, kvinnor	79	78
Oskarshamn, män	92	87
Oskarshamn, kvinnor	88	82

Tabell 4-14 visar:

- Informationen hade nått de äldre i något större utsträckning än de yngre, samt män något mer än kvinnor.
- Unga och äldre bedömde informationens kvalitet lika högt, men kvinnor bedömde att den i viss mån var mindre fullständig än vad männen gjorde.
- Något fler hade fått information från SKB i Oskarshamn än i Östhammar.

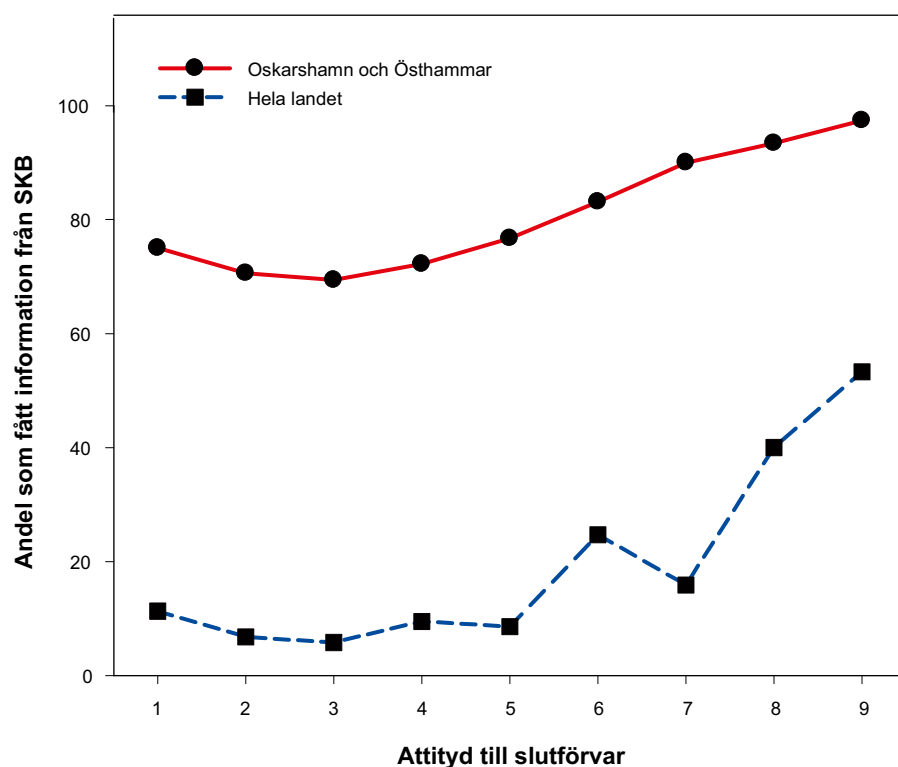
Sammanfattningsvis kan sägas att information från SKB nått många i Oskarshamn och Östhammar, och att den tycks ha medfört mer positiva attityder till ett slutförvar. Informationen från SKB bedömdes positivt. Andra informationskällor tycks ha nått färre personer och ha haft mindre effekt.

Det är intressant att i nästa steg fråga om det fanns olikheter i information mellan de nio attitydnivåerna. Se figur 4-14.

Figuren visar att de som hade en mer positiv attityd oftare hade fått information från SKB. Möjligen kan man se en svag trend med den innebörden att de allra mest negativa också hade fått eller skaffat sig information i något större utsträckning. Att skaffa sig information är ju en form av aktivitet, varför en sådan trend skulle stämma med de resultat som återges i figur 4-12 om aktivitet i allmänhet.

4.8 Attitydens struktur

Attityden till ett slutförvar avspeglar sig i uppfattningar om slutförvarets risk och nytta, och i förtroende. En statistisk modell för attityden till ett slutförvar prövades mot de variabler som framgår av tabell 4-15. Dessa ses som konsekvenser av attityden, som strukturfaktorer, och inte som dess orsaker. Orsaker behandlas i ett senare avsnitt. Syftet med denna analys var att undersöka hur väl strukturdimensionerna täckte av innehållet i attityden.

Figur 4-14. Andel som fått information för olika nivåer på attityden.

Tabell 4-15. Faktorer i en regressionsmodell för attityden till slutförvar samt deras viktkoefficienter uppskattade efter data från hela undersökningsmaterialet. $R^2 = 0,86$.

Förklarande variabel	Viktkoefficient (standardiserad så kallad. beta-koefficient)
Nytta med ett slutförvar	0,610
Risk med ett slutförvar	-0,125
Epistemiskt förtroende	0,154
Socialt förtroende	-0,014
Andras uppfattning	0,175

Anpassningen till data med denna modell var mycket god: 86 procent av variansen i attityd kunde förklaras med modellens Samtliga oberoende variabler, utom socialt förtroende, hade en statistiskt signifikant effekt.

Separata modellenpassningar för män och kvinnor, unga och äldre och för boende på olika orter gav alla mycket likartade resultat. Strukturfaktorerna hade samma betydelse i samtliga fall. Attityden kanaliserades alltså främst genom nyttoaspekten, i andra hand genom den uppfattning man hade om andras attityd. Epistemiskt förtroende och riskuppfattning hade också betydelse.

4.9 Vad förklarar skillnaderna i attityd till slutförvar?

I föregående avsnitt återfinns beskrivningar av hur män och kvinnor, unga och äldre samt boende på olika orter ser på ett slutförvar. Kan dessa attitydskillnader förklaras? Vilka är orsakerna?

Sex möjliga orsaksfaktorer kommer att prövas här:

- Om man fått information från SKB.
- Arbete inom kärnteknisk industri.
- Upplevelsen av att kommunens politik i frågan går att påverka.
- Intresse för frågan.
- Attityden till kärnkraften.
- Oro för olyckor med kärnkraften och dess avfall.

Dessa sex faktorer tillsammans med kön, ålder och bostadsort förklarade 64 procent av hela variansen i attityd till ett slutförvar. Samtliga orsaksfaktorer hade en statistiskt signifikant effekt. Procentandelar och medelvärden för dessa variabler återges i tabell 4-16.

Tabell 4-16. Procentandelar och medelvärden för svaren på frågor som antas mäta orsaksfaktorer bakom variationen i attityd till ett slutförvar.

	Män	Kvinnor	Unga	Äldre	Öst-hammar	Oskars-hamn	Övriga landet
Har fått information från SKB, procent	52	47	47	51	81	90	13
Anställning inom kärnteknisk industri, procent	14	14	15	13	22	24	4
Kan påverka kommunens politik i frågan ¹	0,06	-0,06	0,05	-0,04	0,09	0,20	-0,14
Intresse för frågan ¹	0,09	-0,10	-0,16	0,12	0,10	0,17	-0,14
Attityd till kärnkraften ¹	0,30	-0,29	-0,12	0,12	0,14	0,19	-0,15
Oro för kärnkraftens och dess avfall ¹	-0,26	0,25	-0,09	0,07	-0,09	-0,11	0,10

¹Medelvärde på standardiserad skala.

Könsskillnaden kunde analyseras i större detalj genom att beakta frågan om social validering. Vem talar man med om ett slutförvar? Se tabell 4-17.

Det vanligaste svaret var alltså att man talade lika ofta med män som med kvinnor, men det fanns också en tendens i den förväntade riktningen: Man talade oftare med personer av det egna könet om denna fråga. De genomsnittliga attityderna framgår av figur 4-15.

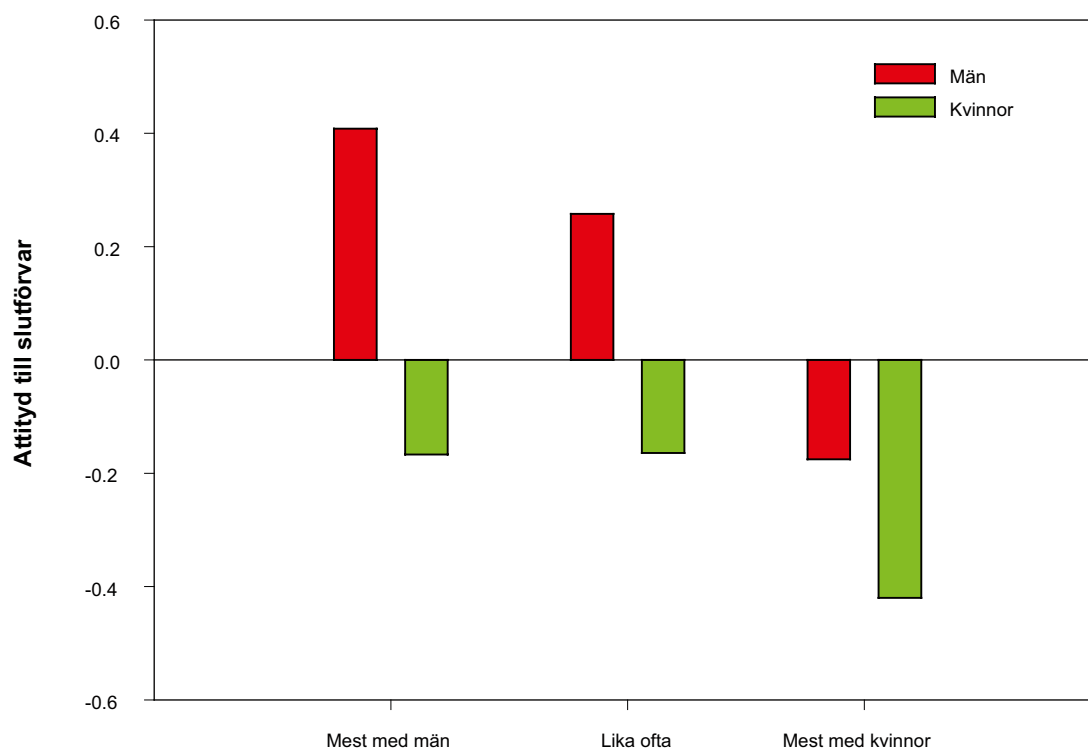
Figuren visar:

De som talar mest med män hade en mer positiv attityd än dem som talade lika ofta med män och kvinnor, eller mest med kvinnor. Denna skillnad gällde både män och kvinnor.

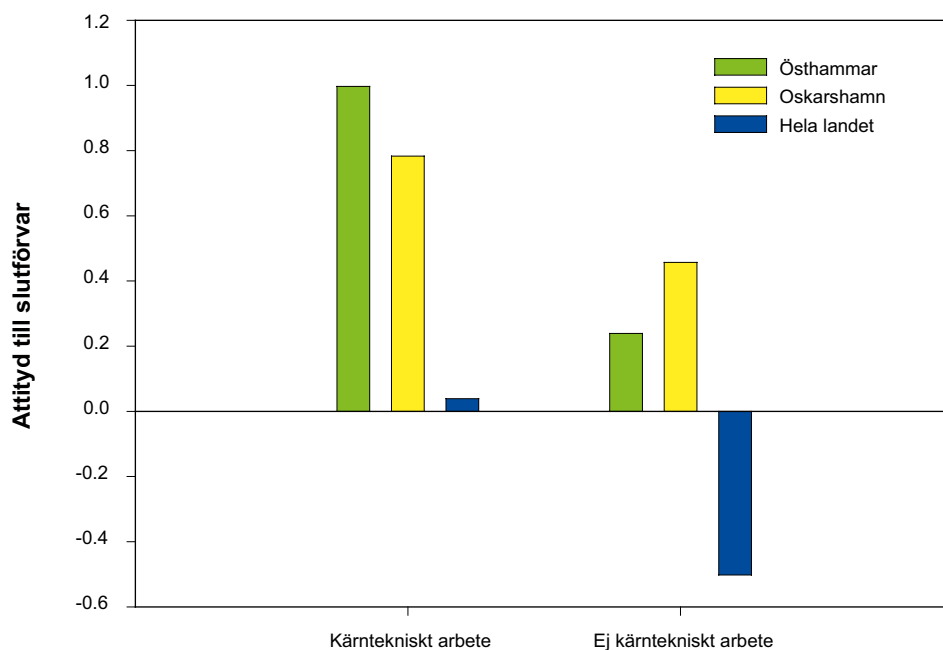
Det är sannolikt att skillnaderna mellan olika orter har att göra med att somliga svarande var anställda inom kärnteknisk industri eller underleverantörer till sådan industri. Av de svarande från Oskarshamn och Östhammar hade 23 procent sådan anställning (eller någon i deras familj hade det), medan värdet var betydligt lägre för landet i stort, fyra procent. Anställningsförhållandet kan emellertid inte förklara hela variationen i attityd till ett slutförvar, bara en del av den, se figur 4-16.

Tabell 4-17. Svarsfördelning avseende frågan "Vem har du talat med om slutförvarsfrågan"? Andel i procent, hela datamängden.

	Man	Kvinna
Enbart med män	6	2
För det mesta med män	28	11
Lika ofta med män som kvinnor	64	73
För det mesta med kvinnor	2	13
Enbart med kvinnor	1	2

Figur 4-15. Attityd till slutförvar i olika grupper definierade av kommunikationsvanor.

Figur 4-16. Attityd till slutförvar beroende av anställning inom kärnteknisk industri.

Figuren visar att kärntekniskt arbetade var förenat med en mer positiv attityd för alla bostadsorterna, men också att skillnaden mellan Oskarshamn och Östhammar och hela landet återfanns både för dem som hade kärntekniskt arbete och för övriga. Det är intressant att notera att skillnaden mellan dem som hade anställning i kärnteknisk industri och övriga var särskilt stor i Östhammar.

Ännu en tänkbar orsak till skillnaderna mellan orterna är upplevelsen av att ha inflytande över kommunens beslutsfattande i frågan. Den var starkare i Oskarshamn och Östhammar än i övriga landet⁹.

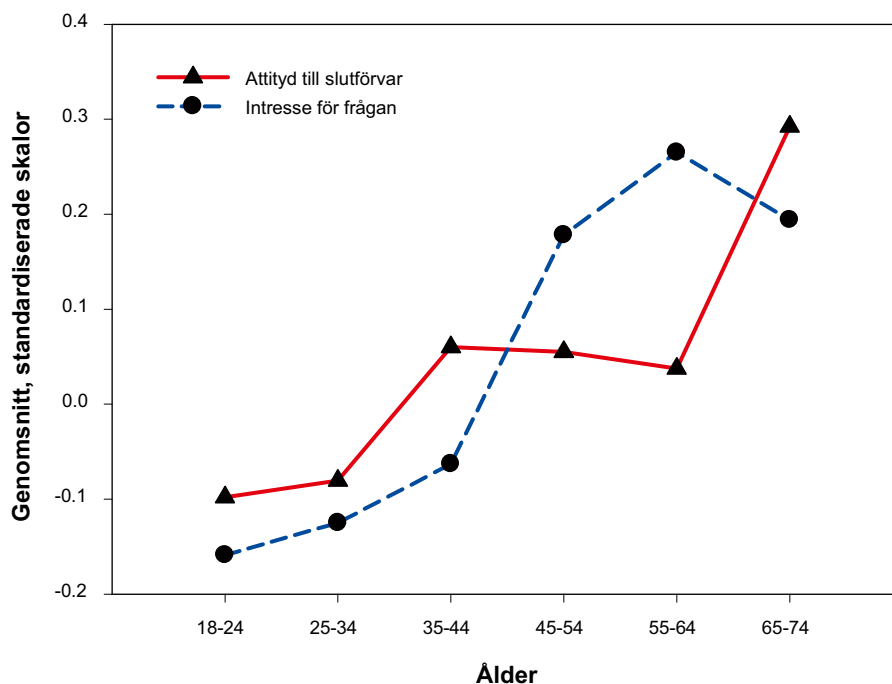
Det är troligt att en fråga av typ slutförvar för använt kärnbränsle är mindre intressant för den yngsta gruppen av svarande än för övriga. En antydning om den saken kom ju fram i och med svårigheterna att få in svar från den gruppen. Ett lägre intresse är en tänkbar orsak till en mindre positiv attityd till ett slutförvar. Den som är intresserad skaffar sig information och vi har sett tidigare i detta kapitel att information oftast tycks leda till en mer positiv attityd.

I hela materialet var korrelationen mellan intresse och attityd 0,24. Värdet är högt statistiskt signifikant även om korrelationen inte är stark. Analys av gruppskillnaderna säger mer om betydelsen av intresse för att förstå generationseffekten. I figur 4-17 visas värdet av genomsnittligt intresse och genomsnittlig attityd för de olika åldersgrupperna. Som synes följer dataserierna varandra ganska nära. De yngsta var minst intresserade, de äldsta mest.

Skillnaderna i intresse och attityd var tydliga men inte dramatiskt stora. En kvantitativ analys visade emellertid att intressevariationen mellan åldersgrupper förklarade 43 procent av variationen mellan dessa grupper i attityd.

Nästa steg var att undersöka om kontroll med hjälp av orsaksfaktorerna minskade effekten av bostadsort, kön och ålder. Kraftiga minskningar kunde konstateras i samtliga fall. De sex orsaksfaktorerna förklarade 87 procent av variationen mellan orter, 94 procent av variationen mellan könen och 74 procent av åldersvariationen. En separat analys av variationen mellan Oskarshamn och Östhammar visade att modellen förklarade 87 procent. Slutsatsen är att de föreslagna

⁹ På en standardiserad skala var skillnaden mellan Oskarshamn och Östhammar sammanslagna och hela landet 0,28.

Figur 4-17. Attityd till slutförvar och intresse för frågan i olika åldersgrupper.

orsaksfaktorerna väl förklarade variationen mellan orter, kön och åldersgrupper. Antagandet om att de är orsaker till attityden till ett slutförvar får stöd av denna analys.

Orsaksfaktorernas inflytande varierade och kunde rangordnas på det sätt som framgår av tabell 4-18.

Det är intressant att se att orsaksfaktorerna hade ganska olika roll för att förklara de skilda typerna av variation. Både köns- och åldersvariationen förklarades främst av attityden till kärnkraft, oro och intresse för frågan. Intresse tycktes ha en speciellt stor betydelse när det gällde att förklara åldersvariationen. Skillnaden mellan Oskarshamn och Östhammar och landet i övrigt förklarades främst av information, arbete inom kärnteknisk industri och attityden till kärnkraft. Skillnaden mellan Oskarshamn och Östhammar var främst en fråga som tycktes bero på information, inflytande och attityden till kärnkraft.

Tabell 4-18. Förklarande faktorer i modellen av attityd till slutförvar, i betydelseordning som bygger på estimerade effektstorlekar.

Betydelse rang	Kön	Ålder	Orter, "kandidatkommuner" jämförda med hela landet	Orter, endast Oskarshamn och Östhammar
1	Attityden till kärnkraft	Attityden till kärnkraft	Information	Information
2	Oro över olyckor med kärnkraften och dess avfall	Intresse	Arbete inom kärnteknisk industri	Inflytande
3	Intresse	Oro över olyckor med kärnkraften och dess avfall	Attityden till kärnkraft	Attityden till kärnkraft
4	Inflytande	Inflytande	Inflytande	Intresse
5	Information	Information	Intresse	Arbete inom kärn-teknisk industri
6	Arbete inom kärnteknisk industri	Arbete inom kärnteknisk industri	Oro över olyckor med kärnkraften och dess avfall	Oro över olyckor med kärnkraften och dess avfall

4.10 Framtidsbilder

I formuläret beskrevs 22 framtidsscenario. Vilka de var framgår av tabell 4-19. För varje scenario kunde markeras om det skulle komma att inträffa:

- inom de närmaste 10 åren
- inom 10–50 år
- inom 50–100 år
- om 100 år eller mer

Fler markeringar kunde göras för varje scenario, eller ingen alls om bedömningen ansågs alltför osäker eller att scenariet inte skulle inträffa. Andelen av de svarande som markerade de olika tidsvalen anges i tabellerna B4-1–B4-22, bilaga 4, för unga och äldre, bosatta i Oskarshamn och Östhammar och hela landet. Medelvärdena fram går av tabell 4-19, där framtidsbilderna rangordnats efter hur troliga de ansetts vara.

Det är en komplicerad bild som framträder, men några huvuddrag är:

- Ju längre fram i tiden desto mindre benägna var de svarande att markera ett tidsval.
- I de flesta fallen var de flesta optimister.
- Unga och äldre, samt bosatta i olika kommuner gjorde ganska likartade val.
- De oftast markerade framtidsbilderna tenderade att vara negativa

Tabell 4-19. Medelvärden¹ av bedömningar av framtidsbilder ju högre värde desto mer troligt.

Framtidsbild	Medelvärde
Miljökatastrofer inträffar på grund av mänsklig verksamhet	1,06
Ett mycket stort antal flyktingar söker sig till Sverige på grund av konflikter, krig och miljökatastrofer	1,01
Ny teknik minskar risker för hälsa och miljö	0,98
Sverige fortsätter att vara en egen självständig nation, ungefär som nu	0,97
Allvarliga sjukdomar kommer till, till exempel genom nya virus	0,93
Klimatet ändras till det sämre	0,89
Landets ekonomiska resurser ökar	0,85
Terrorister genomföra mycket allvarliga angrepp som medför många döda och svårt skadade	0,85
Jämlikheten mellan människor ökar	0,82
Befolkningsökningen i världen leder till en katastrofal situation med miljöförstöring och krig	0,79
Konflikter mellan olika grupper i samhället ökar	0,77
Allvarliga sjukdomar "utrotas"	0,67
Ett krig mellan stormakter bryter ut	0,63
Landets ekonomiska resurser minskar	0,59
Ny teknik ökar risker för hälsa och miljö	0,58
Militära hot mot vårt land minskar	0,58
Klimatet ändras till det bättre	0,58
Militära hot mot vårt land ökar	0,55
Konflikter mellan olika grupper i samhället minskar	0,51
Jämlikheten mellan människor minskar	0,49
Hela jorden ödeläggs på grund av kärnvapenkrig	0,46

¹Antalet markeringar per framtidsbild, kunde variera mellan 0 och 4.

För att skapa överblick av dessa komplicerade data gjordes en faktoranalys av bedömningarna av den närmaste tidsperioden. Tre faktorer kunde estimeras: de svarade för 33 procent av variansen i data. Vid närmare granskning visade det sig att dessa var tydligt meningsfulla, nämligen:

- Optimism
- Pessimism
- Katastroforo

Ett index skapades för var och en av de tre faktorerna och varje tidshorisont. Då det visade sig att tidshorisonterna hade höga samband kunde övergripande index konstrueras för var och en av de tre faktorerna. Dessa mäter alltså tendensen att uttrycka optimism, pessimism eller katastroforo över alla fyra tidshorisonterna och de kommer att ligga till grund för de fortsatta analyserna. Det är emellertid inte fråga om pessimism/optimism i konventionell mening, utan mått på villigheten att göra en prognos av när olika positiva eller händelser kan komma att inträffa. Man kan vara optimist men osäker på tidsaspekten, eller pessimist.

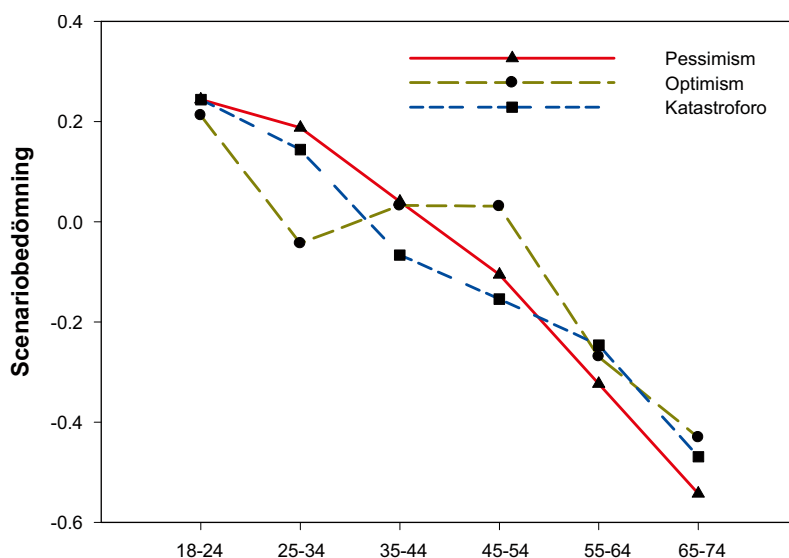
En första fråga är om framtidsbedömningarna hade något samband med attityderna till ett slutförvar och till kärnkraften. Korrelationerna var emellertid mycket låga, 0,13 eller lägre. Analyser av bakgrundsfaktorerna kön, ålder, utbildningsnivå och bostadsort visade:

- För pessimism: huvudeffekt av ålder
- För optimism: huvudeffekter av ålder och ort
- För katastroforo: huvudeffekter av ålder och ort

I figur 4-18 illustreras trenden för ålder och de tre indexen.

Figuren visar att de äldre respondenterna var mindre benägna att välja olika scenariebeskrivningar, oavsett om de var optimistiska eller pessimistiska. De unga var alltså på en del sätt mer oroad och pessimistiska men samtidigt i vissa avseenden mer optimistiska. Kanske är detta ett uttryck för att de var mer intresserade av framtiden och hade mer åsikter om den, och var säkrare på att de kunde bedöma den.

Variationen mellan orter påminde om den mellan åldersgrupper. De svarande från Oskarshamn och Östhammar var mindre benägna att göra framtidsbedömningar än dem som kom från övriga landet, men skillnaderna var små.

Figur 4-18. Scenariobedömningar som en funktion av ålder.

4.11 Attityden till kärnkraften¹⁰

4.11.1 Inledning

Attityden till kärnkraften är en viktig faktor i attityden till ett slutförvar för använt kärnbränsle /41/, och det var ett skäl till att den aspekten fick ett ganska stort utrymme i det projekt som avrapporteras här.

Attityden till kärnkraften har studerats under lång tid, men nästan enbart i opinionsundersökningar där man begränsat sig till några få frågor. I Sverige har det länge funnits en trend mot mer positiva attityder till kärnkraften /13, 15/. Även i andra länder som USA har en liknande trend observerats /2, 27/, se också en aktuell opinionsundersökning i Storbritannien¹¹. Olyckor tycks ha haft en stark men övergående effekt på attityden /4/. Det saknas emellertid mer ingående undersökningar av strukturen hos kärnkraftsattityden, åtminstone att döma av att antalet publicerade undersökningar är litet. Några exempel ska ges. I en artikel studerades bland annat kunskapernas betydelse /22/. Hur stor vikten är för just riskaspekten kommer att undersökas här. Intresse för olika studieprogram i gymnasiet hade i en undersökning samband med attityden till kärnkraft /7/. Van der Pligt, Eiser och Spears /56/ studerade familjaritet och attityd. I en annan artikel diskuterades betydelsen av det ”onaturliga” /36/ hos kärnkraften och den specifika rädslan för joniserande strålning /37/, men den senare artikeln var inriktad på riskupplevelsen och inte på attityden.

I en studie som gjordes i mitten av 90-talet /31, 47/ användes en standardmetod för attitydmätning, den så kallade Fishbeinmodellen /12/. När man använder denna metod gör man först en förstudie för att ta reda på vilka egenskaper hos ett attitydobjekt som är speciellt viktiga (”salient”) och som människor nämner i intervjuer eller i enkät med öppna svar. I den nämnda studien var det åtta sådana ”egenskaper”¹² som kunde tydligt beläggas:

- Ren miljö.
- God tillgång till el.
- Billig el.
- Att vi slipper bygga ut älvar.
- Olyckor med kärnkraftverk i drift.
- Olyckor med lagrat kärnavfall.
- Spridning av kärnvapen.
- Effekter som i dag är okända.

För var och en dessa åtta aspekter på kärnkraften bedömdes hur trolig den var och hur negativ-positiv den skulle vara om den inträffade eller förverkligades. Produkterna av trolighets- och värdebedömningar beräknades och korrelerades med den övergripande attitydbedömningen. Värdet på korrelationen är ett mått på hur bra modellen för attityden passar till data. Den brukar ligga omkring 0,40 för denna typ av attitydskalning /14/ ; i den nämnda undersökningen var den 0,55 för ett stickprov ur befolkningen och 0,67 för en grupp politiker. Undersökningen är i dag troligen till en del föråldrad, bland annat finns ju inte klimatfrågan med, men metodiken skulle kunna användas i fortsatt forskning.

I juni 2008 publicerade Synovate resultaten av en opinionsundersökning avseende kärnkraften /21/. Ett fåtal frågor ställdes; inga ingående statistiska eller psykometriska analyser presenterades. Ändå visar rapporten på intressanta resultat. Opinionsen hade blivit betydligt mer positiv

¹⁰ Detta avsnitt kan läsas fristående från rapporten i övrigt. Det innehåller en del upprepningar som är där för att detta ska vara möjligt.

¹¹ http://ipsosmori.co.uk/_assets/polls/2007/pdf/niak2.pdf.

¹² ”Den svenska kärnkraften leder till eller producerar: ”

jämfört med en mätning som utfördes ett år tidigare. Även yngre personer och kvinnor, de mest negativa grupperna, hade blivit mer positiva. Miljöpåverkan (inte närmare specificerad)¹³ var en viktig faktor medan säkerheten var mindre betydelsefull.

4.11.2 Resultat

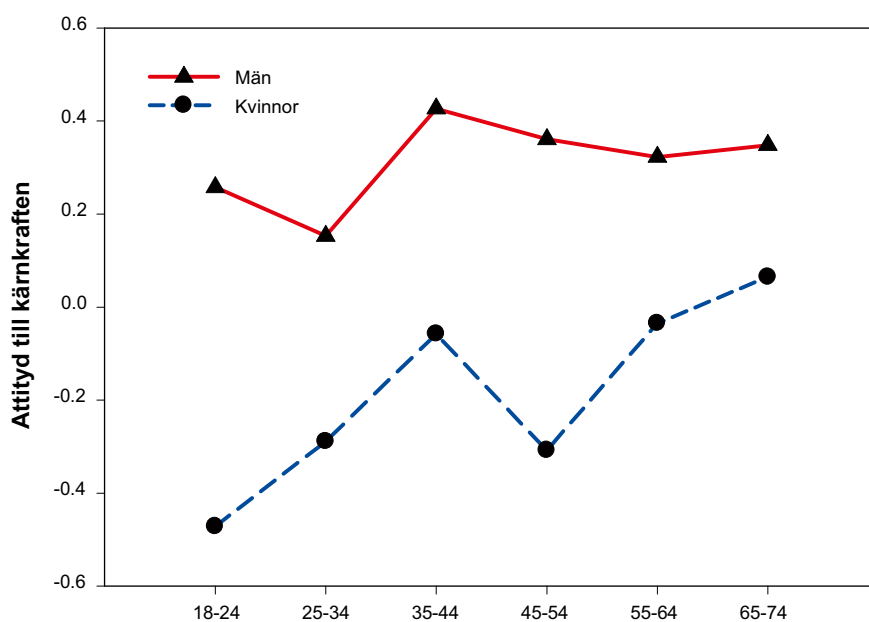
Attityden i stort

Egenskaper hos attityden till kärnkraft estimerades på data efter vägning av ungdomsgruppen så att dess antal kom att motsvara andelen i befolkningen i åldrarna 18–24 år. Syftet var att få en så rättvisande uppskattning som möjligt av befolkningens attityder.

Kön är en viktig bakgrundsfaktor som har samband med attityden till kärnkraft, liksom i viss mån ålder. Figur 4-19 visar hur attityden till kärnkraften varierade över kön och ålder¹⁴.

Män var mer positivt inställda än kvinnor, äldre mer än yngre. Figuren visar också att ålders-effekten var större för kvinnor än för män. De yngsta kvinnorna var de som var i särklass mest negativa till kärnkraften. Skillnaden minskade sedan med åldern. Läget i stort när det gäller attityden framgår av figur 4-20.

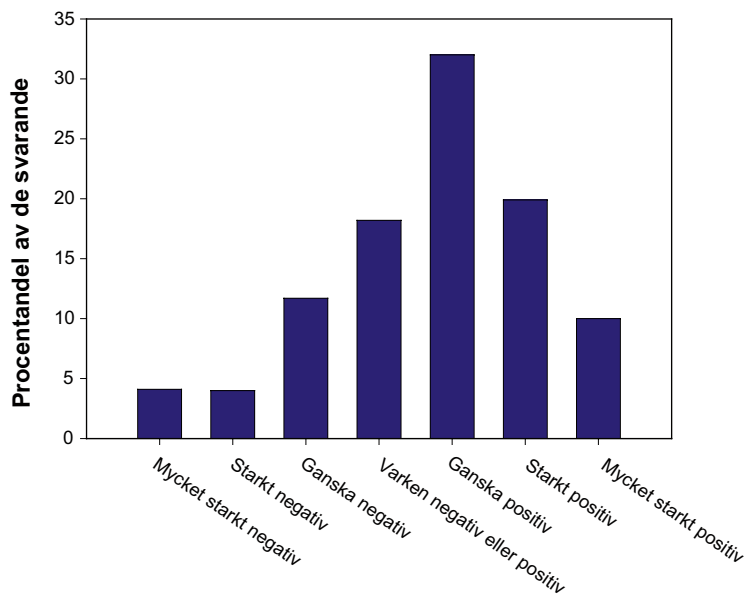
Som framgår av figuren fanns det en övervikt av positiva bedömningar av kärnkraften. Det är ett resultat som stämmer bra med andra undersökningar som har påvisat en tydlig uppgång av denna attityd ändå sedan år 1987 /13/. Tjernobylyolyckan medförde en kraftig men kortvarig nedgång /9, 50/.

Figur 4-19. Attityden till kärnkraften som en funktion av ålder och kön, standardiserad skala.

¹³ ”Hur stor påverkan på miljön tror du att de svenska kärnkraftverken har? Svara med hjälp av en skala från 1 till 10 där 1 betyder mycket liten påverkan och 10 betyder mycket stor påverkan”. En liten påverkan kan emellertid tolkas både positivt och negativt, beroende på t ex om man tänker på vilken miljöeffekt alternativet till kärnkraften skulle ha. Samma sak gäller en stor påverkan.

¹⁴ Om inte annat sägs avses med attityd till kärnkraften bedömning på en skala från 1 till 7 där 1 står för ”Mycket starkt negativ” och 7 betyder ”Mycket starkt positiv”.

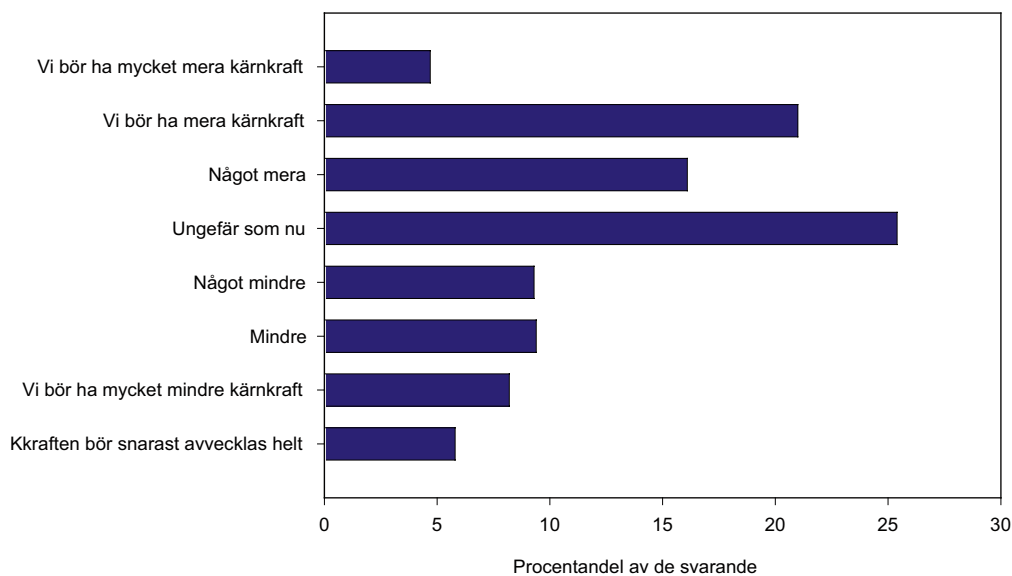

Figur 4-20. Fördelning av svaren på frågan om inställningen till den svenska kärnkraften.

En motsvarande analys gjordes av en policybedömning, nämligen om man ansåg att kärnkraften skulle användas mindre, ungefär lika mycket som nu eller mer. Fördelningen av svaren på den frågan framgår av figur 4-21.

Det fanns en övervikt för åsikten att kärnkraften skulle användas mer än nu: 42 procent delade den uppfattningen. De som ansåg att användningen skulle minska utgjorde 33 procent. Det var bara 6 procent som ansåg att kärnkraften borde snarast avvecklas helt.

Frågan om ökad eller minskad användning ställdes även för 19 andra teknologier. Kärnkraften kom på 8:e plats. Intressant är att kärnkraften hade den största standardavvikelsen, och alltså var den mest polariserande teknologin.

Figur 4-21. Fördelning av svaren på frågan om kärnkraften bör användas mer eller mindre än nu

Specifika aspekter

Några detaljer kan nämnas när det gäller specifika aspekter på den svenska kärnkraften:

- Den hade ganska stor, eller ännu större, nytta för samhället, ansåg 81 procent.
- Den hade ganska stora, eller ännu större, risker för samhället, ansåg 26 procent.
- Den ökade riskerna för spridning av kärnvapen, ansåg 16 procent.
- Den var en moraliskt acceptabel verksamhet enligt 68 procent.
- Den kan avvecklas om vi sparar energi, ansåg 21 procent.
- Den leder till att vi slösar med energi enligt 36 procent.
- Nyttan överväger riskerna enligt 52 procent.
- Vi klarar oss utan kärnkraften enligt 33 procent.
- Elpriserna skulle gå upp vid en avveckling av kärnkraften, trodde 65 procent; de flesta av dessa trodde att det skulle bli en kraftig ökning.
- Risken för klimatförsämring på grund av användning av fossila bränslen var större än kärnkraftens risker, ansåg 70 procent.

Bilden är alltså tydlig: man anser att den svenska kärnkraften har en serie positiva egenskaper och anser inte i samma mån att den har negativa egenskaper eller konsekvenser. Cirka 20 procent av de svarande ansåg dock att negativa konsekvenser förelåg, troligen eller säkert. Vad skulle en utbyggnad av kärnkraften medföra? Se tabell 4-20.

Det kan noteras att det var mest negativa aspekter som kom upp när det gällde en utbyggnad av kärnkraften, vilket är förvånande med tanke på att många var för en sådan utbyggnad.

Emotionella reaktioner

Bedömningen av olika emotionella reaktioner på kärnkraften värderades på en skala från 1 ("Inte alls") till 5 ("I mycket hög grad"). De genomsnittliga emotionsbedömningarna framgår av figur 4-22.

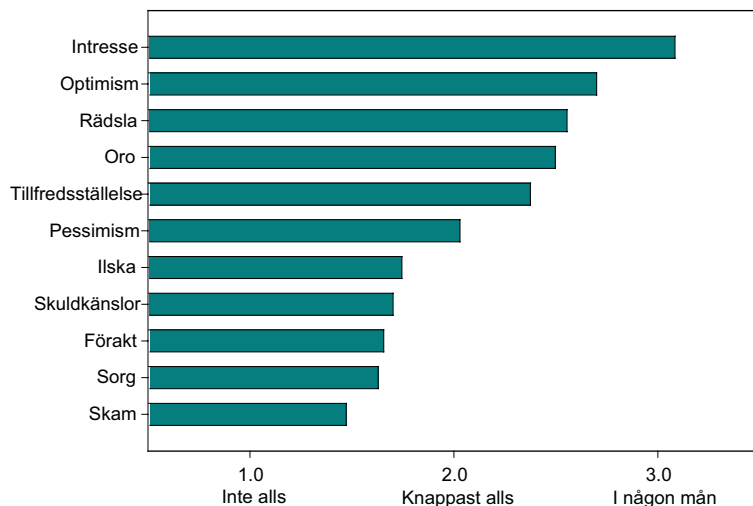
De emotionella reaktionerna var överlag svaga, med en viss övervikt för de positiva känslorna intresse och optimism. Men det fanns också ett inslag av rädsla och oro.

Värderingar och politiska preferenser

Det är en vanlig uppfattning att grundläggande värderingar är av stor betydelse för att förstå attityder i specifika avseenden, se en kritisk diskussion i /34/. I ett tidigare avsnitt av denna rapport påvisades att detta inte gällde för attityden till ett slutförvar. Frågan är hur det är med attityden till kärnkraft som sådan.

Tabell 4-20. Vilka skulle bli effekterna av en utbyggnad av kärnkraften? Fler alternativ kunde väljas. Tabellen visar procentandelen av de svarande som valde vart och ett av alternativen.

Effekt	Andel som valt effekten
Större problem med att ta hand om kärnkraftens avfall	62
Större risker för olyckor med kärnkraftverk i drift	42
Minskade satsningar på alternativa energikällor och forskning om dem	49
Minskade utsläpp av växthusgaser	47
Billigare el	35
Utbyggnad av elintensiv industri	18
Annat	3

Figur 4-22. Genomsnittliga bedömningar av emotionella reaktioner på kärnkraften.

Generella värderingar mättes dels med hjälp av en metod som utvecklats av Schwartz /28/, dels med frågor som ansluter till kulturteorin för riskperception /6, 10/. I båda fallen aggregerades data så att analysen kunde göras med tre övergripande dimensioner. För kulturteorin var dessa:

- Individualism
- Egalitär attityd
- Hierarkisk attityd

Var och en av dessa tre dimensioner mättes med tre frågor. Tillförlitligheten var något svag i två av fallen, vilket berodde på relativt låga korrelationer mellan frågorna och på att de var så pass få som tre för varje dimension.

Kortfattat kan de tre dimensionerna beskrivas på följande sätt:

- *Individualism* innebär att man betonar individens möjligheter till framgång och belöningar.
- *Egalitär attityd* innebär att man betonar kollektivet och det gemensamma bästa.
- *Hierarkisk attityd* innebär en tonvikt vid ordning och disciplin.

Schwartz-dimensionerna mättes med totalt 21 frågor. Dessa kan på olika sätt kombineras till övergripande attityder. En faktoranalys visade emellertid att det fanns en enkel och meningsfull 3-dimensionell struktur som har använts här även om den inte helt sammanfaller med den mer komplexa modell som Schwartz själv har använt. De tre dimensioner som erhöles var:

- Prestation och spänning
- Prosocialt beteende
- Disciplin

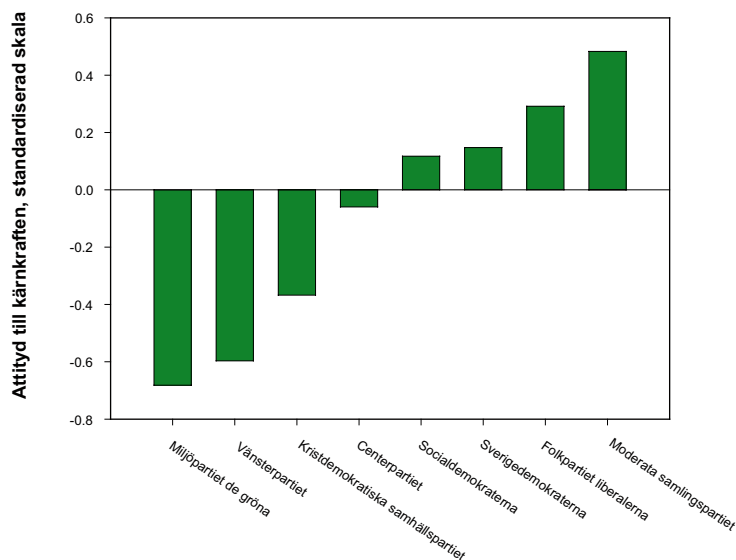
Tabell 4-21 visar för sambanden mellan attityden till kärnkraft, kärnkraftens nytta och risk samt de sex värdedimensionerna.

Tabellen visar att det fanns vissa samband, på modest nivå, mellan värdedimensioner enligt kulturteorin och bedömningarna av kärnkraften. Däremot gav Schwartz-dimensionerna inget av intresse. De samband som fanns med kulturteoretiska variabler stämde bra med tidigare forskning /35, 39/. Den egalitära attityden gick samman med en mer negativ teknikattityd, medan hierarkisk och individualistisk inställning hade positiva samband med teknikattityderna.

Det fanns ett starkt samband mellan partipreferens och attityd till kärnkraften, se figur 4-23. I korrelationstermer förklarade partisympatierna 18 procent av variansen i kärnkraftsattityd. Det är betydligt mer än vad värdedimensionerna kunde förklara: 10 procent för kulturteorin och 4 procent för Schwartz-dimensionerna.

Tabell 4-21. Korrelationer mellan värderingar och attityd till kärnkraften och relaterade dimensioner.

Dimension	Kulturteori			Schwartz-dimensioner		
	Individualism	Hierarkisk attityd	Egalitär attityd	Söker prestation och spänning	Prosociala värderingar	Disciplin och ordning
Attityd till kärnkraften	0,27	0,27	-0,20	0,09	-0,12	0,13
Nytta	0,26	0,26	-0,19	0,15	-0,08	0,08
Risk	-0,17	-0,17	0,17	-0,05	0,11	-0,01

Figur 4-23. Partisympatier och attityd till kärnkraften.

Sociala aspekter

Hur tror man andra ser på kärnkraften? Se tabell 4-22.

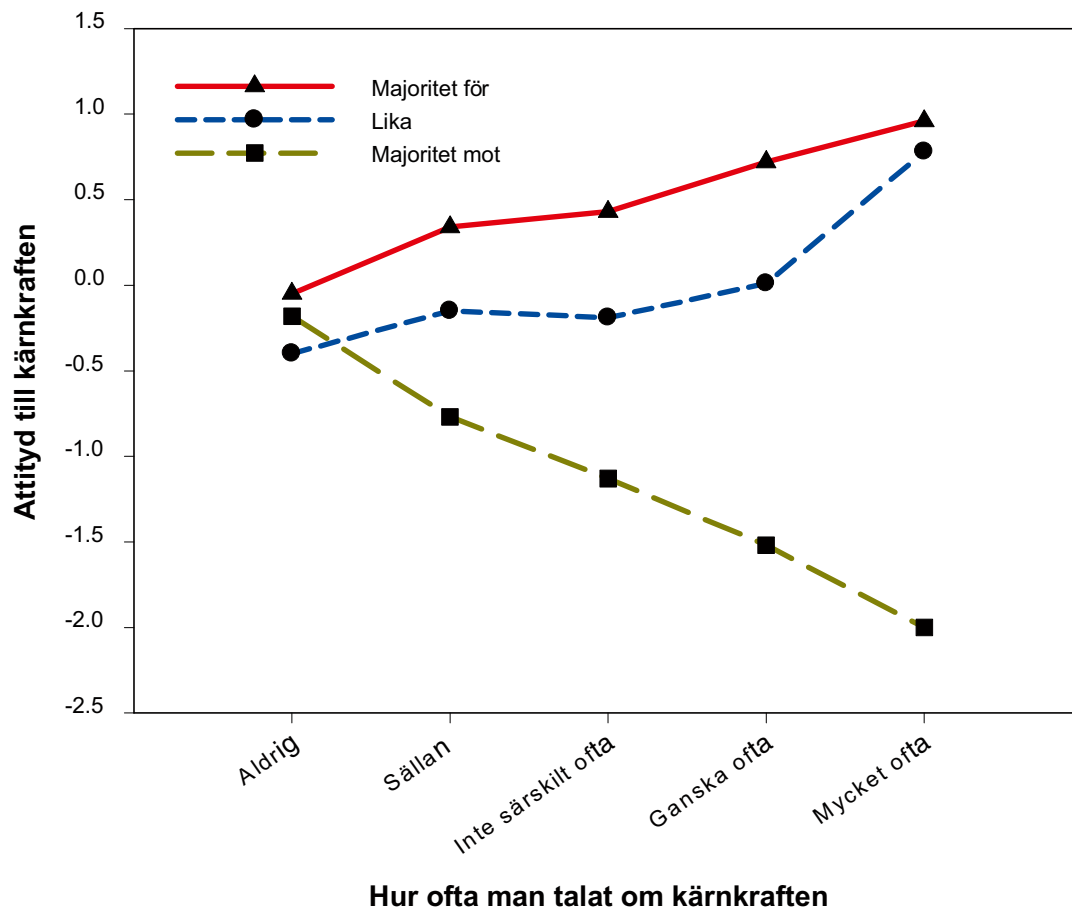
Något fler än hälften 54 procent, ansåg att de det finns en majoritet för kärnkraften bland dem som de kände. Det förefaller som om de flesta antog att inställningen till kärnkraften är mindre positiv än vad den faktiskt är. Attityden till kärnkraften existerar emellertid också i en social kontext. Vem talar man om kärnkraften med, hur ofta, och med vilken effekt? Se figur 4-24.

Figuren visar en mycket stark social effekt. De som mycket ofta talat med vänner och bekanta om kärnkraften hade ytterst varierande attityd, beroende på vilkas uppfattningar vännerna hade. De som aldrig eller sällan talade om saken hade mindre varierande attityder.

Social påverkan kan ha betydelse för könsskillnader i attityder, om män mest talar med män och kvinnor med kvinnor. Omkring 70 procent av både män och kvinnor uppgav att de talat lika ofta med män och kvinnor om kärnkraften, men för övriga fanns den förväntade skillnaden: 32 procent av männen hade talat oftast med män mot 10 procent av kvinnorna. Bara två procent av männen hade talat oftast med kvinnor medan 12 procent av kvinnorna hade gjort det. Attitydskillnaderna mellan de tre grupperna, för män och kvinnor separat, framgår av figur 4-25.

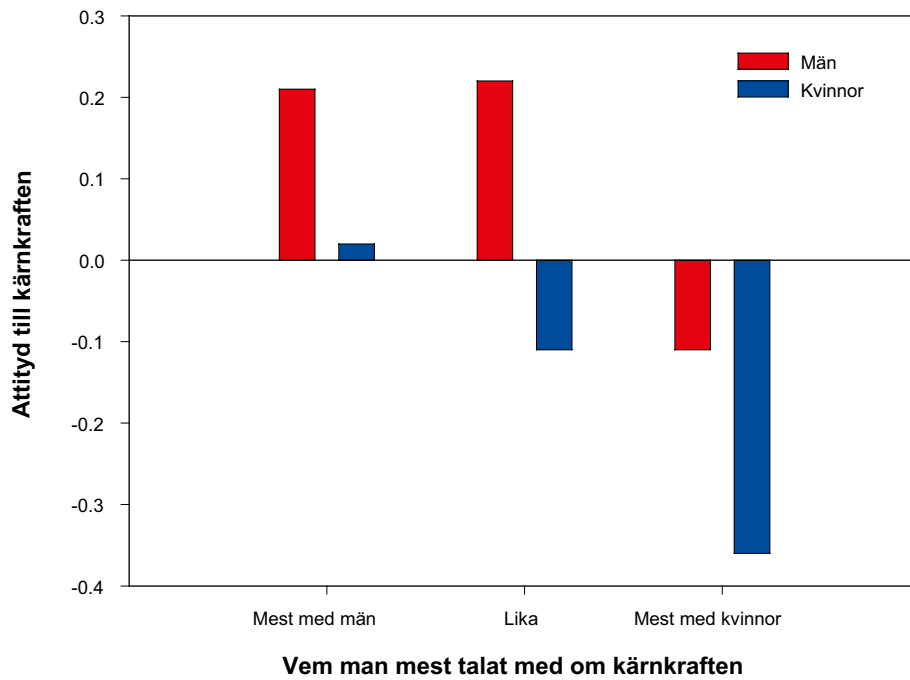
Tabell 4-22. Vad tror du att andra människor som du känner (familj, vänner, arbets- eller studiekamrater) anser om kärnkraften (procent)?

Nästan alla är för kärnkraften	8
En klar majoritet är för	28
En knapp majoritet är för	19
Ungefär lika många är för som mot	32
En knapp majoritet är mot	7
En klar majoritet är mot	6
Nästan alla är mot kärnkraften	1

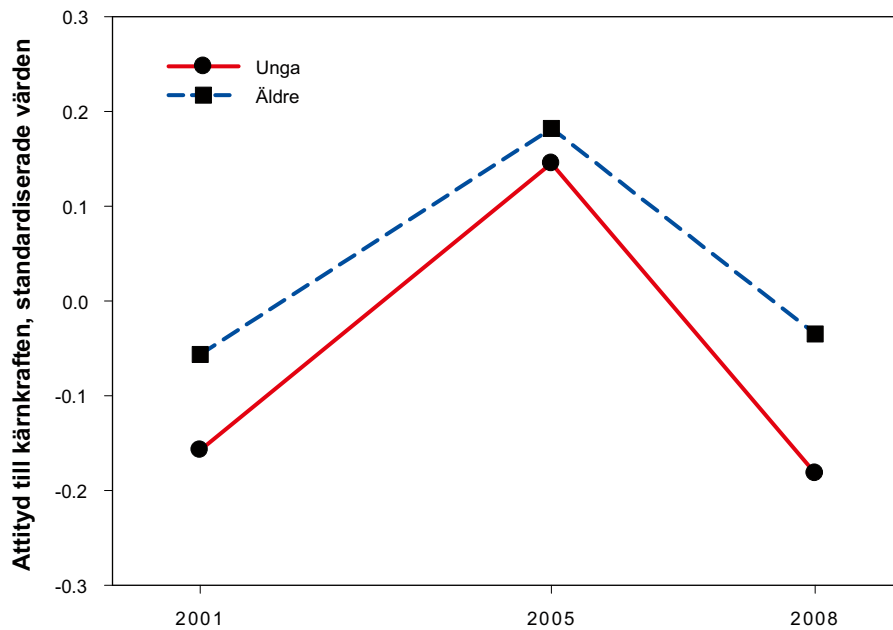

Figur 4-24. Attityd till kärnkraften som en funktion av hur ofta man talar om den, och beroende av deras attityd som man talar med.

Figuren visar en effekt av om man talat mest med män eller med kvinnor, och effekten är lika för män och kvinnor: De som talat mest med män hade en mer positiv attityd medan de som talat mest med kvinnor hade en mer negativ attityd. Skillnaden mellan män och kvinnor fanns dessutom för alla grupper definierade av vem man mest talat med. Detta betyder att det inte var enbart samtalspartners som hade en påverkan, men data gör det troligt att en del av könsskillnaderna hade en sådan bakgrund, i överensstämmelse med resultaten i figur 4-24 som är könsneutrala.

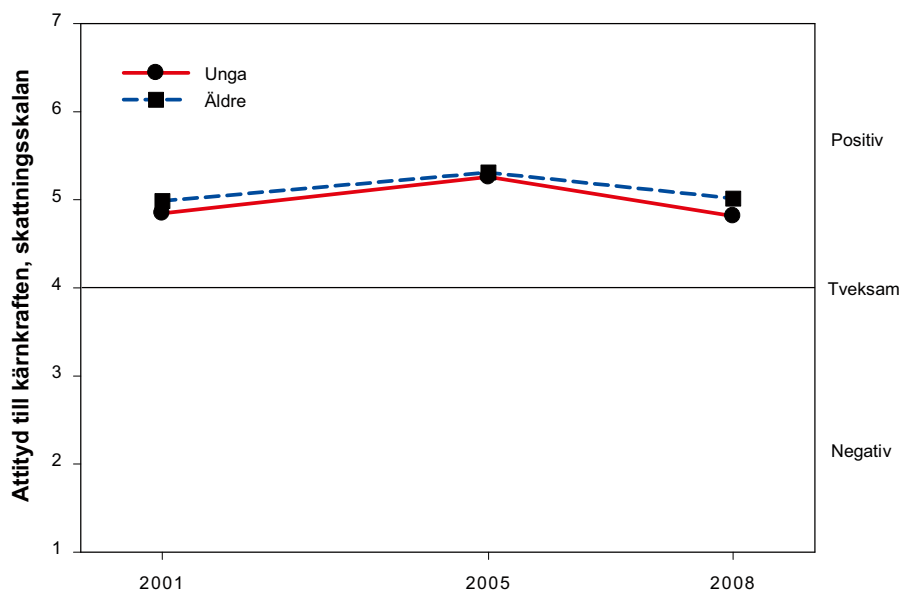
Figur 4-25. Attityden till kärnkraft (standardiserad) som en funktion av om man mest pratar med män eller kvinnor om kärnkraften, separat för män och kvinnor.

Figur 4-26. Tidsutveckling av attityden till kärnkraft, standardiserade data.

Tidsutvecklingen

Data från två tidigare undersökningen som använts samma attitydfråga gjorde det möjligt att följa utvecklingen under tiden 2001–2008 i Oskarshamn och Östhammar. Attityden till kärnkraft hade inte blivit mer positiv i Oskarshamn och Östhammar under åren mellan 2005 och 2008, se figur 4-26 för utvecklingen 2001–2008. Man kan notera en svag nedgång. I termer av skalan från 1 till 7 där 4 står för tveksam, större värden för en positiv attityd och mindre för en negativ attityd, var förändringarna obetydliga, se figur 4-27.

Figur 4-27. Tidsutveckling av attityden till kärnkraft, rådata.

Samma skala för mätning av attityden till kärnkraften användes i undersökningar åt 1992 /48, 49/ och 1995 /31/ med stickprov från hela landet. Medelvärdena kan därför studeras under en tidsperiod av 16 år, se figur 4-28.

Den stora skillnaden mellan hela landet å ena sidan, Oskarshamn och Östhammar å den andra är tydlig i dessa data. Det är också intressant att se att det förelåg en klar uppgång i attityden i hela landet under den studerade tidsperioden, men att den tycks ha nått ett maximum år 2005 i Oskarshamn och Östhammar för att sedan falla tillbaka.

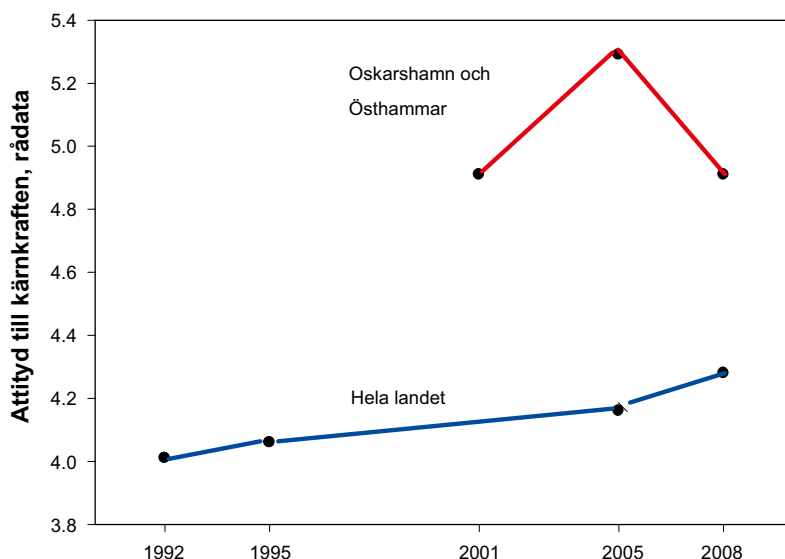
Strukturmodell

För att närmare undersöka strukturen i attityden till kärnkraft beaktades ett antal aspekter på den, nämligen:

- Kärnkraftens nytta för det svenska samhället.
- Kärnkraftens risker för det svenska samhället.
- Om den svenska kärnkraften bidrar till att öka risken för spridning av kärnvapen.
- Om den är en moraliskt acceptabel verksamhet.
- Om användningen av kärnkraft leder till att vi slösar med energi.
- Om kärnkraftens nytta överväger riskerna eller tvärtom.
- Om vi klarar oss utan kärnkraft eller om det blir negativa följder om den ersätts med annan teknik.
- Hur elpriserna skulle påverkas av en avveckling – öka eller minska eller vara oförändrade.
- Om kärnkraftens risk är större eller mindre än den med fossila bränslen och klimatförsämringen.

I modellen användes även genomsnittliga bedömningar av positiva och negativa emotioner inför kärnkraften.

Analyserna gjordes på så sätt att effekterna av demografiska data först uppskattades varefter den tillkommande förklaringskraften av övriga oberoende variabler estimerades. För attityden svarade de demografiska faktorerna för 4,2 procent av variansen. För policybedömningen var motsvarande siffra 7,4 procent. Hela modellens grad av anpassning var, för attityden, 76,1 procent och för policybedömningen 69,6 procent. Det är alltså tydligt att inställningen

Figur 4-28. Medelvärden för kärnkraftsattityden 1992–2008.

till kärnkraften låter sig väl beskrivas med de studerade variablerna, och att den demografiska variationen var av ganska underordnad betydelse. Tabell 4-23 visar resultatet av modell-anpassningen, uppskattade viktcoefficienter, både för attityden och för policybedömningen. Tabellen visar också korrelationerna mellan de två beroende variablerna och de oberoende.

Tabell 4-23 visar:

- Attityden till kärnkraften är främst ett uttryck för bedömningen av nyttan, men också för moraliska och emotionella aspekter.
- Policyinställningen handlar också om moraliska och emotionella aspekter, men mindre om nytta. I stället kommer in, som en viktig dimension, bedömningen av om vi klarar oss utan negativa följdverkningar efter en avveckling av kärnkraften.

Tabell 4-23. Viktcoefficienter för de oberoende variablerna i modellerna för kärnkraftsattityd och policybedömning, samt korrelationer.

Oberoende variabel	Attityd till kärnkraften		Policybedömning	
	Korrelation	Vikt	Korrelation	Vikt
Kön (man=1, kvinna=2)	-0,19	0,043	-0,23	-0,027
Ålder	0,07	-0,048	0,15	0,019
Utbildningsnivå	-0,07	-0,056	-0,10	-0,044
Kärnkraftens nytta	0,74	0,274	0,64	0,073
Kärnkraftens risker	-0,62	-0,081	-0,59	-0,057
Risken för spridning av kärnvapen	-0,55	-0,022	-0,50	0,032
Kärnkraften en moraliskt acceptabel verksamhet	0,75	0,177	0,73	0,220
Leder till slöseri med energi	-0,51	-0,048	-0,51	-0,067
Nyttan överväger riskerna	0,65	0,105	0,62	0,087
Klarar oss inte utan kärnkraften	0,66	0,093	0,70	0,241
Dyrare el vid avveckling	0,41	-0,024	0,43	0,009
Fossila bränslen större risk än kärnkraften	0,52	-0,003	0,53	0,058
Negativ emotionell reaktion	-0,66	-0,154	-0,63	-0,121
Positiv emotionell reaktion	0,64	0,199	0,60	0,156

Intressant är att i båda fallen spelade riskbedömningarna en mindre roll; de hade en signifikant effekt men den var relativt liten. Det kan också noteras att en faktor som elprisernas eventuella ökning om vi skulle avveckla kärnkraften hade ytterst svagt genomslag i modellerna, även om det fanns en korrelation i väntad riktning.

En sista analys av faktorer i attityden till kärnkraft gjordes genom att fråga respondenterna vilken uppfattning de själva hade om den saken, se tabell 4-24.

Det är påfallande att det var få som uppgav att vänners och bekantas åsikter hade betydelse, viktigare var experter. Men allra viktigast var ”Vad jag själv känner och tänker”. Detta kan tolkas på olika sätt men betyder rimligen att man förbehåller sig rätten till att ha en självständig uppfattning i denna fråga. Det skulle vara intressant att studera den attityden närmare, och i förhållande till olika sorters samhällsfrågor.

Att man nedvärderar betydelsen av den sociala påverkan från vänner och bekanta betyder inte nödvändigtvis att denna påverkan är oviktig. Det finns omfattande forskning som visat att man ofta är omedveten om vilka faktorer som påverkar ens attityder /23/ – och vem vill framstå som lättpåverkad?

Tabell 4-24. Andel av de svarande som valde de olika alternativen som svar på frågan om vad som var viktigt för deras inställning till kärnkraften, procent. Fler alternativ kunde väljas.

Informationskälla	Andel som valde alternativet
Vad vänner och bekanta säger	6
Vad experter säger/skriver	65
Vad myndigheter säger/skriver	15
Vad politiker säger/skriver	4
Reportage i tidningar och TV	30
Vad jag själv tänker och känner	77
Annat	4

5 Diskussion

5.1 Metodfrågor

Den metod som använts i huvudundersökningen, som avrapporteras här, var en kvantitativt orienterad enkätundersökning. Den byggde på omfattande intervjuer och fokusgrupper. Dessa var värdefulla för idéer för enkäten och för en finslipning av frågorna. Enkätundersökningen hade den fördelen att det gick att få in ett omfattande material och många frågeställningar kunde undersökas på ett systematiskt sätt, med hjälp av data från många svarande.

Det finns en viss skepsis mot postenkäter. Man tror inte att tillräckligt många människor svarar, eller att de svarar slarvigt. När det gäller enkäter om viktiga samhällsfrågor är svarsprocenten emellertid på samma nivå som med telefonintervjuer, där betydligt färre frågor kan tas upp. Svaren tycks inte vara systematiskt olika mellan postenkäter och telefonintervjuer. Även mycket långa enkäter fungerar bra och farhågan om slarviga svar är knappast befogad. Ett exempel med ett ännu längre formulär än det som användes här ges av min studie av attityder till medlemskapet i EU /32/.

I denna undersökning var det ett särskilt problem med att vissa svarsskalor hade ett mit-talternativ, ”varken/eller”, för att få jämförbarhet med Synovates telefonintervjuer. Synovates intervjuare läste inte upp ”varken/eller” som ett explicit svarsalternativ och det är därför naturligt att det var mycket färre personer som svarade på det sättet i deras undersökning. (Det tycks vara lite oklart vilken skillnaden är mellan ”varken/eller” och ”vet ej”). Svarande i enkätstudien kunde givetvis hoppa över en fråga som de inte kunde eller ville svara på och detta gjordes också i ett fåtal fall.

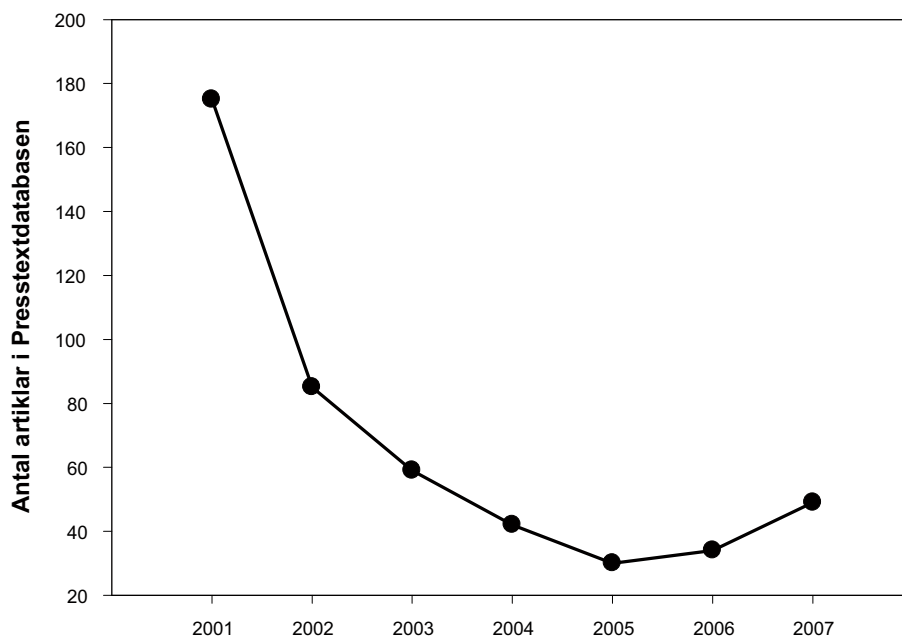
Enkätundersökningen visade i vissa frågor en mindre polarisering än Synovates data, i andra en mindre positiv bild. Vad som är rätt eller fel är diskutabelt. Om människor verkligen är så tveksamma att de inte *kan* välja ett annat alternativ än ”tveksamt” eller ”vet ej” är det inte bra att ett sådant alternativ inte ges explicit. Å andra sidan kan ett sådant alternativ uppmuntra till att man inte tänker efter noga var man egentligen står i en fråga – det är nog snarast den risken som är störst, med tanke på hur många som väljer ”vet ej” om det alternativet finns explicit angivet /16/.

5.2 Frågans betydelse

Det kan vara förvånande att frågan är viktig för så många, och inte bara för boende i Oskarshamn och Östhammar. En del av förklaringen kan vara att de som inte besvarade formuläret ansåg att frågan var mindre viktig än de som svarade. Men svarsprocenten var ju ungefär densamma i Oskarshamn och Östhammar och i hela landet, och för den föreslagna förklaringen behöver man anta att de som inte svarade i hela landet var mer ointresserade av frågan än de som utgjorde bortfall i Oskarshamn och Östhammar, något som verkar långsökt. Det är därför troligt att data ger en jämförbar bild i alla grupperna.

Under lång tid var ju frågan om hantering av kärnkraftens avfall föremål för omfattande och intensiva diskussioner i media /1/. Numer har den fått en betydligt mindre framträdande plats. Antalet artiklar i databasen Presstext (sökord ”kärnavfall”) minskade kraftigt under tiden 2001–2007, se figur 5-1.

Det är i sig intressant, men ännu mer anmärkningsvärt är det att frågan fortfarande anses så viktig runt om i landet, trots att den i stor utsträckning försvunnit från debattsidorna.

Figur 5-1. Antalet artiklar om kärnavfall i databasen Presstext under tiden 2001–2007.

Sambandet mellan medias innehåll och människors attityder och engagemang är betydande, men förklarar långt ifrån allt. Vissa uppfattningar finns representerade i människors tänkande även om media inte ger dem speciellt stor uppmärksamhet. I ett EU-projekt som genomfördes för cirka tio år sedan studerade vi riskuppfattningen om kärnkraft hos allmänheten i fem länder i början av år 1986, i slutet av april samma år och hösten samma år. Tanken var att undersöka effekten av medias engagemang i frågan om kärnkraftens risker i samband med 10-årsdagen av Tjernobylolyckan (som inträffade 26 april 1986). Media var som förväntat fulla av artiklar om olyckan men inga förändringar i riskuppfattningen om kärnkraften kunde konstateras /52/. Min tolkning är att media inte gav någon ny information – man visste redan att en olycka av denna typ kunde inträffa. Ett annat exempel är risken med att dricka kranvatten i länder som Rumänien och Bulgarien. Tillfrågade personer ansåg att risken var stor (förmodligen med all rätt), men media tog inte upp saken. Kanske saknade den nyhetsvärde – risken var något som alla redan kände till /53/.

5.3 Attityden till ett slutförvar

Ålderskillnaderna var ganska små när det gäller attityden till ett slutförvar. Det fanns emellertid en tendens till att de äldre hade en mer positiv attityd än de yngre. Denna tendens kunde förklaras av attityden till kärnkraft och intresse för frågan. De yngre var mer negativa till kärnkraften och mindre intresserade av frågan om slutförvaret. När det gäller inställningen till kärnkraft kan noteras att uppfattningen här gick i en annan riktning än vad inställningen till teknik i allmänhet gjorde. De yngre var mer positiva till teknik i de flesta fallen, men inte när det gällde kärnkraften.

Tidsutvecklingen av attityderna till ett slutförvar och kärnkraften visar att den positiva utvecklingen brutits sedan 2005, speciellt för ungdomar i Oskarshamn och Östhammar. Ungdomsgrupperna var i den tidigare undersökningen mer positiva än de äldre men nu var det tvärtom. En möjlig förklaring är att det är en ren slump; ungdomsgruppen i den tidigare studien var relativt liten. Emellertid är mönstret i data systematiskt och genomgående. En trolig tolkning är att det faktiskt skett en omsvängning bland de unga och den beror i så fall troligen på incidenterna i Forsmark 2006 och 2007. Det är intressant att fråga sig varför samma effekt inte kan konstateras för äldre bland de bosatta i Oskarshamn och Östhammar, eller för hela landet.

De unga hade mer osäkra attityder och detta kan vara ett av skälen. Det är i så fall ett resultat som stämmer bra med den allmänna tesen att unga (och äldre, för den delen) är mer påverkbara än andra /57/.

Män och kvinnor skilde sig åt i betydande utsträckning med avseende på attityden till ett slutförvar. Även i detta fall var attityden till kärnkraft en viktig förklarande faktor, men på andra plats kom oro och inte intresse som i fallet med åldersvariationen. Kvinnor hade större oro i de flesta avseenden men skillnaden var särskilt stor när det gällde just kärnteknik. Det var också intressant att se att de yngre kvinnorna hade en speciellt negativ (eller tveksam) attityd till kärnkraften. Det kan ha bidragit till att de yngre rent generellt var mindre positiva till ett slutförvar än vad de äldre var.

Skillnaden mellan Oskarshamn och Östhammar och landet i övrigt var stor. Nyttan bedömdes som större och risken som mindre av de boende i Oskarshamn och Östhammar än av övriga. Tre faktorer tycks ha haft en betydande effekt och de kan förklara en stor del av skillnaden mellan orter, nämligen information, upplevt inflytande och arbete inom kärnteknisk industri. Med andra ord var det helt andra faktorer som förklarade effekten av ortsvariationen än de som förklarade effekter av kön och ålder. Troligen är det här fråga om faktorer som var mer direkt relaterade till kommunernas och SKB:s informationspolicy. Att kommunerna skiljer sig åt kraftigt, om man jämför Oskarshamn och Östhammar med övriga landet, kan ha sin förklaring i dessa faktorer. Den mindre, men ändå tydliga, skillnaden mellan Oskarshamn och Östhammar tycks ha sin grund i ett större genomslag för SKB:s information i Oskarshamn och att människor i denna kommun upplevde att de hade större möjlighet att påverka kommunens hantering av frågan om ett slutförvar.

Sambandet mellan attityd och handlingsbenägenhet var U-format, något som stämmer bra med tidigare forskning /38/. Om man vänder sig till särskilt engagerade personer i en fråga som den som rör slutförvaret kommer man därför i första hand med personer som har ovanligt utpräglade attityder. I denna mening är de inte representativa för människor i allmänhet. En mer passiv hållning betyder inte att man inte har åsikter eller inte vill och kan påverka kommunens policy när tillfälle ges. Erfarenheterna från folkomröstningarna i Storuman och Malå visar dels att de flesta inte var aktiva före omröstningarna, dels att valdeltagandet ändå blev mycket stort.

5.4 Information

Resultaten pekar på att information var en viktig faktor. De som hade fått information från SKB var betydligt mer positiva till ett slutförvar än vad övriga var. I fortsatt forskning är det intressant att göra en distinktion mellan information man aktivt skaffat sig och sådan som man varit passiv mottagare av. Även frågan om olika media och deras trovärdighet skulle kunna undersökas, liksom mängden information.

Vad som skapar och vidmakthåller intresse är onekligen en intressant fråga. Se aktuell debatt inom den psykologiska forskningen /30, 42/. Det är en aspekt som skulle kunna beaktas i samband med fortsatt information om det använda kärnbränslet. Det är tankeväckande att den starkaste emotionella reaktionen både på ett slutförvar och på kärnkraften var just intresse.

Information och inflytande är faktorer som kan påverkas med kända metoder. Däremot är attityden till kärnkraft, oro över kärntekniska olyckor och intresset för frågan troligen svårare att påverka. Det betyder att det som kan påverkas i första hand är variationen mellan orter. Den är ju också av betydande storlek, något som kan antas bero på den policy som kommunerna och SKB har arbetat efter.

5.5 Värderingar, framtidsbilder och oro

Värderingar och framtidsuppfattningar hade inga tydliga och starka samband med attityderna till kärnkraft och ett slutförvar. Oro samvarierade med attityderna men enbart om oron var specifik för just kärntechnologi. Däremot kunde man se skillnader mellan unga och äldre, och mellan män och kvinnor. Den bild som framträder är denna:

Kvinnor var mer oroade än vad män var, i samtliga avseenden. Detta stämmer väl med forskningen om mäns och kvinnors varierande emotionella förhållningssätt. /18, 19/. Kvinnorna hade också mer prosociala värderingar.

De unga var bekymrade över det egna livet och den egna personen, men mindre oroade över miljö och brottslighet. De var också mer inriktade på spänning och prestation än vad de äldre var. De var mer benägna att se både positiva och negativa framtidsmöjligheter än de äldre. Detta kan vara ett resultat av att de var mer intresserade av framtiden, eller hade en större mental vitalitet – de kunde skapa framtidsbilder och ”se” vad som skulle kunna hända i framtiden. Däremot finns inga resultat i denna studie som tyder på att ungdomarna skulle vara mer ”individualistiska” än övriga. Det är oklart vad det begreppet står för men rimligen bör en individualist vara mindre prosocial än andra. Det fanns emellertid inget samband mellan ålder och prosociala värderingar.

Dessa resultat kan jämföras med idéerna om ”Me-We” generationen som sägs beskriva ungdomars värderingar /17/. Rapporten i bokformat ger emellertid otillräcklig information om hur den forskning utförts som ligger bakom resultaten, eller vilka dataanalyser som har gjorts¹⁵. Eftersom dessa idéer har spritts i stor skala och i många sammanhang är det viktigt att diskutera dem i ljuset av empiriska forskningsresultat. Den bild av ungdomen som kommer fram här är en annan än den som påstås gälla ”Me-We”-generationen. Det är möjligt att den senare stämmer med förutfattade meningar som människor har om ungdomar, och att den därför är trovärdig. Det skulle vara intressant att undersöka den saken.

5.6 Social påverkan

De flesta studier som gjorts av riskuppfattningar och relaterade attityder har byggt på individens övriga uppfattningar. Detta är det typiska arbetssättet i den ”klassiska” psykometriska modellen /11/. Samtidigt finns det inom socialpsykologin omfattande forskning som visat hur starkt människor påverkas av andras åsikter /3/. I denna undersökning har jag studerat social påverkan både för attityden till ett slutförvar och för attityden till kärnkraft. I båda fallen visar det sig att det fanns en stark social effekt – med reservation för att det saknas experimentella bevis för saken. Till en del kan troligen social påverkan förklara de könsskillnader som finns i attityderna. Kvinnor talar oftare med kvinnor och män med män, något förenklat uttryckt. Kanske anser män att män är mest trovärdiga och kvinnor att kvinnor är det; det skulle vara intressant att undersöka.

Social påverkan är ofta omedveten. De svarande i denna undersökning trodde inte att deras åsikter var speciellt starkt påverkade av vad vänner och bekanta tyckte. De trodde mer på att experters omdömen hade påverkat dem. Men mest trodde de att de hade kommit fram till helt självständiga slutsatser. Detta resultat tyder på att den generella tes, som säger att vi inte kan speciellt bra lokalisera orsakerna till våra attityder, är giltig även i dessa sammanhang.

¹⁵ Vid kontakt med företaget framkom att de ansåg sig förhindrade att lämna ut sådan information. Det fanns inte heller några planer på att publicera arbetet i vetenskapliga tidskrifter. Det betyder att ingen oberoende vetenskaplig granskning görs av arbetet.

5.7 Slutsatser om attityden till kärnkraft

Inställningen till kärnkraften var på det hela taget positiv, men inte entydigt. Det fanns också en viss oro. De klart negativa tycks ha utgjort cirka 20 procent av de svarande, en låg siffra. Utvecklingen över tid i Oskarshamn och Östhammar tydde emellertid inte på att inställningen blivit mer positiv sedan 2005, snarare tvärtom, även om variationen över tid var liten. Den nedgång i attityderna mellan 2005 och 2008, som data visar, kan bero på incidenterna i Forsmark 2006 och 2007. Det är i så fall remarkabelt att en effekt enbart kan konstateras i Oskarshamn och Östhammar och för ungdomar, inte i landet som helhet.

I analysen av strukturen hos kärnkraftsattityden framkom att det var nytta som var den viktigaste aspekten. Även emotionella aspekter och moraliska överväganden kom in i bilden. Modellerna var kraftfulla men det finns utrymme för att ta in fler förklarande faktorer i framtida forskning; förtroende och uppfattning om det ”naturliga” för att nämna två som troligen är viktiga. Problemen med hantering av kärnavfallet skulle också behöva behandlas mer generellt än vad som gjorts här. Även kunskapsaspekterna skulle vara av intresse att studera.

Risk har traditionellt varit en dominerande faktor i analysen av attityderna till kärnkraften. Att den nu har mindre betydelse kan bero på att större olyckor inte inträffat på lång tid. Det är i stället nyttan för samhället och svårigheten att hitta en bra ersättning till kärnkraften som är viktiga.

Fortsatt forskning bör ta upp de faktorer som behandlats här, med komplettering av en del potentiellt viktiga aspekter som ”naturlighet” och kopplingen till klimatfrågorna. Det skulle också vara intressant att undersöka effekten av att man, som det verkar i dessa data, underskattar den positiva inställningen till kärnkraften som andra har.

5.8 Slutord

Den analys av frågan om attitydskillnadernas orsaker som gjorts här bygger på tvärsnittsdata, inte på experiment. Därför måste undersökningens slutsatser tas med en nypa salt. Andra sätt att strukturera data kunde ha gett andra slutsatser och andra idéer om attityden och dess variation. Till en del bygger analysen här på ”sunt förnuft”, som i antagandet att information är en orsaksfaktor bakom attityden, i andra avseenden bygger den på attitydteori. Det hävdas numer allt oftare att olika åsikter och föreställningar som är knutna till en attityd är förorsakade av den och inte dess orsaker som man antog i de äldre attitydmodellerna /8, 46/. I fortsatt forskning kan man komma längre när det gäller analysen av orsakssamband både med hjälp av mer avancerade statistiska analyser (SEM-modeller) och med – ännu hellre – experimentella interventioner.

Resultaten i denna undersökning tyder på att data förklaras väl av de faktorer som studerats. Nya aspekter av intresse finns emellertid. Informationen visade sig vara en kraftfull faktor och det skulle vara intressant att närmare undersöka hur den fungerar. På kommunnivå visade det sig inflytandet över kommunens hantering av frågan om ett slutförvar var av betydelse. Inflytandet skulle kunna studeras närmare. Relationen allmänhet-politiker är troligen central för att förstå hur människor kommer att uppleva inflytande eller brist på inflytande. Hur politikerna själva ser på risk- och miljöfrågor är ett ämne som sällan har studerats empiriskt, men i en studie visade det sig att kommunpolitiker och allmänheten hade likartade uppfattningar, trots att politikerna inte var klara över vilka uppfattningar som allmänheten hade /47/. En liknande problematik finns när det gäller experternas riskuppfattningar. Det är väl belagt att dessa starkt skiljer sig från allmänhetens /44, 47, 48, 49/, men det är möjligt att detta inte gäller i samma utsträckning i Oskarshamn och Östhammar som i landet i övrigt. Saken vore av intresse att undersöka.

Det låga förklaringsvärde som värdedimensionerna hade är en utmaning. Kanske kan man nå en högre nivå genom att också ta med värderingar som i större utsträckning är relaterade direkt till miljöproblematiken /5/. Däremot verkar det ofruktbart att diskutera värderingar på en allmän nivå utan samband med de specifika attityder som är av intresse i samband med lokaliseringen av ett slutförvar, se diskussionen i mitt bidrag till SKB:s årsbok för år 2007 /45/. En liknande problematik finns när det gäller ”livsstilar” i allmänhet /51/. För att förstå ett visst beteende eller en viss attityd måste man ha specifika, målinriktade data.

Referenser

- /1/ **Anshelm J, 2006.** Kärnavfallet – Från energireserv till kvittblivningsproblem. SKB: Samhällsforskning 2006 – Betydelsen för människorna, hembygden och regionen av ett slutförvar för använt kärnbränsle, pp 135-157, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /2/ **Bisconti A S, 2003.** Why Americans support nuclear energy – Development and characteristics of public opinion in the US. *Atw-Internationale Zeitschrift Fur Kernenergie*, 48, 456.
- /3/ **Cialdini R B, Trost M R, 1998.** Social influence: Social norms, social conformity, and compliance. In D. T. Gilbert, S. T. Fiske och G. Lindzey (Eds.), *The handbook of social psychology*. Vol. II (pp. 151-192). Boston: McGraw-Hill.
- /4/ **De Boer C, Catsburg I, 1988.** The impact of nuclear accidents on attitudes toward nuclear energy. *Public Opinion Quarterly*, 52, 254-261.
- /5/ **De Groot J I, Steg L, 2007.** Value orientations and environmental beliefs in five countries: Validity of an instrument to measure egoistic, altruistic and biospheric value orientations. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 38, 318-332.
- /6/ **Douglas M, Wildavsky A, 1982.** Risk and culture. Berkeley, CA: University of California Press.
- /7/ **Drott Sjöberg B-M, Sjöberg L, 1991.** Attitudes and conceptions of adolescents with regard to nuclear power and radioactive wastes. *Journal of Applied Social Psychology*, 21, 2007-2035.
- /8/ **Eiser J R, Miles S, Frewer L J, 2002.** Trust, perceived risk, and attitudes toward food technologies. *Journal of Applied Social Psychology*, 32, 2423-2433.
- /9/ **Eiser J R, Spears R, Webley P, 1989.** Nuclear attitudes before and after Chernobyl: Change and judgment. *Journal of Applied Social Psychology*, 19, 689-700.
- /10/ **Ellis R J, Thompson F, 1997.** Culture and the environment in the Pacific northwest. *American Political Science Review*, 91, 885-897.
- /11/ **Fischhoff B, Slovic P, Lichtenstein S, Read S, Combs B, 1978.** How safe is safe enough? A psychometric study of attitudes towards technological risks and benefits. *Policy Sciences*, 9, 127-152.
- /12/ **Fishbein M, Ajzen I, 1975.** Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research. Reading, MA: Addison-Wesley.
- /13/ **Forskningsgruppen för Samhälls- och Informationsstudier, 2005.** Uppdaterad version av FSI05:v02kk (Release ur Kajsa No. v02kkb). Stockholm: Forskningsgruppen för Samhälls- och Informationsstudier.
- /14/ **Hewstone M, Young L, 1988.** Expectancy-value models of attitude: Measurement and combination of evaluations and beliefs. *Journal of Applied Social Psychology*, 18, 958-971.
- /15/ **Holmberg S, 2003.** Kärnkraftsanhängarna vinner terräng. In S. Holmberg och L. Weibull (Eds.), *Fåfångans marknad* (pp. 91-100). Göteborg: SOM-Institutet.

- /16/ **Krosnick J A, Holbrook A L, Berent M K, Carson R T, Hanemann W M, Kopp R J, Mitchell R C, Presser S, Ruud P A, Smith V K, Moody W R, Green M C, Conaway M, 2002.** The impact of "no opinion" response options on data quality: Non-attitude reduction or an invitation to satisfice? *Public Opinion Quarterly*, 66, 371-403.
- /17/ **Lindgren M, Lúth B, Fúrth T, 2005.** The Me We generation. What business and politics must know about the next generation. Stockholm: Bookhouse Publishing.
- /18/ **Maccoby E E, 1998.** The two sexes: Growing up apart, coming together: Belknap Press/Harvard University Press: Cambridge.
- /19/ **Maccoby E E, Jacklin C N, 1974.** The psychology of sex differences (Vol. 1). Stanford, CA: Stanford University Press.
- /20/ **Magnusson D, 2003.** Testteori. Stockholm: Psykologiförlaget.
- /21/ **Modig A, 2008.** Kärnkraftsopinionen juni 2008. Stockholm: Synnovate.
- /22/ **Nagai Y, Hayashi C, 2000.** Structure and intensity of public attitudes toward nuclear power generation. *Journal of Nuclear Science and Technology* 37, 729-739.
- /23/ **Nisbett R E, Wilson T D, 1977.** Telling more than we can know: Verbal reports on mental processes. *Psychological Review*, 84, 231-259.
- /24/ **Petty R E, Cacioppo J T, 1986.** Communication and persuasion: Central and peripheral routes to attitude change. New York: Springer-Verlag.
- /25/ **Pieters R G M, Verplanken B, 1995.** Intention behavior consistency – effects of consideration set size, involvement and need for cognition. *European Journal of Social Psychology*, 25, 531-543.
- /26/ **Randall D M, Wolff J A, 1994.** The time interval in the intention-behaviour relationship: Meta-analysis. *British Journal of Social Psychology*, 33, 405-418.
- /27/ **Reiner D M, Curry T E, De Figueiredo M A, Herzog H J, Ansolabehere S D, Itaoka K, Johnsson F, Odenberger M, 2006.** American exceptionalism? Similarities and differences in national attitudes toward energy policy and global warming. *Environmental Science och Technology*, 40, 2093-2098.
- /28/ **Schwartz S H, 1992.** Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (pp. 1-63). San Diego: Academic Press.
- /29/ **Schwartz S H, Rubel T, 2005.** Sex differences in value priorities: Cross-cultural and multimethod studies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89, 1010-1028.
- /30/ **Silvia P J, 2006.** Exploring the psychology of interest. New York: Oxford University Press.
- /31/ **Sjöberg L, 1996.** Risk perceptions by politicians and the public (Rhizikon: Risk Research Reports No. 23). Stockholm: Center for Risk Research.
- /32/ **Sjöberg L, 1996.** Riskuppfattning och inställning till svenskt medlemskap i EU. Stockholm: Styrelsen för Psykologiskt Försvar.
- /33/ **Sjöberg L, 1997.** Explaining risk perception: An empirical and quantitative evaluation of cultural theory. *Risk Decision and Policy*, 2, 113-130.
- /34/ **Sjöberg L, 1997.** Valet till EU-parlamentet 1995. En socialpsykologisk studie. Stockholm: Styrelsen för psykologiskt försvar.

- /35/ **Sjöberg L, 1998.** World views, political attitudes and risk perception. *Risk – Health, Safety and Environment*, 9, 137-152.
- /36/ **Sjöberg L, 2000.** Perceived risk and tampering with nature. *Journal of Risk Research*, 3, 353-367.
- /37/ **Sjöberg L, 2000.** Specifying factors in radiation risk perception. *Scandinavian Journal of Psychology*, 41, 169-174.
- /38/ **Sjöberg L, 2003.** Attitudes and risk perceptions of stakeholders in a nuclear waste siting issue. *Risk Analysis*, 23, 739-749.
- /39/ **Sjöberg L, 2003.** Distal factors in risk perception. *Journal of Risk Research*, 6, 187-211.
- /40/ **Sjöberg L, 2006.** Attityderna till slutförvar: Vad förklarar dem? SKB: Samhällsforskning 2006 – Betydelsen för människorna, hembygden och regionen av ett slutförvar för använt kärnbränsle, pp 12-27, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /41/ **Sjöberg L, 2006.** Opinion och attityder till förvaring av använt kärnbränsle. SKB R-06-97, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /42/ **Sjöberg L, 2006.** What makes something interesting? (Review of the book, *Exploring the psychology of interest* by Paul J. Silvia). *PsycCRITIQUES*, 51 (46, Article 4), No Pagination Specified.
- /43/ **Sjöberg L, 2007.** Emotions and risk perception. *Risk Management: An International Journal*, 9, 222-237.
- /44/ **Sjöberg L, 2007.** Risk communication between experts and the public: perceptions and intentions *Organicom: Revista Brasileira de Comunicação Organizacional e Relações Públicas*, 4, 66-85.
- /45/ **Sjöberg L, 2007.** Ungdomars syn på demokrati- och teknikfrågor. SKB: Samhällsforskning 2007 – Betydelsen för människorna, hembygden och regionen av ett slutförvar för använt kärnbränsle, pp 47-71, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /46/ **Sjöberg L, Biel A, 1983.** Mood and belief-value correlation. *Acta Psychologica*, 53, 253-270.
- /47/ **Sjöberg L, Drottz Sjöberg B-M, 2008.** Risk perception by politicians and the public. *Energy and Environment*, 19, 455-483.
- /48/ **Sjöberg L, Drottz Sjöberg B-M, in press.** Attitudes towards nuclear waste and siting policy: Experts and the public. In A. P. Lattefer (Ed.), *Nuclear Waste Research: Siting, Technology and Treatment*. New York: Nova Publishers.
- /49/ **Sjöberg L, Drottz Sjöberg B-M, in press.** Public risk perception of nuclear waste. *International Journal of Risk Assessment and Management*.
- /50/ **Sjöberg L, Drottz B-M, 1987.** Psychological reactions to cancer risks after the Chernobyl accident. *Medical Oncology and Tumor Pharmacotherapy*, 4, 259-271.
- /51/ **Sjöberg L, Engelberg E, 2005.** Lifestyles, consumer behavior and risk perception. *International Review of Sociology – Revue Internationale de Sociologie*, 15, 327-362.
- /52/ **Sjöberg L, Jansson B, Brenot J, Frewer L J, Prades A, Tønnesen A, 2000.** Radiation risk perception in commemoration of Chernobyl: A cross-national study in three waves (Rhizikon: Risk Research Report No. 33). Stockholm: Center for Risk Research.
- /53/ **Sjöberg L, Kolarova D, Rucai A-A, Bernström M-L, 2000.** Risk perception in Bulgaria and Romania. In O. Renn och B. Rohrmann (Eds.), *Cross-cultural risk perception. A survey of empirical studies* (pp. 145-184). Dordrecht: Kluwer.

- /54/ **Tomkins S S, 1962.** Affect, Imagery, consciousness (Vol. 1 The positive affects). New York: Springer.
- /55/ **Tomkins S S, 1991.** Affect, imagery, consciousness (Vol. 3 The negative affects). New York: Springer.
- /56/ **van der Pligt J, Eiser J, Spears R, 1986.** Attitudes towards nuclear energy: familiarity and salience. *Environment and Behavior*, 18, 75-93.
- /57/ **Visser P S, Krosnick J A, 1998.** Development of attitude strength over the life cycle: Surge and decline. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 1389-1410.
- /58/ **Visser P S, Krosnick J A, Marquette J, Curtin M, 1996.** Mail surveys for election forecasting? *Public Opinion Quarterly*, 60, 181-227.

Frågeformulär med följebrev

STOCKHOLM SCHOOL
OF ECONOMICS
HANDELSHÖGSKOLAN I STOCKHOLM

Centrum för Riskforskning

November 2007

Kärnkraft och risker

Detta frågeformulär har utarbetats för att undersöka människors uppfattningar om kärnkraften, om förvaringen av använt kärnbränsle och andra riskuppfattningar och värderingar. Det ingår som ett led i ett forskningsprojekt som finansieras med medel från Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB).

Projektledare är prof. Lennart Sjöberg, Centrum för Riskforskning vid Handelshögskolan i Stockholm.

Postadress
Box 6501
113 83 Stockholm

Besöksadress
Holländargatan 38
Stockholm

Telefon och e-post
08/7557 234
lennart.sjoberg@hhs.se

Centrum för riskforskning

Centrum för Riskforskning

November 2007

Handelshögskolan i Stockholm
Professor Lennart Sjöberg

Din uppfattning om kärnkraften, risker, värderingar och förvaring av använt kärnbränsle

Uppfattningarna om kärnkraften, dess risker och fördelar varierar. Detsamma gäller frågan om ett slutförvar för använt kärnbränsle. Det är en viktig fråga och platsundersökningar pågår i två kommuner (Oskarshamn och Östhammar). De genomförs av Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB). Det är ännu inte avgjort var slutförvaret kommer att placeras. Jag genomför en undersökning av de boendes uppfattningar och attityder i dessa två kommuner och jämför med personer som är bosatta på andra orter i landet. Undersökningen ska bidra med ny kunskap om människors riskuppfattning. Jag svarar för forskningsprojektet och dess upplägg. Projektet är ett av de forskningsprojekt som ingår i det samhällsvetenskapliga forskningsprogram som SKB finansierar.

Vi skickar vårt frågeformulär till dig på grund av att du slumpmässigt valts ut att ingå i en grupp om 3000 personer bosatta i olika delar av landet. Var vänlig besvara formulärets frågor och skicka tillbaka det i det fränkerade svarskuvertet så snart du kan, helst inom några dagar. *Din medverkan är mycket viktig. Dina svar kommer att bidra med värdefull kunskap om vilka uppfattningar människor i landet har i fråga om förvaring av använt kärnbränsle och vissa andra frågor, som är med för att sätta in frågorna om använt kärnbränsle i ett större sammanhang.*

Som tack för din medverkan skickar vi en trisslott. På den kan du vinna upp till 5 miljoner kronor.

Det finns en kodsiffra på formulärets första sida. Den använder vi för att notera vilka som har svarat. Därefter tas den bort. Inget som kan identifiera dig registreras. Ditt svar blir i fortsättningen helt anonymt. Givetvis kan du ta bort koden när du skickar in ditt svar - men i så fall hoppas vi att du har overseende med att vi skickar dig påminnelser, vi kan ju inte då veta att du har svarat.

Det är mycket viktigt att Du inte ger formuläret till någon annan. Det är just dina åsikter som vi är intresserade av, och du kan av statistiska skäl inte ersättas av någon annan.

Har du några frågor om undersökningen är du välkommen att kontakta mig på telefon eller (helst) via e-post (se adress nedan).

Med vänlig hälsning

Lennart Sjöberg

Postadress
Box 6501
113 83 Stockholm

Besöksadress
Holländargatan 38
Stockholm

Telefon och e-post
08/7557 234
lennart.sjoberg@hhs.se

Vi ber dig att i detta formulär göra en del bedömningar och besvara frågor. Det handlar om risker och möjligheter och mycket om använt kärnbränsle och kärnkraft. Vissa frågor om andra teknologier ställs också för att ge en jämförelse. Kryssa för det svarsalternativ du anser passa bäst. Vissa frågor är ganska lika, de har medtagits av tekniska skäl. En del frågor är kanske svåra, men försök ändå svara på varje fråga. Även ett osäkert svar är av intresse för oss!

Svara så snabbt du kan och spontant. Tänk inte alltför länge på varje enskild fråga. Anteckna gärna tiden när du börjar – vi frågar i slutet hur lång tid det tagit dig att besvara formuläret. Starttid klockan:

Observera att formuläret är tryckt på båda sidorna av papperet!

1. Vad anser du om olika tekniska system, produkter och metoder? Bedöm nedanstående exempel på teknikens tillämpning. Bör de användas i ungefär samma omfattning som nu, avvecklas eller utvecklas och användas mera?

	Jag anser att denna typ av teknik bör användas:						
	mycket mera	mera	något mera	ungefär som nu	något mindre	mindre	mycket mindre eller inte alls
Passagerarflyg							
Bilfärjor							
Privatbilismen							
Mikrovågsugnar							
Genmodifierade matvaror							
Bekämpningsmedel i jordbruket							
Röntgenundersökningar							
Höghastighetståget X2000							
Internet							
Mobiltelefoner							
E-mail							

<i>1. Vad anser du om olika tekniska system, produkter och metoder? Bedöm nedanstående exempel på teknikens tillämpning. Bör de användas i ungefär samma omfattning som nu, avvecklas eller utvecklas och användas mera?</i>							
	Jag anser att denna typ av teknik bör användas:						
	mycket mera	mera	något mera	ungefär som nu	något mindre	mindre	mycket mindre eller inte alls
Kärnkraft							
Vindkraft							
Blodtryckssänkande medicin							
Satellitnavigering för personbilar							
Personnummer							
Hjärtrtransplantationer							
TV							
Datorspel							
Nanoteknik – teknik som arbetar i extremt liten skala (atomer, molekyler)							

2. Vilken är din inställning till den nuvarande svenska kärnkraften?

- Mycket starkt positiv
- Starkt positiv
- Ganska positiv
- Varken negativ eller positiv
- Ganska negativ
- Starkt negativ
- Mycket starkt negativ

3. Vilken är din bedömning av kärnkraftens nytta för det svenska samhället?

- Oerhört stor nytta
- Mycket stor nytta
- Ganska stor nytta
- En viss nytta
- En liten, men obetydlig nytta
- Absolut ingen nytta

4. Vilken är din bedömning av kärnkraftens risker för det svenska samhället?

- Oerhört stora risker
- Mycket stora risker
- Ganska stora risker
- Vissa risker
- Små, men obetydliga risker
- Absolut inga risker

5. Bidrar den svenska kärnkraften till att öka risken för spridning av kärnvapen?

- Ja, absolut
- Ja, troligen
- Tveksamt
- Nej, troligen inte
- Nej, absolut inte

6. Anser du att den svenska kärnkraften är en moraliskt acceptabel verksamhet?

- Ja, absolut
- Ja, troligen
- Tveksamt
- Nej, troligen inte
- Nej, absolut inte

7. Anser du att vi kan göra det möjligt att avveckla kärnkraften genom att spara energi?

- Ja, absolut
- Ja, troligen
- Tveksamt
- Nej, troligen inte
- Nej, absolut inte

8. Leder användningen av kärnkraft till att vi slösar med energi?

- Ja, absolut
- Ja, troligen
- Tveksamt
- Nej, troligen inte
- Nej, absolut inte

9. Anser du att kärnkraftens nytta överväger riskerna eller är det tvärtom?

- Riskerna överväger mycket klart
- Riskerna överväger klart
- Riskerna överväger i viss mån
- Risker och nytta är ungefär lika framträdande
- Nyttan överväger i viss mån
- Nyttan överväger klart
- Nyttan överväger mycket klart

10. Anser du att vi klarar oss utan kärnkraften eller blir det negativa följder om den ersätts av annan teknik?

- Ja, vi klarar oss absolut utan kärnkraften
- Ja, vi klarar oss troligen bra
- Tveksamt
- Nej, vi klarar oss troligen inte
- Nej, vi klarar oss absolut inte utan kärnkraften

11. Antag att kärnkraften avvecklas. Hur skulle elpriserna påverkas?

- Det skulle bli en mycket kraftig minskning av priserna
- En kraftig minskning
- En viss minskning
- Ingen nämnvärd förändring av priserna
- En viss ökning
- En kraftig ökning
- Det skulle bli en mycket kraftig ökning av priserna

12. Vilken risk är störst: kärnkraftens eller klimatförsämring på grund av användning av fossila bränslen som kol, olja och bensin?

- Kärnkraftens risk är klart större
- Kärnkraftens risk är något större
- De två riskerna är ungefär lika stora
- Fossila bränslen har något större risk
- Fossila bränslen har klart större risk

13. Bör kärnkraften användas i ungefär samma omfattning som nu under överskådlig framtid, avvecklas eller användas mera?

- Vi bör ha mycket mera kärnkraft
- Vi bör ha mera kärnkraft
- Något mera
- Ungefär som nu
- Något mindre
- Mindre
- Vi bör ha mycket mindre kärnkraft

- Kärnkraften bör snarast avvecklas helt

14. Antag att vi bygger ut kärnkraften i Sverige. Vilka skulle följderna bli? (Markera alla alternativ som du anser skulle inträffa).

Det skulle bli...

- större problem med att ta hand om
- kärnkraftens avfall.
- större risker för olyckor med
- kärnkraftverk i drift
- minskade satsningar på alternativa
- energikällor och forskning om dem
- minskade utsläpp av växthusgaser
- billigare el
- utbyggnad av elintensiv industri
- annat:

15. Vad tror du att andra människor som du känner (familj, vänner, arbets- eller studiekamrater) anser om kärnkraften?

- Nästan alla är för kärnkraften
- En klar majoritet är för
- En knapp majoritet är för
- Ungefär lika många är för som mot
- En knapp majoritet är mot
- En klar majoritet är mot
- Nästan alla är mot kärnkraften

16. Har det hänt under det senaste året att du har talat med andra människor om kärnkraften?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Inte särskilt ofta
- Sällan
- Aldrig

17. Tror du att andra människor du känner har samma eller annorlunda uppfattningar som du när det gäller ett slutförvar för använt kärnbränsle i kommunen?

- De är klart mera positiva
- De är något mera positiva
- De har ungefär samma uppfattning som jag
- De är något mera negativa
- De är klart mera negativa

18. Om du talat med andra om kärnkraften, har det varit med män eller kvinnor?

- Enbart med män
- För det mesta med män
- Lika ofta med män som kvinnor
- För det mesta med kvinnor
- Enbart med kvinnor

18 a. Vad är viktigt för din inställning till kärnkraften? (Markera ett eller flera alternativ).

- Vad vänner och bekanta säger
- Vad experter säger/skriver
- Vad myndigheter säger/skriver
- Vad politiker säger/skriver
- Reportage i tidningar och TV
- Vad jag själv tänker och känner
- Annat:

19. Gör en snabb och spontan bedömning av vilken känsla du har för kärnkraften					
Känsla	I mycket hög grad	I hög grad	I någon mån	Knappast alls	Inte alls
Ilska					
Förakt					
Rädsla					
Intresse					
Sorg					
Tillfredsställelse					
Skuldkänslor					
Skam					
Oro					
Pessimism					
Optimism					

20. Den lösning av frågan om förvaring av det använda kärnbränslet som Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) arbetar med innebär inkapsling av bränslet i kopparcyldindrar som sedan placeras i berggrum på 500 meters djup. Andra metoder har också diskuterats. Markera nedan vilka metoder du tror skulle vara lämpliga att arbeta vidare med. (Markera flera alternativ om du så vill).

- SKB:s metod, alltså förvaring berggrum på 500 meters djup
- Förvaring på markytan i bevakade magasin
- Förvaring i berggrum men på mycket större djup än 500 meter
- Skjuta upp avfallet i rymden
- Dumpa avfallet på mycket stora djup i havet
- Bättre metoder måste utvecklas

21. Ska vi besluta nu hur det använda kärnbränslet ska förvaras eller ska vi skjuta upp beslutet?

- Vi bör absolut besluta nu
- Det är troligen bäst att besluta nu
- Mycket tveksamt, men troligen är det bäst att besluta nu
- Mycket tveksamt, men troligen är det lämpligt att skjuta på beslutet
- Troligen bör vi skjuta på beslutet
- Vi bör absolut skjuta på beslutet

22. Just nu genomför SKB platsundersökningar på olika håll i landet i syfte att hitta en lämplig plats för slutförvar av använt kärnbränsle. Om man fann en lämplig plats för slutförvaring i den kommun du bor i, hur är då inställning till att man etablerar ett slutförvar för använt kärnbränsle i din kommun?

- Jag är helt för
- Jag är för
- Jag är varken för eller emot
- Jag är emot
- Jag är helt emot

23. Skulle ett sådant slutförvar vara till nytta för kommunen?

- Ja, absolut
- Ja, troligen
- Tveksamt
- Nej, troligen inte
- Nej, absolut inte

24. Skulle ett slutförvar medföra risker för kommunen?

- Ja, absolut
- Ja, troligen
- Tveksamt
- Nej, troligen inte
- Nej, absolut inte

25. Anser du att nyttan med ett slutförvar skulle överväga riskerna eller är det tvärtom?

- Riskerna överväger mycket klart
- Riskerna överväger klart
- Riskerna överväger i viss mån
- Risker och nytta är ungefär lika framträdande
- Nyttan överväger i viss mån
- Nyttan överväger klart
- Nyttan överväger mycket klart

26. Hur stor kännedom har du om den metod som SKB förordar för slutförvar av använt kärnbränsle?

- Mycket stor
- Stor
- Varken stor eller liten
- Liten
- Mycket liten

27. Hur intresserad är du av frågan om slutförvar av använt kärnbränsle?

- Mycket stort intresse
- Stort intresse
- Ett visst intresse
- Varken stort eller litet intresse
- Litet intresse
- Mycket litet intresse
- Inte alls intresserad

28. Skulle ett slutförvar för använt kärnbränsle i din kommun ha både positiva och negativa effekter, mest positiva eller mest negativa?

- En klar övervikt av positiva effekter
- Något mera positiva effekter
- Ungefär lika mycket negativa som positiva effekter
- Något mera negativa effekter
- En klar övervikt för negativa effekter

29. Hur stor betydelse för dig har frågan om slutförvar av använt kärnbränsle?

- Mycket stor betydelse
- Stor betydelse
- Varken stor eller liten betydelse
- Liten betydelse
- Mycket liten betydelse
- Ingen betydelse alls

30. Hur säker är du på din inställning till frågan om slutförvar av använt kärnbränsle?

- Ytterst osäker
- Ganska osäker
- Varken säker eller osäker
- Ganska säker
- Mycket säker

31. Hur mycket vet du om frågan om slutförvar av använt kärnbränsle?

- I stort sett ingenting
- Något, men inte mycket
- En del
- Ganska mycket
- Mycket
- Jag vet nästan allt av vikt i frågan

32. Hur mycket har du tänkt på, diskuterat och informerat dig om frågan om förvaring av använt kärnbränsle?

- Har inte alls tänkt på frågan innan jag fick detta formulär
- Har tänkt på frågan, men inte särskilt mycket
- Har tänkt ganska mycket på frågan
- Har tänkt en hel del på frågan
- Har tänkt väldigt mycket på frågan

33. Vilken är din inställning till att förlägga ett slutförvar för använt kärnbränsle till din kommun?

- Mycket starkt positiv
- Starkt positiv
- Ganska positiv
- Varken negativ eller positiv
- Ganska negativ
- Starkt negativ
- Mycket starkt negativ

34. Frågan om kärnkraftens avfall kommer att finnas kvar under lång tid framöver. Anser du att de som idag är unga (yngre än 25) bör ha ett större inflytande på frågan än vad äldre bör ha?

- De unga bör ha klart mera inflytande
- De unga bör ha något mera inflytande
- Alla bör ha samma inflytande oavsett ålder
- Äldre bör ha något mera inflytande
- Äldre bör ha klart mera inflytande

35. Vilka bör enligt din mening besluta om var man ska förlägga slutförvaret för använt kärnbränsle? (Markera ett eller flera alternativ).

- Riksdagen
- Regeringen
- EU
- Svenska folket genom folkomröstning
- Kommunfullmäktige i berörd kommun
- Invånare i berörd kommun genom lokal folkomröstning
- Statliga myndigheter
- Miljödombstol
- Annan domstol
- Experter inom kärnkraftsindustrin
- Annat:

36. *Under hur lång tid kan det använda kärnbränslet vara farligt för levande varelser?*

- Högst 50 år
- Högst 100 år
- Högst 500 år
- Högst 1000 år
- Högst 10 000 år
- Högst 100 000 år
- Mer än 100 000 år

37. *Hur långt fram i tiden kan du själv känna dig engagerad för kommande generationer?*

- Jag är inte alls engagerad för kommande generationer
- Högst 50 år
- Högst 100 år
- Högst 500 år
- Högst 1000 år
- Högst 10 000 år
- Högst 100 000 år
- Mer än 100 000 år

Här följer tre påståenden som vi ber dig ta ställning till.

38. *"Den eventuella risken med ett slutförvar för använt kärnbränsle i min kommun kännetecknas av att risken är föga känd även för vetenskapsmän." Håller du med?*

- Håller absolut inte med
- Håller troligen inte med
- Mycket tveksamt, men jag tar svagt avstånd från påståendet
- Mycket tveksamt, men jag lutar åt att hålla med
- Ja, troligen håller jag med
- Håller absolut med

39. *"Den eventuella risken med ett slutförvar för använt kärnbränsle i min kommun kännetecknas av att verksamheten kan ha negativa effekter som är okända idag" Håller du med?*

- Håller absolut inte med
- Håller troligen inte med
- Mycket tveksamt, men jag tar svagt avstånd från påståendet
- Mycket tveksamt, men jag lutar åt att hålla med
- Ja, troligen håller jag med
- Håller absolut med

40. *"Vetenskapen ger inga definitiva svar på frågan om hur det använda kärnbränslet ska hanteras på ett säkert sätt". Håller du med?*

- Håller absolut inte med
- Håller troligen inte med
- Mycket tveksamt, men jag tar svagt avstånd från påståendet
- Mycket tveksamt, men jag lutar åt att hålla med
- Ja, troligen håller jag med
- Håller absolut med

41. *Hur fullständigt känner man inom vetenskapen alla omständigheter av betydelse för att bedöma riskerna med hantering och förvaring av använt kärnbränsle?*

- Man känner allt eller nästan allt av betydelse
- Man känner det mesta även om en del frågor återstår att lösa
- Man känner mycket, men mycket återstår att utreda
- Man känner till en del, men det mesta återstår att utreda
- Man har ytterst små kunskaper inom detta område

42. *Anser du att de tekniska och vetenskapliga frågorna kring slutförvaring av det använda kärnbränslet idag är tillfredsställande lösta?*

- Nej, absolut inte
- Nej, troligen inte

- Mycket tveksamt, men jag tror det inte
- Mycket tveksamt, men troligen är de det
- Ja, troligen
- Ja, absolut

43. *Tror du att dagens vetenskapliga kunskap är tillräckligt pålitlig för att ligga till grund för konstruktion och byggande av ett slutförvar för använt kärnbränsle?*

- Nej, absolut inte
- Nej, troligen inte
- Mycket tveksamt, men jag tror inte det
- Mycket tveksamt, men troligen är den det
- Ja, troligen
- Ja, absolut

44. *Antag att det föreslås att ett slutförvar för använt kärnbränsle ska förläggas till din kommun. Men det skulle ske bara om kommunens invånare godtar detta i en kommunal folkomröstning. Skulle du delta i en sådan omröstning?*

- Ja
- Tveksamt
- Nej

45. Om du skulle delta, hur skulle du rösta, för eller mot?

- Jag skulle helt säkert rösta för
- Jag skulle troligen rösta för
- Jag är mycket tveksam om hur jag skulle rösta, men skulle nog rösta för
- Jag är mycket tveksam om hur jag skulle rösta, men skulle nog rösta mot
- Jag skulle troligen rösta mot
- Jag skulle helt säkert rösta mot

46. Anser du att det använda kärnbränslet från våra kärnkraftverk ska förvaras i Sverige eller ska vi skicka det till något annat land för förvaring?

- Det ska förvaras i Sverige
- Det ska skickas till annat land

47. Om det visar sig att det finns lämpliga platser i Sverige för slutförvar av använt kärnbränsle – bör vi då ta emot sådant kärnbränsle från utlandet för förvaring här?

- Nej, absolut inte
- Nej, troligen inte
- Mycket tveksamt, men troligen bör vi inte göra det
- Mycket tveksamt, men troligen bör vi göra det
- Ja, troligen
- Ja, absolut

47 a. Kommer vårt medlemskap i EU att medföra att vi i framtiden måste ta emot kärnavfall från andra länder för förvaring i Sverige?

- Ja, säkert blir det så
- Ja, troligen
- Tveksamt
- Nej, troligen inte
- Nej, absolut inte

48. Vad tror du andra människor som du känner (familj, vänner, arbets- eller studiekamrater) anser om ett slutförvar för använt kärnbränsle i kommunen?

- Nästan alla är för ett slutförvar i kommunen
- En klar majoritet är för
- En knapp majoritet är för
- Ungefär lika många är för som mot
- En knapp majoritet är mot
- En klar majoritet är mot
- Nästan alla är mot ett slutförvar i kommunen

49. Har det hänt under det senaste året att du har talat med andra människor om sådant som har att göra med ett slutförvar för använt kärnbränsle i kommunen?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Inte särskilt ofta
- Sällan
- Aldrig

49 a. Vad är viktigt för din inställning till ett slutförvar? (markera ett eller flera alternativ).

- Vad vänner och bekanta säger
- Vad experter säger/skriver
- Vad myndigheter säger/skriver
- Vad politiker säger/skriver
- Reportage i tidningar och TV
- Vad jag själv tänker och känner
- Annat:

50. Tror du att andra människor i din kommun har samma eller annorlunda uppfattningar som du när det gäller ett slutförvar för använt kärnbränsle i kommunen?

- De är klart mera positiva
- De är något mera positiva
- De har ungefär samma uppfattning som jag
- De är något mera negativa
- De är klart mera negativa

51. Om du talat med andra om slutförvarsfrågan, har det varit med män eller kvinnor?

- Enbart med män
- För det mesta med män
- Lika ofta med män som kvinnor
- För det mesta med kvinnor
- Enbart med kvinnor

52. Vilket förtroende har du för nedanstående organisationer och myndigheter när det gäller förvaring av använt kärnbränsle?

	Mycket stort	Stort	Varken stort eller litet	Litet	Mycket litet
Svensk Kärnbränslehantering AB, SKB					
Statens strålskyddsinstitut, SSI					
Statens kärnkraftinspektion, SKI					
Din kommun					
Regering och riksdag					
EU					
Opinionsgrupper som Green Peace					

53. Vad anser du om de möjligheter som bosatta i din kommun har att påverka kommunens politik i nedanstående typer av frågor?

	Mycket stora möjligheter	Ganska stora möjligheter	Vissa begränsade möjligheter	Ganska små möjligheter	Ytterst små möjligheter
Skola, utbildning					
Vård och omsorg					
Skatter					
Förläggning av ett slutförvar för använt kärnbränsle till kommunen					

<i>54. Har du fått information om kärnavfall från någon av följande?</i>					
	Ja			Nej	
SKB					
Myndigheter (SKI, SSI)					
Opinionsgrupper som Green Peace					
Din kommun					
<i>55. Om du fått information om kärnavfall, anser du att den i huvudsak tagit upp det som är viktigt? (Hoppa över frågan om du inte fått information).</i>					
Information från	Ja, absolut	Ja, i stort sett	Tveksamt	Nej, knappast	Nej, absolut inte
SKB					
Myndigheter (SKI, SSI)					
Opinionsgrupper som Green Peace					
Din kommun					

Besvara fråga 56 om du är bosatt i Östhammars eller Oskarshamns kommun, gå annars till fråga 57.

<i>56. Här kommer några frågor om aktiviteter som har att göra med en eventuell lokalisering av ett slutförvar för använt kärnbränsle till din kommun.</i>			
Hur ofta har du:	Aldrig	1–2 gånger	Tre eller flera gånger
deltagit i informationsträff ordnad av SKB			
deltagit i informationsträff ordnad av SKI eller SSI			

<i>56. Här kommer några frågor om aktiviteter som har att göra med en eventuell lokalisering av ett slutförvar för använt kärnbränsle till din kommun.</i>			
Hur ofta har du:	Aldrig	1–2 gånger	Tre eller flera gånger
deltagit i informationsträff ordnad av kommunen			
deltagit i informationsträff ordnad av opinionsgrupp			
skrivit insändare i tidning eller radio i denna fråga			
kontaktat opinionsgrupp			
delat ut informationsmaterial om frågan			
kontaktat politiker och fört fram dina synpunkter på frågan			
deltagit i demonstration om frågan			
kontaktat myndigheterna SSI eller SKI			
kontaktat SKB			
sökt information om kärnavfall på Internet			
tagit initiativ till att diskutera frågan med vänner och bekanta			
övervägt att flytta från kommunen på grund av planerna på ett slutförvar för använt kärnbränsle			
talat med anhöriga, vänner eller bekanta om denna fråga			
talat med barn, egna eller andras, om denna fråga			
skrivit längre artikel, remissvar eller rapport om frågan			

<i>56. Här kommer några frågor om aktiviteter som har att göra med en eventuell lokalisering av ett slutförvar för använt kärnbränsle till din kommun.</i>			
Hur ofta har du:	Aldrig	1–2 gånger	Tre eller flera gånger
skänkt pengar till aktiviteter som berör frågan			
samlat in pengar med samma syfte			
blivit intervjuad i media om dina synpunkter på frågan			

<i>57. Gör en snabb och spontan bedömning av vilken känsla du har för en anläggning för att förvara använt kärnbränsle i din kommun</i>					
Känsla	I mycket hög grad	I hög grad	I någon mån	Knappast alls	Inte alls
Ilska					
Förakt					
Rädsla					
Intresse					
Sorg					
Tillfredsställelse					
Skuld känslor					
Skam					
Oro					
Pessimism					
Optimism					

58. Vilka möjligheter och risker finns det för det svenska samhället i nära och avlägsen framtid? Det är svårt att veta hur framtiden kommer att se ut – men försök gissa! (Markera alla alternativ som du tror kommer att inträffa inom de olika tidsperioderna. Du kan göra flera markeringar på varje rad, eller helt avstå om du inte anser att du kan bedöma saken, eller inte tror att händelsen kommer att inträffa).

<i>Kommer detta att inträffa och i så fall när?</i>	Inom de närmaste 10 åren	Inom 10–50 år	Inom 50–100 år	Om 100 år eller mera
Landets ekonomiska resurser ökar				
Landets ekonomiska resurser minskar				
Ny teknik minskar risker för hälsa och miljö				
Ny teknik ökar risker för hälsa och miljö				
Militära hot mot vårt land minskar				
Militära hot mot vårt land ökar				
Konflikter mellan olika grupper i samhället minskar				
Konflikter mellan olika grupper i samhället ökar				
Klimatet ändras till det bättre				
Klimatet ändras till det sämre				
Allvarliga sjukdomar ”utrotas”				
Allvarliga sjukdomar kommer till, t ex genom nya virus				
Sverige fortsätter att vara en egen självständig nation, ungefär som nu				
Jämlikheten mellan människor ökar				
Jämlikheten mellan människor minskar				
Ett krig mellan stormakter bryter ut				
Miljökatastrofer inträffar på grund av mänsklig verksamhet				

58. Vilka möjligheter och risker finns det för det svenska samhället i nära och avlägsen framtid? Det är svårt att veta hur framtiden kommer att se ut – men försök gissa! (Markera alla alternativ som du tror kommer att inträffa inom de olika tidsperioderna. Du kan göra flera markeringar på varje rad, eller helt avstå om du inte anser att du kan bedöma saken, eller inte tror att händelsen kommer att inträffa).

Kommer detta att inträffa och i så fall när?	Inom de närmaste 10 åren	Inom 10–50 år	Inom 50–100 år	Om 100 år eller mera
Terrorister genomföra mycket allvarliga angrepp som medför många döda och svårt skadade				
Ett mycket stort antal flyktingar söker sig till Sverige på grund av konflikter, krig och miljökatastrofer				
Sverige drabbas av svältkatastrof				
Befolkningsökningen i världen leder till en katastrofal situation med miljöförstöring och krig				
Hela jorden ödeläggs på grund av kärnvapenkrig				

Om du är kvinna, gå till fråga 59 och sedan till 61. Om du är man, gå till fråga 60 och sedan till 61.

59. Här beskriver vi kortfattat några personer. Var vänlig och läs varje beskrivning och kryssa i den ruta på varje rad som visar hur mycket varje person liknar eller inte liknar dig.

	Är väldigt mycket som jag	Är som jag	Är till viss del som jag	Är lite grann som jag	Är inte som jag	Är inte alls som jag
A Att komma på nya idéer och vara kreativ är viktigt för henne. Hon tycker om att göra saker på sitt eget speciella sätt						G
B Det är viktigt för henne att vara rik. Hon vill ha mycket pengar och dyra saker						G

59. Här beskriver vi kortfattat några personer. Var vänlig och läs varje beskrivning och kryssa i den ruta på varje rad som visar hur mycket varje person liknar eller inte liknar dig.

	Är väldigt mycket som jag	Är som jag	Är till viss del som jag	Är lite grann som jag	Är inte som jag	Är inte alls som jag
C Hon tycker att det är viktigt att alla människor i världen behandlas jämlikt. Hon anser att alla bör ha samma möjligheter i livet						
D Det är viktigt för henne att visa vad hon kan. Hon vill att människor ska beundra det hon gör						
E Det är viktigt för henne att leva i en trygg omgivning. Hon undviker allt som skulle kunna äventyra hennes säkerhet						
F Hon tycker om överraskningar och letar alltid efter nya saker att göra. Hon tycker att det är viktigt att göra många olika saker i livet						
G Hon anser att människor ska göra som de blir tillsagda. Hon tycker att människor alltid ska följa regler, även när ingen annan ser						
H Det är viktigt för henne att lyssna på människor som är annorlunda än hon själv. Även när hon inte håller med dem, vill hon ändå förstå dem						
I Det är viktigt för henne att vara ödmjuk och anspråkslös. Hon försöker att inte dra till sig uppmärksamhet						
J Att ha kul är viktigt för henne. Hon tycker om att "skämma bort" sig själv						

59. Här beskriver vi kortfattat några personer. Var vänlig och läs varje beskrivning och kryssa i den ruta på varje rad som visar hur mycket varje person liknar eller inte liknar dig.

	Är väldigt mycket som jag	Är som jag	Är till viss del som jag	Är lite grann som jag	Är inte som jag	Är inte alls som jag
K Det är viktigt för henne att fatta sina egna beslut om vad hon ska göra. Hon vill vara fri och inte vara beroende av andra						
L Det är mycket viktigt för henne att hjälpa människorna omkring sig. Hon vill se till att de har de bra						
M Att vara mycket framgångsrik är viktigt för henne. Hon hoppas att människor ska erkänna hennes prestationer						
N Det är viktigt för henne att staten garanterar henne skydd mot alla hot. Hon vill att staten ska vara stark så att den kan försvara sina medborgare						
O Hon söker äventyr och tycker om att ta risker. Hon vill ha ett spännande liv						
P Det är viktigt för henne att alltid uppträda korrekt. Hon vill undvika att göra någonting som människor skulle säga är fel						
Q Det är viktigt för henne att få respekt från andra. Hon vill att människor gör som hon säger						
R Det är viktigt för henne att vara lojal mot sina vänner. Hon vill engagera sig i människor som står henne nära						

59. Här beskriver vi kortfattat några personer. Var vänlig och läs varje beskrivning och kryssa i den ruta på varje rad som visar hur mycket varje person liknar eller inte liknar dig.

	Är väl- digt myc- ket som jag	Är som jag	Är till viss del som jag	Är lite grann som jag	Är inte som jag	Är inte alls som jag
S Hon tycker verkligen att människor ska bry sig om naturen. Att värna om miljön är viktigt för henne						
T Traditioner är viktiga för henne. Hon försöker följa de seder som hennes religion eller hennes familj har lärt henne						
U Hon söker varje möjlighet att ha roligt. Det är viktigt för henne att göra saker som gör henne glad						

Om du är kvinna, gå till fråga 61. Om du är man, besvara fråga 60, gå sedan till 61.

60. Här beskriver vi kortfattat några personer. Var vänlig och läs varje beskrivning och kryssa i den ruta på varje rad som visar hur mycket varje person liknar eller inte liknar dig.

	Är väl- digt myc- ket som jag	Är som jag	Är till viss del som jag	Är lite grann som jag	Är inte som jag	Är inte alls som jag
A Att komma på nya idéer och vara kreativ är viktigt för honom. Han tycker om att göra saker på sitt eget speciella sätt						
B Det är viktigt för honom att vara rik. Han vill ha mycket pengar och dyra saker						

60. Här beskriver vi kortfattat några personer. Var vänlig och läs varje beskrivning och kryssa i den ruta på varje rad som visar hur mycket varje person liknar eller inte liknar dig.

	Är väldigt mycket som jag	Är som jag	Är till viss del som jag	Är lite grann som jag	Är inte som jag	Är inte alls som jag
C Han tycker att det är viktigt att alla människor i världen behandlas jämlikt. Han anser att alla bör ha samma möjligheter i livet						
D Det är viktigt för honom att visa vad han kan. Han vill att människor ska beundra det han gör						
E Det är viktigt för honom att leva i en trygg omgivning. Han undviker allt som skulle kunna äventyra hans säkerhet						
F Han tycker om överraskningar och letar alltid efter nya saker att göra. Han tycker att det är viktigt att göra många olika saker i livet						
G Han anser att människor ska göra som de blir tillsagda. Han tycker att människor alltid ska följa regler, även när ingen annan ser						
H Det är viktigt för honom att lyssna på människor som är annorlunda än han själv. Även när han inte håller med dem, vill han ändå förstå dem						
I Det är viktigt för honom att vara ödmjuk och anspråkslös. Han försöker att inte dra till sig uppmärksamhet						
J Att ha kul är viktigt för honom. Han tycker om						

60. Här beskriver vi kortfattat några personer. Var vänlig och läs varje beskrivning och kryssa i den ruta på varje rad som visar hur mycket varje person liknar eller inte liknar dig.

	Är väldigt mycket som jag	Är som jag	Är till viss del som jag	Är lite grann som jag	Är inte som jag	Är inte alls som jag
K Det är viktigt för honom att fatta sina egna beslut om vad han ska göra. Han vill vara fri och inte vara beroende av andra						
L Det är mycket viktigt för honom att hjälpa människorna omkring sig. Han vill se till att de har de bra						
M Att vara mycket framgångsrik är viktigt för honom. Han hoppas att människor ska erkänna hans prestationer						
N Det är viktigt för honom att staten garanterar honom skydd mot alla hot. Han vill att staten ska vara stark så att den kan försvara sina medborgare						
O Han söker äventyr och tycker om att ta risker. Han vill ha ett spännande liv						
P Det är viktigt för honom att alltid uppträda korrekt. Han vill undvika att göra någonting som människor skulle säga är fel						
Q Det är viktigt för honom att få respekt från andra. Han vill att människor gör som han säger						
R Det är viktigt för honom att vara lojal mot sina vänner. Han vill engagera sig i människor som står honom nära						

60. Här beskriver vi kortfattat några personer. Var vänlig och läs varje beskrivning och kryssa i den ruta på varje rad som visar hur mycket varje person liknar eller inte liknar dig.

	Är väldigt mycket som jag	Är som jag	Är till viss del som jag	Är lite grann som jag	Är inte som jag	Är inte alls som jag
S Han tycker verkligen att människor ska bry sig om naturen. Att värna om miljön är viktigt för honom						
T Traditioner är viktiga för honom. Han försöker följa de seder som hans religion eller hans familj har lärt honom						
U Han söker varje möjlighet att ha roligt. Det är viktigt för honom att göra saker som gör honom glad						

61. Ta ställning till nedanstående påståenden. Svara snabbt och spontant.

	Håller absolut inte med	Håller knappt alls med	Håller med i någon mån	Håller med i ganska hög grad	Håller absolut med
Marknadskrafterna och konkurrens mellan företag är nästan alltid det bästa sättet att förse människor med vad de behöver					
Ett av nutidens problem är människor alltför ofta ifrågasätter auktoriteter					
Världen skulle vara fredligare om rikedomerna var mera jämnt fördelad mellan nationer					
Människor som lyckas bra i affärer har rätt att njuta av sin förmögenhet på sätt som de själva bestämmer					

<i>61. Ta ställning till nedanstående påståenden. Svara snabbt och spontant.</i>					
	Håller abso- lut inte med	Håller knap- past alls med	Håller med i någon mån	Håller med i gans- ka hög grad	Håller abso- lut med
Samhället fungerar bäst när människor noga följer alla regler och förordningar					
Vi måste dramatiskt minska skillnaderna mellan rika och fattiga, vita och färgade, samt mellan män och kvinnor					
Samhället skulle tjäna på mindre statliga regleringar av näringslivet					
Vårt samhälle behöver ökad rättvisa så att jämlikheten ökar kraftigt					
Respekt för auktoriteter är en av de viktigaste sakerna som barn bör lära sig					

<i>62. Känner du oro för ...</i>					
	Aldrig	Någon enstaka gång	Ibland	Ganska ofta	Mycket ofta
- din egen och familjens hälsa					
- din egen och familjens ekonomi					
- dina relationer till släkt och vänner					
- familjens sammanhållning					
- dina relationer med chefer och arbetskamrater					
- miljösituationen i världen					
- olyckor med kärnkraften och dess avfall					

62. Känner du oro för ...					
	Aldrig	Någon enstaka gång	Ibland	Ganska ofta	Mycket ofta
- att livet bara går utan att mina förhoppningar förverkligas					
- att bli arbetslös					
- att globaliseringen gör att vårt land förlorar sin konkurrenskraft					
- alla snabba förändringar i samhället					
- att du eller någon i familjen utsätts för våld					
- att inte bli respekterad i min yrkesroll					
- att brottsligheten ökar					
- att bli övervakad och registrerad					
- terrorism					
- ökat narkotikamissbruk					

Så till sist några frågor som vi ställer för att kunna jämföra olika grupper av svarande:

63. *Kön:*

- Man
- Kvinna

64. *Ålder:*

- Yngre än 18 år
- 18–24
- 25–34
- 35–44
- 45–54
- 55–64
- 65–74
- 75 eller äldre

65. *Arbetar du eller någon i din familj inom ett företag som levererar produkter eller tjänster till kärnteknisk industri (kärnkraftverk, hantering av kärnkraftens avfall)*

- Ja
- Nej
- Vet ej

66. *Utbildning: (Markera den "högsta" utbildning du har fullständigt genomfört fram till avgångs- eller examensbetyg)*

- Grundskola, folkskola
 - Yrkesskola, verkstadsskola, 1-årig handelsskola
 - 2-årigt gymnasium, realskola, folkhögskola, flickskola
 - 3-årigt gymnasium (ej tekniskt)
 - Tekniskt gymnasium, 3 eller 4 år, tekniskt institut
 - Universitet eller högskola, 2,5 år eller kortare (mindre än 120 p)
 - Universitet eller högskola, 3 år eller längre (120 p eller mer)
 - Annan utbildning, nämligen
-

67. *Är svenska ditt modersmål?*

- Ja
- Nej

68. *Är du svensk medborgare?*

- Ja
- Nej

69. Vilket politiskt parti tycker du bäst (eller minst illa) om idag?

- Centerpartiet
- Folkpartiet liberalerna
- Kristdemokratiska samhällspartiet
- Miljöpartiet de gröna
- Moderata samlingspartiet
- Socialdemokraterna
- Sverigedemokraterna
- Vänsterpartiet
- Annat parti:

70. Din bostadsort

- Ren landsbygd eller ort med mindre än 200 invånare
- Tätort med 200–2 000 invånare
- Tätort med 2 000–5 000 invånare
- Tätort med 5 000–25 000 invånare
- Tätort med över 25 000 invånare, dock ej någon av nedanstående städer
- Uppsala med förorter
- Malmö med förorter
- Göteborg med förorter
- Stockholm med förorter

71. Är du som fyller i detta formulär den som formuläret adresserats till?

- Ja
- Nej

72. Kan du tänka dig att vara med i flera undersökningar av detta slag? (Vi sparar i så fall din adress för framtida utskick, men inga andra uppgifter)

- Ja
- Nej

73. Vill du ha ett intyg och ett diplom som visar att du deltagit i undersökningen? (Vi sparar i så fall din adress för att skicka intyg/diplom, men bara tills detta utskick är genomfört).

- Nej
- Ja, intyg
- Ja, diplom
- Ja, både intyg och diplom

<i>74. Vi ber dig till sist ge ditt omdöme om detta formulär i några avseenden:</i>					
	Nej, absolut inte	Nej, i stort sett inte	Tveksamt	Ja, i stort sett	Ja, absolut
Anser du att undersökningen är meningsfull?					
Var frågorna klart formulerade?					
Var svarsalternativen klart formulerade?					
Tog formuläret upp det som är viktigt i sammanhanget?					
Anser du att vi med formuläret försökte påverka dina svar i någon viss riktning?					
Har formuläret gjort dig intresserad av att skaffa mera information inom området?					
Har detta formulär gjort dig oroad över de risker som det behandlar?					
Var det en intressant uppgift att fylla i formuläret?					
Var texten lättläst och uppställningen överskådlig?					
Fanns det med många frågor som du tyckte var onödiga?					

75. Ungefär hur lång tid tog det att fylla i formuläret? _____ minuter

Övriga kommentarer:

Påminnelser om att svara

CENTRUM FÖR RISKFORSKNING

Professor Lennart Sjöberg

För några dagar sedan fick du ett frågeformulär som handlar om kärnkraft och förvaring av använt kärnbränsle. Om du redan har svarat tackar vi och ber dig lämna denna påminnelse utan åtgärd.

Vi väntar och hoppas att du skall svara! Som du säkert förstår är det av avgörande betydelse för undersökningen att så många som möjligt svarar. Din medverkan är därför mycket viktig och kommer att ge värdefull information. Många tycker också att det är intressant att fylla i formuläret.

Om några frågor verkar svåra eller om du av något skäl inte vill svara just på dem så hoppa över dem. Vi påminner om att det går att svara helt anonymt.

När vi fått ditt svar skickar vi en trisslott som du kan vinna 5 miljoner kronor på.

Om du så vill kan du också få ett intyg om att du deltagit och ett diplom.

Ring 0709/145357 (Johnny Drottz) om du behöver ett nytt formulär.

Jag svarar gärna på frågor om undersökningen. Maila till lennartsjoberg@gmail.com eller ring mig på 08/755 7234. Mail är bästa sättet att nå mig.

Stockholm i november 2007

Lennart Sjöberg

Lennart Sjöberg, prof.

Adress
Box 6501
113 83 Stockholm

Tel. 08/7557 234

Personlig hemsida <http://www.dynam-it.com/lennart/>

STOCKHOLM SCHOOL
OF ECONOMICS
HANDELSHÖGSKOLAN I STOCKHOLM

Center for Risk Research

Professor Lennart Sjöberg

För en tid sedan fick du ett frågeformulär som handlar om kärnkraften samt förvaring av använt kärnbränsle. Vi väntar och hoppas att du skall svara. Många har tyckt att det var intressant att fylla i formuläret. Vi bifogar ett nytt exemplar för den händelse att det första har förkommit. Ganska många har redan svarat, men långtifrån tillräckligt många. För att undersökningen skall bli statistiskt rättvisande behöver vi betydligt flera svar.

Vi skickar ett presentkort på 100 kronor för biobesök, eller fyra trisslotter som tack för din medverkan. Om du så vill skickar vi också ett personligt diplom och ett intyg om att du deltagit. Skriv "triss" eller "bio" på formulärets första sida, när du besvarat det.

Du kan vinna upp till 2,5 miljoner kronor. En lott på 5 ger någon vinst. Med 4 lotter är chansen att få en vinst 62 %.

Vi påminner om att det går att svara helt anonymt genom att ta bort löpnumret från formulärets första sida. Du får då dina trisslotter eller ditt presentkort om du hör av dig till oss och säger att du valt att svara anonymt.

Om några frågor verkar svåra eller om du av något skäl inte vill svara just på dem så hoppa över dem. Du får ändå trisslotter eller presentkort som tack för din medverkan.

Jag svarar gärna på frågor om undersökningen. Maila till Lennart.Sjoberg@hhs.se eller ring mig på 08/755 7234, även kvällar och helger.

Stockholm den 10 januari 2008

Lennart Sjöberg, prof.

PS. Om du vill veta mer om vår forskning, hör gärna av dig eller se länken <http://www.hhs.se/CFR/Publications/Publications.htm> eller min personliga hemsida <http://www.dynam-it.com/lennart/>

Adress
Box 6501
113 83 Stockholm

Tel. 08/755 7234

STOCKHOLM SCHOOL
OF ECONOMICS
HANDELSHÖGSKOLAN I STOCKHOLM

Center for Risk Research

Professor Lennart Sjöberg

För en tid sedan fick du ett frågeformulär som handlar om kärnkraften samt förvaring av använt kärnbränsle. Vi väntar och hoppas att du skall svara. Många har tyckt att det var intressant att fylla i formuläret. Vi bifogar ett nytt exemplar för den händelse att det första har förkommit. Ganska många har redan svarat, men långtifrån tillräckligt många. För att undersökningen skall bli statistiskt rättvisande behöver vi betydligt flera svar.

Vi skickar ett presentkort på 100 kronor för biobesök, eller fyra trisslotter som tack för din medverkan. Om du så vill skickar vi också ett personligt diplom och ett intyg om att du deltagit. Skriv "triss" eller "bio" på formulärets första sida, när du besvarat det.

Du kan vinna upp till 2,5 miljoner kronor. En lott på 5 ger någon vinst. Med 4 lotter är chansen att få en vinst 62 %.

Ett viktigt syfte med undersökningen är att jämföra ungdomars uppfattning med övrigas. Kärnavfallet är en framtidsfråga. ***Det är därför särskilt viktigt att så många ungdomar som möjligt svarar!***

Vi påminner om att det går att svara helt anonymt genom att ta bort löpnumret från formulärets första sida. Du får då dina trisslotter eller ditt presentkort om du hör av dig till oss och säger att du valt att svara anonymt.

Om några frågor verkar svåra eller om du av något skäl inte vill svara just på dem så hoppa över dem. Du får ändå trisslotter eller presentkort som tack för din medverkan. Jag svarar gärna på frågor om undersökningen. Maila till Lennart.Sjoberg@hhs.se eller ring mig på 08/755 7234, även kvällar och helger.

Stockholm den 10 januari 2008

Lennart Sjöberg

Lennart Sjöberg, prof.

PS. Om du vill veta mer om vår forskning, hör gärna av dig eller se länken <http://www.hhs.se/CFR/Publications/Publications.htm> eller min personliga hemsida <http://www.dynam-it.com/lennart/>

Adress
Box 6501
113 83 Stockholm

Tel. 08/755 7234

STOCKHOLM SCHOOL
OF ECONOMICS
HANDELSHÖGSKOLAN I STOCKHOLM

Center for Risk Research

Professor Lennart Sjöberg

För en tid sedan fick du ett frågeformulär som handlar om kärnkraften samt förvaring av använt kärnbränsle. Ett viktigt syfte med undersökningen är att jämföra ungdomars uppfattning med övrigas. Kärnavfallet är en framtidsfråga.

Det är därför särskilt viktigt att så många ungdomar som möjligt svarar! I den grupp som du tillhör har vi tyvärr alldeles för få svar. Jag vädjar därför till dig att besvara formuläret så att vår undersökning blir vetenskapligt tillförlitlig. Om du behöver ett nytt formulär, ring så fort du kan till Johnny Drottz 0522/25555 eller maila till johnny.drottz@linneaskolan.se

Vi skickar ett **presentkort på 100 kronor för biobesök, eller fyra trisslotter** som tack för din medverkan. Om du så vill skickar vi också ett personligt diplom och ett intyg om att du deltagit. Skriv "triss" eller "bio" på formulärets första sida, när du besvarat det.

Du kan vinna upp till 2,5 miljoner kronor. En lott på 5 ger *någon* vinst. Med 4 lotter är chansen att få en vinst 62 %.

Det går att svara helt anonymt genom att ta bort löpnumret från formulärets första sida. Du får då dina trisslotter eller ditt presentkort om du hör av dig till oss och säger att du valt att svara anonymt.

Om några frågor verkar svåra eller om du av något skäl inte vill svara just på dem så hoppa över dem. Du får ändå trisslotter eller presentkort som tack för din medverkan. Jag svarar gärna på frågor om undersökningen. Maila till Lennart.Sjoberg@hhs.se eller ring mig på 08/755 7234, även kvällar och helger.

Stockholm den 10 februari 2008

Lennart Sjöberg, prof.

PS. Om du vill veta mer om vår forskning, hör gärna av dig eller se länken <http://www.hhs.se/CFR/Publications/Publications.htm> eller min personliga hemsida <http://www.dynam-it.com/lennart/>

Adress
Box 6501
113 83 Stockholm

Tel. 08/755 7234

Jämförelser med Synovates resultat i sex frågor

I denna bilaga redovisas resultat från Synovate, som insamlats våren 2007 och våren 2008, och resultat från enkätundersökningen, med samma frågor. Svarsprocenten var jämförbar i de tre undersökningarna, drygt 50 procent. Synovate tog också med två yngre grupper, 16- och 17-åringar som ej var med i enkätundersökningens stickprov. Effekten av detta är troligen liten men eftersom de äldre är mera positivt inställda till ett slutförvar ger Synovate av detta skäl troligen en något mera negativ bild av opinionen än enkätundersökningen. Detta kan eventuellt motverkas av att Synovate inte har någon övre åldersgräns, medan enkätundersökningen hade 75 år som övre gräns.

Synovate använde sig av telefonintervjuer, medan enkäten utsändes per post. Enkäten omfattade många flera frågor än dem som redovisas här medan Synovates intervjuer var av mycket mera begränsat omfång. Skillnader mellan de två undersökningsmetoderna kommenteras nedan.

Förtroendefrågor

Tabell B2-1. Förtroende för SKB

	Denna studie Oskars-hamn	Synovate Oskars-hamn 2007	Synovate Oskars-hamn 2008	Denna studie Öst-hammar	Synovate Öst-hammar 2007	Synovate Öst-hammar 2008	Denna studie hela landet	Synovate hela landet 2007
Mycket stort	20	28	33	17	20	21	9	10
Stort	52	54	53	44	56	52	38	41
Varken/eller	25	4	4	29	3	5	41	8
Litet	3	8	6	6	11	11	7	23
Mycket litet	1	3	2	1	4	2	2	5
Vet ej	0	3	2	0	5	8	0	12
Ej svar	1	0	0	3	0	0	3	1

Tabell B2-2. Förtroende för SSI

	Denna studie Oskars-hamn	Synovate Oskars-hamn 2007	Synovate Oskars-hamn 2008	Denna studie Öst-hammar	Synovate Öst-hammar 2007	Synovate Öst-hammar 2008	Denna studie hela landet	Synovate hela landet 2007
Mycket stort	16	20	24	13	17	19	11	12
Stort	54	56	54	47	56	55	44	44
Varken/eller	26	4	6	31	5	4	34	6
Litet	2	8	7	3	11	9	5	21
Mycket litet	0	3	1	0	3	2	3	3
Vet ej	0	9	7	0	9	10	0	14
Ej svar	2	0	0	5	0	0	4	1

Tabell B2-3. Förtroende för SKI

	Denna studie Oskars-hamn	Synovate Oskars-hamn 2007	Synovate Oskars-hamn 2008	Denna studie Öst-hammar	Synovate Öst-hammar 2007	Synovate Öst-hammar 2008	Denna studie hela landet	Synovate hela landet 2007
Mycket stort	17	12	27	15	16	20	11	8
Stort	52	54	55	43	58	55	39	46
Varken/eller	26	4	5	33	4	5	37	6
Litet	3	9	8	3	13	10	5	24
Mycket litet	0	3	1	0	4	2	3	4
Vet ej	0	6	4	0	6	8	0	10
Ej svar	2	0	0	5	0	0	6	1

Kommentar till förtroendefrågorna

Det finns en stor skillnad mellan data i detta projekt och de resultat som Synovate presenterat. Betydligt flera svarade ”varken/eller” på enkätformuläret. Skälet är troligen att detta alternativ inte angavs explicit i Synovates intervjuer. Det är väl känt att alternativ som inte anges explicit får få som väljer dem, liksom det är väl känt att explicita alternativ av typen ”vet ej” brukar locka många svarande. Man kan troligen se ”varken/eller” som en sorts vet ej-alternativ.

Intressant är att se hur de som inte valt ”varken/eller” i Synovates studie fördelades olika på positiva och negativa förtroendebedömningar. Det var fler som valde negativa alternativ i Synovates undersökning än i enkätundersökningen, men också positiva. Polariseringen var större.

Fråga om inställning till slutförvar i den egna kommunen

Tabell B2-4. För eller mot slutförvar i Din kommun, om där finns en lämplig plats?

	Denna studie Oskars-hamn	Synovate Oskars-hamn 2007	Synovate Oskars-hamn 2008	Denna studie Öst-hammar	Synovate Öst-hammar 2007	Synovate Öst-hammar 2008	Denna studie hela landet	Synovate hela landet 2007
Helt för	30	40	40	29	31	34	8	9
För	28	43	43	33	45	43	16	31
Varken/eller	27	3	2	23	3	4	36	6
Mot	9	7	9	9	11	10	18	25
Helt mot	3	5	4	5	7	6	21	27
Vet ej	0	3	2	0	2	3	0	2
Ej svar	3	0	0	2	0	0	2	0

Kommentar

Samma tendens som för förtroendefrågorna: det var betydligt flera svar av typen ”varken/eller” i enkätundersökningen. I Synovates undersökning framstod de svarande som mera positiva i Oskarshamn och Östhammar än de gjorde i enkätundersökningen. För hela landet var de mera polariserade i Synovates data än i enkätundersökningen.

Var ska avfallet förvaras?

Tabell B2-5. Var ska avfallet förvaras?

	Denna studie Oskars-hamn	Synovate Oskars hamn 2007	Synovate Oskars-hamn 2008	Denna studie Öst-hammar	Synovate Öst-hammar 2007	Synovate Öst-hammar 2008	Denna studie hela landet	Synovate hela landet 2007
Förvaras i Sverige	94	91	93	94	91	90	88	83
Skickas till annat land	5	4	4	3	4	3	8	8
Vet ej	0	4	3	0	4	6	0	8
Ej svar	2	0	0	3	0	0	4	1

Kommentar

Data var mycket likartade hos Synovate och i enkätundersökningen i denna fråga som inte hade alternativet ”varken eller”.

Kunskaper i frågan om SKB:s metod för förvaring av använt kärnbränsle

Tabell B2-6. Självbedömda kunskaper om SKB:s metod

	Denna studie Oskars-hamn	Synovate Oskars-hamn 2007	Synovate Oskars-hamn 2008	Denna studie Öst-hammar	Synovate Öst-hammar 2007	Synovate Öst-hammar 2008	Denna studie hela landet	Synovate hela landet 2007
Mycket liten	3	8	9	7	14	14	26	36
Liten	15	35	33	18	35	32	26	38
Varken/eller	41	6	5	40	4	4	37	3
Stor	33	39	38	27	37	39	9	14
Mycket stor	8	12	13	7	9	9	2	4
Vet ej	0	1	1	0	1	1	0	5
Ej svar	0	0	0	2	0	0	1	1

Kommentar

Betydligt flera svarade ”varken/eller” i enkätundersökningen. Synovates data visar på en större spridning av enkätdata: flera sa sig ha större eller mindre kunskaper.

Slutsatser

Data från de två undersökningsmetoderna visade sig vara jämförbara, med det viktiga undantaget att mittalternativet ”varken/eller” valdes betydligt oftare i enkätundersökningen, där detta alternativ angavs explicit. I det tidigare projektet var resultaten snarlika när det gäller metodiken.

Frågan är vilken metod som ger det mest rättvisande resultatet. Svaret på den frågan är av intresse eftersom Synovates resultat skiljer sig från enkätundersökningen på så sätt att en större andel av de svarande uppgav att de hade förtroende eller att de var för lokalisering av ett slutförvar. Min slutsats är att Synovates resultat eventuellt i viss mån överskattar hur positiva attityderna är. En del av dem som av Synovate redovisas som positiva skulle hellre ha sagt att de tvekade, om ett sådant svarsalternativ hade funnits.

Det är intressant att en enkätundersökning kan vara betydligt mera omfattande än telefonintervjuer och ändå ge jämförbara svar och ungefär samma svarsprocent. Kostnaden per fråga blir avsevärt mindre. Längden på ett formulär är ett mindre problem än många tror. Om det behandlar viktiga frågor kan man få en tillräcklig svarsprocent med ganska små insatser av belöningar till dem som svarar, och med påminnelser och en del andra insatser som förhandsmeddelanden om att en undersökning är på väg.

Synpunkter på dataanalyser

Enligt statistisk konvention brukar man säga att skillnader mellan grupperns medelvärden i en standardiserad skala kan bedömas på följande sätt:

< 0,2: liten effekt
0,2–0,8: moderat effekt
> 0,8: stor effekt

När det gäller korrelationer, som också kommer till användning i projektet, gäller följande konvention:

0,1–0,3: svag korrelation
0,3–0,5: moderat korrelation
>0,5: stark korrelation

Två saker är viktiga att tänka på vid tolkningen av resultaten i en undersökning av den typ som presenteras här:

1. Stickproven är stora varför även små och obetydliga effekter blir ”statistiskt signifikanta”. Detta betyder att en ren slump knappast kan leda till effekterna ifråga, men det är i och för sig ganska ointressant eftersom mycket små effekter inte har praktisk betydelse i en undersökning som denna, kanske inte heller teoretisk. Statistisk hypotesprövning och signifikanstestning spelar därför liten roll i projektet. Jag arbetar i stället med uppskatta storleken på skillnader och samband.
2. Negativa värden i till exempel attityd betyder inte nödvändigtvis att attityden är negativ – de är bara ett uttryck för att den ligger under genomsnittet.

Framtidsbilder

I formuläret beskrevs 22 framtidsscenarion, nämligen:

Landets ekonomiska resurser ökar.
Landets ekonomiska resurser minskar.
Ny teknik minskar risker för hälsa och miljö.
Ny teknik ökar risker för hälsa och miljö.
Militära hot mot vårt land minskar.
Militära hot mot vårt land ökar.
Konflikter mellan olika grupper i samhället minskar.
Konflikter mellan olika grupper i samhället ökar.
Klimatet ändras till det bättre.
Klimatet ändras till det sämre.
Allvarliga sjukdomar "utrotas".
Allvarliga sjukdomar kommer till, till exempel genom nya virus.
Sverige fortsätter att vara en egen självständig nation, ungefär som nu.
Jämlikheten mellan människor ökar.
Jämlikheten mellan människor minskar.
Ett krig mellan stormakter bryter ut.
Miljökatastrofer inträffar på grund av mänsklig verksamhet.
Terrorister genomföra mycket allvarliga angrepp som medför många döda och svårt skadade.
Ett mycket stort antal flyktingar söker sig till Sverige på grund av konflikter, krig och miljökatastrofer.
Sverige drabbas av svältkatastrof.
Befolkningsökningen i världen leder till en katastrofal situation med miljöförstöring och krig .
Hela jorden ödeläggs på grund av kärnvapenkrig.

För varje scenario kunde markerats om det skulle komma att inträffa:

- inom de närmaste 10 åren
- inom 10–50 år
- inom 50–100 år
- om 100 år eller mera

Flera markeringar kunde göras för varje scenario, eller ingen alls om bedömningen ansågs osäker eller om scenariet inte skulle inträffa. Andelen av de svarande som markerade de olika tidsvalen anges i tabellerna B4:1–B4:22, för unga och äldre, bosatta i Oskarshamn och Östhammar och hela landet.

Tabell B4:1. Landets ekonomiska resurser ökar.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	34	28	32	40	44	42
Inom 10–50 år	36	43	34	28	32	40
Inom 50–100 år	13	13	36	43	42	29
Om 100 år eller mera	4	6	13	13	10	5

Tabell B4:2. Landets ekonomiska resurser minskar.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	24	19	22	18	22	21
Inom 10–50 år	21	23	18	17	13	20
Inom 50–100 år	11	17	14	9	11	9
Om 100 år eller mera	16	12	14	5	5	4

Tabell B4:3. Ny teknik minskar risker för hälsa och miljö.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	29	28	33	36	32	32
Inom 10–50 år	43	39	48	42	38	47
Inom 50–100 år	17	21	20	12	8	14
Om 100 år eller mera	9	7	11	5	4	7

Tabell B4:4. Ny teknik ökar risker för hälsa och miljö.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	29	26	25	15	21	20
Inom 10–50 år	23	17	19	15	20	17
Inom 50–100 år	10	13	11	12	11	6
Om 100 år eller mera	13	11	11	6	4	6

Tabell B4:5. Militära hot mot vårt land minskar.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	29	26	35	23	28	32
Inom 10–50 år	20	18	15	14	16	16
Inom 50–100 år	9	8	9	4	4	6
Om 100 år eller mera	6	6	9	3	3	3

Tabell B4:6. Militära hot mot vårt land ökar.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	8	13	14	6	8	10
Inom 10–50 år	21	23	21	19	22	19
Inom 50–100 år	21	10	10	10	7	10
Om 100 år eller mera	17	17	19	10	10	10

Tabell B4:7. Konflikter mellan olika grupper i samhället minskar.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	16	10	10	8	12	10
Inom 10–50 år	18	24	22	19	15	17
Inom 50–100 år	16	13	16	5	8	11
Om 100 år eller mera	12	9	16	6	8	8

Tabell B4:8. Konflikter mellan olika grupper i samhället ökar.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	39	36	45	40	39	50
Inom 10–50 år	25	20	23	17	22	19
Inom 50–100 år	9	10	9	8	4	5
Om 100 år eller mera	10	4	6	4	4	5

Tabell B4:9. Klimatet ändras till det bättre.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	10	8	7	14	9	8
Inom 10–50 år	23	17	16	24	20	22
Inom 50–100 år	13	14	17	11	14	10
Om 100 år eller mera	22	20	23	9	7	11

Tabell B4:10. Klimatet ändras till det sämre.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	43	41	51	38	36	43
Inom 10–50 år	28	21	32	23	27	23
Inom 50–100 år	17	13	13	10	9	11
Om 100 år eller mera	16	10	12	6	6	6

Tabell B4:11. Allvarliga sjukdomar "utrotas" 10 år.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	8	7	9	6	6	8
Inom 10–50 år	22	23	27	26	24	25
Inom 50–100 år	18	20	22	15	15	21
Om 100 år eller mera	23	14	23	12	10	12

Tabell B4:12. Allvarliga sjukdomar kommer till, till exempel genom nya virus.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	34	25	28	32	29	37
Inom 10–50 år	32	31	44	37	41	36
Inom 50–100 år	23	23	26	7	8	10
Om 100 år eller mera	13	11	13	3	3	6

Tabell B4:13. Sverige fortsätter att vara en egen självständig nation, ungefär som nu.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	40	34	46	35	33	40
Inom 10–50 år	24	22	28	22	23	28
Inom 50–100 år	16	17	22	15	14	15
Om 100 år eller mera	17	21	20	14	9	14

Tabell B4:14. Jämlikheten mellan människor ökar.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	39	37	41	26	28	28
Inom 10–50 år	24	26	39	25	25	33
Inom 50–100 år	14	13	18	6	8	7
Om 100 år eller mera	11	8	13	5	3	7

Tabell B4:15. Jämlikheten mellan människor minskar.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	16	16	15	20	17	19
Inom 10–50 år	17	8	13	13	14	14
Inom 50–100 år	13	7	11	8	6	5
Om 100 år eller mera	14	14	14	6	7	6

Tabell B4:16. Ett krig mellan stormakter bryter ut.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	13	9	11	6	3	5
Inom 10–50 år	24	26	30	22	25	22
Inom 50–100 år	20	23	22	10	16	16
Om 100 år eller mera	23	18	13	10	10	9

Tabell B4:17. Miljökatastrofer inträffar på grund av mänsklig verksamhet.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	41	34	48	38	33	46
Inom 10–50 år	33	37	40	31	34	37
Inom 50–100 år	18	22	23	11	13	15
Om 100 år eller mera	14	14	14	7	9	9

Tabell B4:18. Terrorister genomför mycket allvarliga angrepp som medför många dödade och svårt skadade.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	40	38	48	37	35	49
Inom 10–50 år	30	28	32	21	32	27
Inom 50–100 år	12	8	10	4	9	6
Om 100 år eller mera	7	9	8	3	4	4

Tabell B4:19. Ett mycket stort antal flyktingar söker sig till Sverige på grund av konflikter, krig och miljökatastrofer.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	47	49	63	49	54	64
Inom 10–50 år	40	28	35	31	31	29
Inom 50–100 år	10	17	10	7	6	5
Om 100 år eller mera	5	10	5	1	3	2

Tabell B4:20. Sverige drabbas av svältkatastrof.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	2	3	2	0	1	1
Inom 10–50 år	6	5	5	4	2	4
Inom 50–100 år	16	10	15	10	12	11
Om 100 år eller mera	30	32	27	16	28	24

Tabell B4:21. Befolkningsökningen i världen leder till en katastrofal situation med miljöförstöring och krig.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	10	8	10	7	5	10
Inom 10–50 år	28	17	29	27	32	30
Inom 50–100 år	29	31	31	21	24	23
Om 100 år eller mera	24	21	19	13	14	11

Tabell B4:22. Hela jorden ödeläggs på grund av kärnvapenkrig.

	Unga			Äldre		
	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet	Östhammar	Oskarshamn	Hela landet
Inom 10 år	4	4	3	0	1	0
Inom 10–50 år	3	4	4	2	2	5
Inom 50–100 år	15	12	13	5	7	8
Om 100 år eller mera	37	35	37	20	31	27

Resultat

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F1-1 Passagerarflyg	Mycket mera	5	5	2	2	3	2
	Mera	4	7	6	5	7	6
	Något mera	7	10	10	5	4	8
	Ungefär som nu	48	43	40	42	46	41
	Något mindre	18	20	23	17	18	19
	Mindre	15	12	16	25	22	22
	Mycket mindre eller inte alls	3	3	4	4	1	2
F1-2 Bilfärjor	Mycket mera	2	3	2	3	3	2
	Mera	2	4	5	6	9	12
	Något mera	9	19	11	13	12	10
	Ungefär som nu	65	53	60	61	62	56
	Något mindre	15	13	10	11	7	14
	Mindre	6	6	11	7	6	6
	Mycket mindre eller inte alls	0	1	2	0	1	1
F1-3 Privatbilismen	Mycket mera	4	2	1	1	2	2
	Mera	1	1	2	2	2	2
	Något mera	4	0	2	5	3	3
	Ungefär som nu	25	26	20	31	27	27
	Något mindre	25	27	29	25	37	33
	Mindre	38	34	38	34	28	31
	Mycket mindre eller inte alls	4	9	8	2	1	3
F1-4 Mikrovägsugnar	Mycket mera	1	1	1	1	1	1
	Mera	5	1	1	9	7	4
	Något mera	4	4	5	4	8	5
	Ungefär som nu	61	65	65	59	58	63
	Något mindre	19	17	14	13	11	9
	Mindre	6	9	11	8	11	13
	Mycket mindre eller inte alls	4	3	4	6	5	5
F1-5 Genmodifierade matvaror	Mycket mera	2	2	3	2	0	1
	Mera	4	4	4	3	2	2
	Något mera	6	5	6	4	1	3
	Ungefär som nu	19	17	17	6	8	10
	Något mindre	14	16	13	13	11	8
	Mindre	22	21	25	21	22	24
	Mycket mindre eller inte alls	34	34	32	52	55	52

F1-6 Bekämpningsmedel i jordbruket	Mycket mera	2	1	1	0	0	0
	Mera	1	0	1	0	1	1
	Något mera	1	1	2	2	1	0
	Ungefär som nu	17	14	14	8	5	10
	Något mindre	24	24	19	13	19	15
	Mindre	30	33	36	41	43	40
	Mycket mindre eller inte alls	24	27	26	35	31	34
F1-7 Röntgensundersökningar	Mycket mera	4	5	5	2	3	2
	Mera	7	2	9	11	6	6
	Något mera	8	12	10	7	6	12
	Ungefär som nu	72	66	64	69	66	67
	Något mindre	8	15	8	7	10	8
	Mindre	3	1	4	4	8	6
F1-8 Höghastighetståget X2000	Mycket mera	16	18	23	13	14	18
	Mera	23	18	23	25	24	28
	Något mera	26	26	17	16	17	20
	Ungefär som nu	29	31	31	36	33	26
	Något mindre	6	5	4	2	5	4
	Mindre	1	1	3	5	4	3
	Mycket mindre eller inte alls	0	2	0	2	1	2
F1-9 Internet	Mycket mera	18	17	23	10	10	13
	Mera	11	19	17	19	18	18
	Något mera	17	13	16	6	11	14
	Ungefär som nu	49	44	37	47	47	40
	Något mindre	4	6	5	7	6	7
	Mindre	1	2	1	8	6	6
F1-10 Mobiltelefoner	Mycket mera	10	7	11	3	5	6
	Mera	7	8	8	8	6	8
	Något mera	12	13	11	6	8	6
	Ungefär som nu	48	45	44	39	43	43
	Något mindre	15	21	16	20	19	16
	Mindre	7	5	9	20	18	20
	Mycket mindre eller inte alls	1	0	0	3	2	1

F1-11 E-mail	Mycket mera	14	18	20	6	11	10
	Mera	13	17	18	19	17	18
	Något mera	12	13	18	11	10	15
	Ungefär som nu	50	43	36	42	47	39
	Något mindre	6	5	6	9	5	8
	Mindre	3	3	2	11	7	9
	Mycket mindre eller inte alls	1	0	0	2	3	2
F1-12 Kärnkraft	Mycket mera	14	8	8	15	14	10
	Mera	10	12	11	21	23	21
	Något mera	16	14	11	11	13	15
	Ungefär som nu	27	33	15	28	28	17
	Något mindre	11	16	15	5	8	7
	Mindre	13	11	17	10	8	15
	Mycket mindre eller inte alls	9	6	22	9	7	15
F1-13 Vindkraft	Mycket mera	32	26	48	34	32	49
	Mera	22	39	31	31	32	30
	Något mera	25	22	11	20	19	12
	Ungefär som nu	14	8	8	11	12	5
	Något mindre	3	1	1	1	2	1
	Mindre	1	2	2	2	2	2
	Mycket mindre eller inte alls	3	1	0	2	1	0
F1-14 Blodtryckssänkande medicin	Mycket mera	4	2	3	1	3	2
	Mera	6	8	8	6	6	5
	Något mera	8	7	12	7	7	9
	Ungefär som nu	71	69	68	70	70	69
	Något mindre	6	11	5	9	9	7
	Mindre	3	2	3	7	5	6
	Mycket mindre eller inte alls	1	0	1	1	0	1
F1-15 Satellitnavigering för personbilar	Mycket mera	7	6	11	5	6	8
	Mera	11	14	17	19	16	20
	Något mera	17	21	20	17	17	17
	Ungefär som nu	41	43	36	32	39	33
	Något mindre	11	7	6	4	9	5
	Mindre	9	5	6	14	7	10
	Mycket mindre eller inte alls	4	3	5	9	8	8

F1-16 Personnummer	Mycket mera	6	7	5	2	2	2
	Mera	8	4	6	4	2	5
	Något mera	6	11	8	3	4	4
	Ungefär som nu	71	64	65	69	71	66
	Något mindre	6	10	9	8	12	8
	Mindre	2	4	4	11	6	10
	Mycket mindre eller inte alls	1	2	2	3	3	4
F1-17 Hjärtrtransplantationer	Mycket mera	23	18	23	17	19	15
	Mera	17	29	24	28	22	31
	Något mera	22	26	24	20	24	21
	Ungefär som nu	35	25	28	30	34	31
	Något mindre	2	0	1	1	0	0
	Mindre	1	1	0	2	0	1
	Mycket mindre eller inte alls	1	1	0	1	0	1
F1-18 TV	Mycket mera	4	4	5	1	1	2
	Mera	3	9	4	3	5	4
	Något mera	5	4	6	6	5	5
	Ungefär som nu	53	48	46	56	60	61
	Något mindre	21	23	24	20	18	15
	Mindre	12	10	12	13	9	13
	Mycket mindre eller inte alls	3	2	3	1	1	1
F1-19 Datorspel	Mycket mera	5	5	6	0	0	1
	Mera	1	4	5	0	0	2
	Något mera	7	3	6	3	1	3
	Ungefär som nu	33	25	26	20	28	30
	Något mindre	20	31	24	17	20	19
	Mindre	24	24	23	40	34	34
	Mycket mindre eller inte alls	11	8	10	20	16	11
F1-20 Nanoteknik	Mycket mera	13	10	18	8	11	13
	Mera	18	19	19	20	20	24
	Något mera	22	23	19	12	14	15
	Ungefär som nu	39	42	38	47	40	37
	Något mindre	6	2	3	3	5	4
	Mindre	1	1	3	6	7	4
	Mycket mindre eller inte alls	0	1	1	3	3	2

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F2 Vilken är din inställning till den nuvarande svenska kärnkraften?	Mycket starkt positiv	15	9	7	14	10	8
	Starkt positiv	15	24	9	23	26	15
	Ganska positiv	24	31	18	29	38	32
	Varken negativ eller positiv	28	26	36	18	15	19
	Ganska negativ	9	7	19	11	6	15
	Starkt negativ	4	2	8	3	1	4
	Mycket starkt negativ	4	0	3	2	3	7

		grupp6 Grupp					
		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F3 Vilken är din bedömning av kärnkraftens nytta för det svenska samhället?	Oerhört stor nytta	25	12	11	21	18	12
	Mycket stor nytta	26	42	22	39	43	32
	Ganska stor nytta	26	36	32	25	29	32
	En viss nytta	19	8	28	14	9	20
	En litet, men obetydlig nytta	2	1	5	0	1	2
	Absolut ingen nytta	2	0	3	0	0	2

		grupp6 Grupp					
		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F4 Vilken är din bedömning av kärnkraftens risker för det svenska samhället?	Oerhört stora risker	5	4	4	4	4	5
	Mycket stora risker	8	6	13	2	6	5
	Ganska stora risker	17	16	21	19	13	15
	Vissa risker	46	48	46	49	57	58
	Små, men obetydliga risker	22	21	15	24	18	16
	Absolut inga risker	2	4	1	1	2	1

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F5 Bidrar den svenska kärnkraften till att öka risken för spridning av kärnvapen?	Ja, absolut	4	2	3	2	1	4
	Ja, troligen	11	9	18	9	14	12
	Tveksamt	35	42	38	30	33	35
	Nej, troligen inte	30	33	28	44	34	33
	Nej, absolut inte	21	15	14	15	18	17

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F6 Anser du att den svenska kärnkraften är en moraliskt acceptabel verksamhet?	Ja, absolut	31	26	24	36	33	28
	Ja, troligen	37	52	25	34	42	35
	Tveksamt	20	18	30	22	17	21
	Nej, troligen inte	7	4	15	5	6	10
	Nej, absolut inte	5	1	6	3	2	5

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F7 Anser du att vi kan göra det möjligt att avveckla kärnkraften genom att spara energi?	Ja, absolut	8	7	15	5	3	5
	Ja, troligen	17	16	25	13	11	20
	Tveksamt	41	36	34	30	36	33
	Nej, troligen inte	26	28	21	32	35	26
	Nej, absolut inte	8	13	5	21	15	16

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F8 Leder användningen av kärnkraft till att vi slösar med energi?	Ja, absolut	5	6	8	9	6	8
	Ja, troligen	24	27	36	27	25	30
	Tveksamt	36	36	31	32	36	33
	Nej, troligen inte	27	22	21	27	30	25
	Nej, absolut inte	9	9	4	5	3	4

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F9 Anser du att kärnkraftens nytta överväger riskerna eller är det tvärtom?	Riskerna överväger mycket klart	5	1	5	3	2	7
	Riskerna överväger klart	10	6	16	8	9	12
	Riskerna överväger i viss mån	13	15	21	13	13	11
	Risk och nytta är ungefär lika framträdande	25	22	17	20	19	21
	Nyttan överväger i viss mån	15	19	16	20	22	19
	Nyttan överväger klart	17	26	16	28	27	24
	Nyttan överväger mycket klart	15	10	9	8	9	7

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F10 Anser du att vi klarar oss utan kärnkraften eller blir det negativa följder om den ersätts av annan teknik?	Ja, vi klarar oss absolut utan kärnkraften	6	4	13	5	3	6
	Ja, vi klarar oss troligen bra	24	16	33	19	15	24
	Tveksamt	32	41	29	18	23	23
	Nej, vi klarar oss troligen inte	27	31	18	38	43	32
	Nej, vi klarar oss absolut inte utan kärnkraften	12	9	7	19	16	14

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F11 Antag att kärnkraften avvecklas. Hur skulle elpriserna påverkas?	Det skulle bli en mycket kraftig minskning av priserna	2	0	1	0	0	1
	En kraftig minskning	2	1	3	1	1	0
	En viss minskning	2	6	5	2	3	3
	Ingen nämnvärd förändring av priserna	12	7	8	4	6	9
	En kraftig ökning	30	31	37	21	16	23
Det skulle bli en mycket kraftig ökning av priserna	30	38	33	44	46	44	

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F12 Vilken risk är störst: kärnkraftens eller klimatförsämring på grund av användning av fossila bränslen som kol, olja och bensin?	Kärnkraftens risk är klart större	4	1	3	3	2	3
	Kärnkraftens risk är något större	5	2	7	4	4	7
	De två riskerna är ungefär lika stora	25	26	28	21	17	24
	Fossila bränslen har något större risk	28	24	22	27	25	22
	Fossila bränslen har klart större risk	38	46	40	45	52	44

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F13 Bör kärnkraften användas i ungefär samma omfattning som nu under överskådlig framtid, av-vecklas eller användas mera?	Vi bör ha mycket mera kärnkraft	8	4	4	6	3	4
	Vi bör ha mera kärnkraft	12	11	15	21	25	20
	Något mera	14	14	10	17	18	16
	Ungefär som nu	29	31	17	27	31	23
	Något mindre	13	19	15	6	8	9
	Mindre	14	10	15	9	6	11
	Vi bör ha mycket mindre kärnkraft	4	8	14	7	5	9
	Kärnkraften bör snarast avvecklas helt	7	4	10	5	3	7

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F14-1 Om kärnkraften byggs ut: Större problem med att ta hand om kärnkraftens avfall	Ej valt alternativ	34	36	26	41	48	33
	Valt alternativ	66	64	74	59	52	67
F14-2 Om kärnkraften byggs ut: Större risker för olyckor med kärnkraftverk i drift	Ej valt alternativ	63	63	47	63	68	51
	Valt alternativ	37	37	53	37	32	49
F14-3 Om kärnkraften byggs ut: Minskade satsningar på alternativa energikällor och forskning om dem	Ej valt alternativ	51	45	41	55	56	47
	Valt alternativ	49	55	59	45	44	53
F14-4 Om kärnkraften byggs ut: Minskade utsläpp av växthusgaser	Ej valt alternativ	65	62	66	48	51	53
	Valt alternativ	35	38	34	52	49	47
F14-5 Om kärnkraften byggs ut: Billigare el	Ej valt alternativ	60	55	56	67	70	65
	Valt alternativ	40	45	44	33	30	35
F14-6 Om kärnkraften byggs ut: Utbyggnad av elintensiv industri	Ej valt alternativ	79	78	83	82	84	82
	Valt alternativ	21	22	17	18	16	18
F14-7 Om kärnkraften byggs ut: Annat	Ej valt alternativ	94	96	98	97	96	97
	Valt alternativ	6	4	2	3	4	3

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F15 Vad tror du att andra människor som du känner (familj, vänner, arbets- eller studiekamrater) anser om kärnkraften?	Nästan alla är för kärnkraften	8	11	3	13	12	4
	En klar majoritet är för	36	39	14	31	34	22
	En knapp majoritet är för	17	9	14	21	21	18
	Ungefär lika många är för som mot	27	30	35	26	25	39
	En knapp majoritet är mot	3	7	18	5	4	10
	En klar majoritet är mot	5	3	13	5	3	6
	Nästan alla är mot kärnkraften	4	1	3	0	1	1

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F16 Har det hänt under det senaste året att du har talat med andra människor om kärnkraften?	Mycket ofta	11	6	1	5	7	1
	Ganska ofta	24	37	16	29	27	17
	Inte särskilt ofta	40	31	38	43	44	44
	Sällan	19	19	26	16	19	28
	Aldrig	6	7	19	7	3	10

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet	
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	
F17 Tror du att andra människor du känner har samma eller annorlunda uppfattningar som du när det gäller ett slutförvar för använt kärnbränsle i kommunen?	De är klart mera positiva		4	2	1	2	4	0
	De är något mera positiva		14	10	6	8	6	6
	De har ungefär samma uppfattning som jag		70	74	78	78	81	77
	De är något mera negativa		10	13	13	10	8	15
	De är klart mera negativa		1	1	2	1	0	2

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F18 Om du talat med andra om kärnkraften, har det varit med män eller kvinnor?	Enbart med män	2	3	4	1	0	3
	För det mesta med män	22	24	21	15	21	22
	Lika ofta med män som kvinnor	64	63	61	78	72	67
	För det mesta med kvinnor	12	10	11	6	6	7
	Enbart med kvinnor	0	1	2	0	0	0

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F18-1 Viktigt för min inställning till kärnkraften: Vad vänner och bekanta säger	Ej valt alternativ	86	82	85	96	93	96
	Valt alternativ	14	18	15	4	7	4
F18-2 Viktigt för min inställning till kärnkraften: Vad experter säger/skriver	Ej valt alternativ	45	33	31	39	38	32
	Valt alternativ	55	67	69	61	62	68
F18-3 Viktigt för min inställning till kärnkraften: Vad myndigheter säger/skriver	Ej valt alternativ	84	78	81	84	83	86
	Valt alternativ	16	22	19	16	17	14
F18-4 Viktigt för min inställning till kärnkraften: Vad politiker säger/skriver	Ej valt alternativ	96	94	94	95	97	97
	Valt alternativ	4	6	6	5	3	3
F18-5 Viktigt för min inställning till kärnkraften: Reportage i tidningar och TV	Ej valt alternativ	78	65	61	76	75	67
	Valt alternativ	22	35	39	24	25	33
F18-6 Viktigt för min inställning till kärnkraften: Vad jag själv tänker och känner	Ej valt alternativ	19	21	28	21	21	26
	Valt alternativ	81	79	72	79	79	74
F18-7 Viktigt för min inställning till kärnkraften: Annat	Ej valt alternativ	93	94	94	95	96	96
	Valt alternativ	7	6	6	5	4	4

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F19-1	Illska						
	I mycket hög grad	1	0	3	2	1	2
	I hög grad	5	4	5	3	0	4
	I någon mån	11	9	24	12	11	16
	Knappast alls	26	33	29	27	30	31
F19-2	Förakt						
	I mycket hög grad	1	0	3	2	1	2
	I hög grad	5	1	8	1	0	4
	I någon mån	15	17	22	10	8	13
	Knappast alls	21	29	31	26	25	28
F19-3	Rädsla						
	I mycket hög grad	5	3	9	6	4	7
	I hög grad	8	9	16	6	10	12
	I någon mån	26	33	32	31	33	41
	Knappast alls	32	30	28	33	35	27
F19-4	Intresse						
	I mycket hög grad	6	5	4	7	4	4
	I hög grad	25	28	20	29	35	24
	I någon mån	40	44	39	48	43	48
	Knappast alls	15	15	22	12	12	15
F19-5	Sorg						
	I mycket hög grad	2	1	1	2	1	3
	I hög grad	3	1	4	3	2	6
	I någon mån	11	9	18	7	9	13
	Knappast alls	14	19	23	18	17	21
F19-6	Tillfredsställelse						
	I mycket hög grad	2	1	2	1	4	2
	I hög grad	8	18	6	20	19	14
	I någon mån	26	28	20	32	35	27
	Knappast alls	18	20	21	23	19	24
F19-7	Skuld känslor						
	I mycket hög grad	1	1	2	1	1	2
	I hög grad	3	2	7	3	4	5
	I någon mån	10	9	20	8	14	16
	Knappast alls	19	20	20	24	20	26
F19-8	Skam						
	I mycket hög grad	1	0	1	1	1	2
	I hög grad	2	1	4	0	2	4
	I någon mån	5	7	16	5	6	9
	Knappast alls	13	16	19	15	17	20
F19-9	Oro						
	I mycket hög grad	6	2	8	4	4	9
	I hög grad	8	11	18	8	8	12
	I någon mån	24	30	30	30	29	35
	Knappast alls	29	29	19	29	34	25
F19-10	Pessimism						
	I mycket hög grad	2	1	5	2	2	6
	I hög grad	10	4	13	5	5	10
	I någon mån	11	18	27	20	12	23
	Knappast alls	23	26	17	26	31	25
F19-11	Optimism						
	I mycket hög grad	6	5	4	6	5	4
	I hög grad	17	17	15	22	31	18
	I någon mån	27	36	25	41	30	33
	Knappast alls	19	17	25	13	17	22
		32	25	32	18	17	24

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F20-1 Lämplig metod att arbeta vidare med: SKB:s metod	Ej valt alternativ	41	21	62	31	31	45
	Valt alternativ	59	79	38	69	69	55
F20-2 Lämplig metod att arbeta vidare med: Förvaring på markytan i bevakade magasin	Ej valt alternativ	95	96	96	95	96	96
	Valt alternativ	5	4	4	5	4	4
F20-3 Lämplig metod att arbeta vidare med: Förvaring i bergrum på mycket större djup än 500 meter	Ej valt alternativ	60	60	58	70	74	70
	Valt alternativ	40	40	42	30	26	30
F20-4 Lämplig metod att arbeta vidare med: Skjuta upp avfallet i rymden	Ej valt alternativ	91	89	84	95	99	96
	Valt alternativ	9	11	16	5	1	4
F20-5 Lämplig metod att arbeta vidare med: Dumpa avfallet på mycket stora djup i havet	Ej valt alternativ	98	97	98	99	100	99
	Valt alternativ	2	3	2	1	0	1
F20-6 Lämplig metod att arbeta vidare med: Bättre metoder måste utvecklas	Ej valt alternativ	55	53	29	52	56	35
	Valt alternativ	45	47	71	48	44	65

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F21 Ska vi besluta nu hur det användas kärnbränslet ska förvaras eller ska vi skjuta upp beslutet?	Vi bör absolut besluta nu	27	37	37	33	33	34
	Det är troligen bäst att besluta nu	37	29	28	35	33	32
	Mycket tveksamt, men troligen är det bäst att besluta nu	24	22	20	19	17	18
	Mycket tveksamt, men troligen är det lämpligt att skjuta på	6	7	10	8	11	9
	Troligen bör vi skjuta på beslutet	4	1	4	5	6	6
	Vi bör absolut skjuta på beslutet	2	4	1	0	1	2

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F22 Just nu genomför SKB plats-undersökningar på olika håll i landet i syfte att hitta en lämplig plats för slutförvar av använt kärnbränsle. Om man fann en lämplig plats för slutförvaring i den kommun du bor i, hur är då inställning till att man etablerar et	Jag är helt för	30	23	6	28	29	8
	Jag är för	19	30	14	34	30	17
	Jag är varken för eller emot	33	37	32	23	26	37
	Jag är emot	8	9	27	9	10	17
	Jag är helt emot	9	1	21	6	5	21

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F23 Skulle ett sådant slutförvar vara till nytta för kommunen?	Ja, absolut	27	30	5	35	41	6
	Ja, troligen	34	41	12	39	37	22
	Tveksamt	27	25	38	18	13	40
	Nej, troligen inte	7	4	29	4	5	15
	Nej, absolut inte	6	1	16	4	4	18

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F24 Skulle ett slutförvar medföra risker för kommunen?	Ja, absolut	13	18	19	10	14	20
	Ja, troligen	32	31	43	27	24	31
	Tveksamt	36	36	28	31	36	30
	Nej, troligen inte	16	11	9	28	21	17
	Nej, absolut inte	3	4	1	5	5	3

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F25 Anser du att nyttan med ett slutförvar skulle överväga riskerna eller är det tvärtom?	Riskerna överväger mycket klart	7	1	9	7	9	12
	Riskerna överväger klart	7	6	16	6	5	12
	Riskerna överväger i viss mån	9	12	19	9	10	13
	Risk och nytta är ungefär lika framträdande	34	29	29	28	26	29
	Nyttan överväger i viss mån	18	21	17	16	18	15
	Nyttan överväger klart	13	23	7	25	24	15
	Nyttan överväger mycket klart	13	9	4	8	7	3

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F26 Hur stor kännedom har du om den metod som SKB förordar för slutförvar av använt kärnbränsle?	Mycket stor	10	14	2	7	6	1
	Stor	31	33	8	26	32	9
	Varken stor eller liten	40	35	34	40	41	37
	Liten	11	12	21	20	15	26
	Mycket liten	8	6	36	7	5	26

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F27 Hur intresserad är du av frågan om slutförvar av använt kärnbränsle?	Mycket stort intresse	3	2	3	4	5	4
	Stort intresse	13	17	11	20	16	15
	Ett visst intresse	44	44	36	51	52	40
	Varken stort eller litet intresse	20	19	16	13	15	17
	Litet intresse	7	9	17	6	7	15
	Mycket litet intresse	6	9	9	5	4	5
	Inte alls intresserad	7	1	7	1	1	3

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F28 Skulle ett slutförvar för använt kärnbränsle i din kommun ha både positiva och negativa effekter, mest positiva eller mest negativa?	En klar övervikt av positiva effekter	22	18	3	24	28	4
	Något mera positiva effekter	21	28	7	31	33	14
	Ungefär lika mycket negativa som positiva effekter	38	44	30	28	25	30
	Något mera negativa effekter	10	9	38	13	8	27
	En klar övervikt för negativa effekter	9	1	23	4	6	26

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F29 Hur stor betydelse för dig har frågan om slutförvar av använt kärnbränsle?	Mycket stor betydelse	8	6	5	10	7	12
	Stor betydelse	25	30	32	33	41	38
	Varken stor eller liten betydelse	48	43	38	39	42	33
	Liten betydelse	11	15	14	12	6	12
	Mycket liten betydelse	5	3	7	6	2	4
	Ingen betydelse alls	4	2	4	0	1	1

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F30	Hur säker är du på din inställning till frågan om slutförvar av använt kärnbränsle?						
	Ytterst osäker	4	7	8	2	2	5
	Ganska osäker	12	25	19	20	19	21
	Varken säker eller osäker	26	20	28	21	22	25
	Ganska säker	40	38	36	45	49	41
	Mycket säker	18	10	9	12	7	9

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F31	Hur mycket vet du om frågan om slutförvar av använt kärnbränsle?						
	I stort sett ingenting	10	4	28	6	4	18
	Något, men inte mycket	19	26	36	22	23	38
	En del	36	32	25	43	42	33
	Ganska mycket	20	19	9	18	22	8
	Mycket	13	17	2	8	8	3
	Jag vet nästan allt av vikt i frågan	2	1	1	3	1	1

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F32	Hur mycket har du tänkt på, diskuterat och informerat dig om frågan om förvaring av använt kärnbränsle?						
	Har inte alls tänkt på frågan innan jag fick detta formulär	14	10	31	10	5	16
	Har tänkt på frågan, men inte särskilt mycket	45	46	50	48	50	62
	Har tänkt ganska mycket på frågan	26	26	14	26	24	13
	Har tänkt en hel del på frågan	13	17	6	13	19	7
	Har tänkt väldigt mycket på frågan	3	1	0	4	2	1

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F33 Vilken är din inställning till att förlägga ett slutförvar för använt kärnbränsle till din kommun?	Mycket starkt positiv	14	9	1	10	11	1
	Starkt positiv	13	19	2	22	21	4
	Ganska positiv	21	31	8	25	29	13
	Varken negativ eller positiv	31	30	35	26	22	37
	Ganska negativ	12	10	26	10	8	18
	Starkt negativ	2	1	14	3	5	13
	Mycket starkt negativ	8	1	14	5	3	14

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F34 Frågan om kärnkraftens avfall kommer att finnas kvar under lång tid framöver. Anser du att de som idag är unga (yngre än 25) bör ha ett större inflytande på frågan än vad äldre bör ha?	De unga bör ha klart mera inflytande	11	19	15	12	15	16
	De unga bör ha något mera inflytande	20	25	19	11	16	14
	Alla bör ha samma inflytande oavsett ålder	59	56	61	73	64	67
	Äldre bör ha något mera inflytande	8	1	5	3	3	3
	Äldre bör ha klart mera inflytande	2	0	1	1	1	1

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F35-1 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Riksdagen	Ej valt alternativ	88	80	79	73	75	67
	Valt alternativ	12	20	21	27	25	33
F35-2 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Regeringen	Ej valt alternativ	88	89	85	88	86	86
	Valt alternativ	12	11	15	12	14	14
F35-3 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: EU	Ej valt alternativ	95	94	85	97	97	96
	Valt alternativ	5	6	15	3	3	4
F35-4 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Svenska folket genom folkomröstning	Ej valt alternativ	59	63	58	83	80	70
	Valt alternativ	41	37	42	17	20	30
F35-5 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Fullmäktige i berörd kommun	Ej valt alternativ	86	88	88	80	79	82
	Valt alternativ	14	12	12	20	21	18
F35-6 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Lokal folkomröstning i berörd kommun	Ej valt alternativ	40	43	63	52	53	64
	Valt alternativ	60	57	37	48	47	36
F35-7 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Statliga myndigheter	Ej valt alternativ	89	89	87	88	89	87
	Valt alternativ	11	11	13	12	11	13
F35-8 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Miljödomstol	Ej valt alternativ	74	66	51	72	78	64
	Valt alternativ	26	34	49	28	22	36
F35-9 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Annan domstol	Ej valt alternativ	100	99	99	100	100	100
	Valt alternativ	0	1	1	0	0	0
F35-10 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Experter inom kärnkraftsindustrin	Ej valt alternativ	46	33	40	39	45	44
	Valt alternativ	54	67	60	61	55	56
F35-11 Vilka bör besluta om förläggning av slutförvaret: Annat	Ej valt alternativ	98	98	97	97	100	99
	Valt alternativ	2	2	3	3	0	1

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F36 Under hur lång tid kan det använda kärnbränslet vara farligt för levande varelser?	Högst 50 år	2	2	4	3	1	2
	Högst 100 år	8	4	7	5	7	5
	Högst 500 år	10	9	9	12	7	13
	Högst 1000 år	10	8	13	13	12	16
	Högst 10 000 år	13	14	18	14	11	16
	Högst 100 000 år	12	21	13	13	20	11
	Mer än 100 000 år	45	42	36	39	42	36

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Column N	Column N	Column N	Column N	Column N	Column N
F37 Hur långt fram i tiden kan du själv känna dig engagerad för kommande generationer?	Jag är inte alls engagerad för kommande generationer	16	9	10	10	10	7
	Högst 50 år	19	16	12	19	18	17
	Högst 100 år	18	22	21	21	22	23
	Högst 500 år	18	25	21	22	20	22
	Högst 1000 år	6	7	9	9	9	7
	Högst 10 000 år	4	2	3	4	3	4
	Högst 100 000 år	3	4	2	4	2	1
	Mer än 100 000 år	16	16	22	12	16	19

		Unga Östhammar Procent	Unga Oskarshamn Procent	Unga hela landet Procent	Äldre Östhammar Procent	Äldre Oskarshamn Procent	Äldre hela landet Procent	
F38 "Den eventuella risken med ett slutförvar för använt kärnbränsle i min kommun kännetecknas av att risken är föga känd även för vetenskapsmän." Håller du med?	Håller absolut inte med		8	9	5	17	13	8
	Håller troligen inte med		13	12	14	19	23	18
	Mycket tveksamt, men jag tar svagt avstånd från påståendet		25	26	24	22	17	18
	Mycket tveksamt, men jag lutar åt att hålla med		31	25	29	22	20	23
	Ja, troligen håller jag med		19	22	24	16	20	23
	Håller absolut med		4	5	4	6	6	11

		Unga Östhammar Procent	Unga Oskarshamn Procent	Unga hela landet Procent	Äldre Östhammar Procent	Äldre Oskarshamn Procent	Äldre hela landet Procent
F39 "Den eventuella risken med ett slutförvar för använt kärnbränsle i min kommun kännetecknas av att verksamheten kan ha negativa effekter som är okända idag" Håller du med?	Håller absolut inte med	7	6	3	5	5	2
	Håller troligen inte med	14	13	6	18	19	9
	Mycket tveksamt, men jag tar svagt avstånd från påståendet	18	19	14	18	20	12
	Mycket tveksamt, men jag lutar åt att hålla med	26	29	22	25	23	24
	Ja, troligen håller jag med	23	19	35	22	18	30
	Håller absolut med	13	13	20	12	14	23

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F40 "Vetenskapen ger inga definitiva svar på frågan om hur det an-vända kärnbränslet ska hanteras på ett säkert sätt". Håller du med?	Håller absolut inte med	7	8	4	7	9	4
	Håller troligen inte med	18	15	11	15	19	11
	Mycket tveksamt, men jag tar svagt avstånd från påståendet	13	19	13	17	12	12
	Mycket tveksamt, men jag lutar åt att hålla med	24	26	23	22	23	20
	Ja, troligen håller jag med	31	22	34	27	25	33
	Håller absolut med	8	10	15	13	11	21

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F41 Hur fullständigt känner man inom vetenskapen alla omständigheter av betydelse för att bedöma riskerna med hantering och förvaring av använt kärnbränsle?	Man känner allt eller nästan allt av betydelse	5	5	4	7	3	2
	Man känner det mesta även om en del frågor återstår att lösa	33	35	26	35	33	27
	Man känner mycket, men mycket återstår att utreda	44	46	46	44	44	41
	Man känner till en del, men det mesta återstår att utreda	16	13	21	13	18	24
	Man har ytterst små kunskaper inom detta område	1	1	3	1	3	6

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F42 Anser du att de tekniska och vetenskapliga frågorna kring slutförvaring av det använda kärnbränslet idag är tillfredsställande lösta?	Nej, absolut inte	15	12	24	10	10	21
	Nej, troligen inte	20	21	34	15	19	26
	Mycket tveksamt, men jag tror det inte	27	20	21	21	25	22
	Mycket tveksamt, men troligen är de det	18	25	15	24	17	14
	Ja, troligen	16	18	6	27	27	16
	Ja, absolut	4	4	0	3	3	1

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldra lar
		Column N	Column N	Column N	Column N	Column N	Col
F43 Tror du att dagens vetenskapliga kunskap är tillräckligt pålitlig för att ligga till grund för konstruktion och byggande av ett slutförvar för använt kärnbränsle?	Nej, absolut inte	6	4	8	6	6	
	Nej, troligen inte	11	11	24	11	14	
	Mycket tveksamt, men jag tror det inte	12	18	27	12	14	
	Mycket tveksamt, men troligen är	31	29	22	26	23	
	den det						
	Ja, troligen	30	34	18	38	38	
	Ja, absolut	10	4	2	7	4	

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F44 Antag att det föreslås att ett slutförvar för använt kärnbränsle ska förläggas till din kommun. Men det skulle ske bara om kommunens invånare godtar detta i en kommunal folkomröstning. Skulle du delta i en sådan omröstning?	Ja	87	92	84	91	92	93
	Tveksamt	10	6	12	7	6	6
	Nej	3	1	3	1	2	1

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F45 Om du skulle delta, hur skulle du rösta, för eller mot?	Jag skulle helt säkert rösta för	33	32	8	36	37	10
	Jag skulle troligen rösta för	20	25	12	28	26	21
	Mycket tveksam men skulle nog rösta för	14	21	13	14	16	15
	Mycket tveksam men skulle nog rösta mot	14	14	23	8	10	17
	Jag skulle troligen rösta mot	10	4	17	6	5	14
	Jag skulle helt säkert rösta mot	10	4	27	7	6	24

		Unga Östhammar Procent	Unga Oskarshamn Procent	Unga hela landet Procent	Äldre Östhammar Procent	Äldre Oskarshamn Procent	Äldre hela landet Procent
F46 Anser du att det använda kärnbränslet från våra kärnkraftverk ska förvaras i Sverige eller ska vi skicka det till något annat land för förvaring?	Det ska förvaras i Sverige	91	92	82	97	96	94
	Det ska skickas till ett annat land	9	8	18	3	4	6

		Unga Östhammar Procent	Unga Oskarshamn Procent	Unga hela landet Procent	Äldre Östhammar Procent	Äldre Oskarshamn Procent	Äldre hela landet Procent
F47-1 Om det visar sig att det finns lämpliga platser i Sverige för slutförvar av använt kärnbränsle - bör vi då ta emot sådant kärnbränsle från utlandet för förvaring här?	Nej, absolut inte	51	44	51	56	50	54
	Nej, troligen inte	15	12	14	10	13	16
	Mycket tveksamt, men troligen inte	13	18	13	22	18	15
	Mycket tveksamt, men troligen ja	10	16	16	7	9	11
	Ja, troligen	6	6	4	4	8	4
	Ja, absolut	4	5	2	2	2	1

		Unga Östhammar Procent	Unga Oskarshamn Procent	Unga hela landet Procent	Äldre Östhammar Procent	Äldre Oskarshamn Procent	Äldre hela landet Procent
F47-2 Kommer vårt medlemskap i EU att medföra att vi i framtiden måste ta emot kärnavfall från andra länder för förvaring i Sverige?	Ja, säkert blir det så	14	17	11	8	8	10
	Ja, troligen	28	34	28	38	33	30
	Tveksamt	39	27	43	30	35	31
	Nej, troligen inte	14	14	13	15	15	23
	Nej, absolut inte	5	8	4	8	9	6

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F48	Vad tror du andra människor som du känner (familj, vänner, arbets- eller studiekamrater) anser om ett slutförvar för använt kärnbränsle i kommunen?	10	9	1	6	10	0
	Nästan alla är för ett slutförvar i kommunen						
	En klar majoritet är för	23	28	2	33	34	4
	En knapp majoritet är för	17	12	6	15	17	5
	Ungefär lika många är för som mpt	29	37	27	29	29	27
	En knapp majoritet är mot	8	7	13	8	2	12
	En klar majoritet är mot	10	7	33	7	6	34
	Nästan alla är mot ett slutförvar i kommunen	4	2	18	2	2	19

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F49-1	Har det hänt under det senaste året att du har talat med andra människor om sådant som har att göra med ett slutförvar för använt kärnbränsle i kommunen?	2	2	1	1	3	0
	Mycket ofta						
	Ganska ofta	29	29	7	18	21	3
	Inte särskilt ofta	36	36	21	45	45	27
	Sällan	19	21	25	26	25	33
	Aldrig	14	12	45	9	6	36

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F49-2	Viktigt för min inställning till ett slutförvar: Vad vänner och bekanta säger	86	79	83	97	94	95
	Ej valt alternativ						
	Valt alternativ	14	21	17	3	6	5
F49-3	Viktigt för min inställning till ett slutförvar: Vad experter säger/skriver	38	22	24	21	28	23
	Ej valt alternativ						
	Valt alternativ	62	78	76	79	72	77
F49-4	Viktigt för min inställning till ett slutförvar: Vad myndigheter säger/skriver	83	83	80	85	81	84
	Ej valt alternativ						
	Valt alternativ	17	17	20	15	19	16
F49-5	Viktigt för min inställning till ett slutförvar:	92	93	91	95	95	97
	Ej valt alternativ						
	Valt alternativ	8	7	9	5	5	3
F49-6	Viktigt för min inställning till ett slutförvar:	82	62	63	78	76	70
	Ej valt alternativ						
	Valt alternativ	18	38	37	22	24	30
F49-7	Viktigt för min inställning till ett slutförvar:	21	23	24	26	25	29
	Ej valt alternativ						
	Valt alternativ	79	77	76	74	75	71
F49-8	Viktigt för min inställning till ett slutförvar:	95	95	97	98	96	98
	Ej valt alternativ						
	Valt alternativ	5	5	3	2	4	2

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F50 Tror du att andra människor i din kommun har samma eller annorlunda uppfattningar som du när det gäller ett slutförvar för använt kärnbränsle i kommunen?	De är klart mera positiva	2	1	1	1	2	0
	De är något mera positiva	17	13	4	8	12	2
	De har ungefär samma uppfattning som jag	68	67	63	81	79	58
	De är något mera negativa	11	16	26	8	6	30
	De är klart mera negativa	1	3	5	1	0	9

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F51 Om du talat med andra om slutförvarsfrågan, har det varit med män eller kvinnor?	Enbart med män	2	4	6	2	2	4
	För det mesta med män	19	22	19	16	22	20
	Lika ofta med män som kvinnor	69	65	64	77	68	68
	För det mesta med kvinnor	9	8	8	4	7	8
	Enbart med kvinnor	1	1	3	0	1	0

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F52-1 Svensk Kärnbränslehantering AB, SKB	Mycket stort	18	29	10	18	18	9
	Stort	43	55	33	44	50	41
	Varken stort eller litet	30	14	48	30	27	41
	Litet	5	1	6	6	3	6
	Mycket litet	3	1	2	1	2	3
F52-2 Statens strålskyddsinstitut, SSI	Mycket stort	15	16	10	15	16	12
	Stort	46	56	37	49	55	47
	Varken stort eller litet	33	26	46	31	27	33
	Litet	3	1	5	4	2	5
	Mycket litet	3	1	2	1	1	3

F52-3 Statens kärnkraftsinspektion, SKI	Mycket stort	16	18	9	17	17	12
	Stort	44	53	35	44	53	43
	Varken stort eller litet	33	27	48	34	26	37
	Litet	4	1	5	4	3	5
	Mycket litet	4	1	3	1	1	3
F52-4 Din kommun	Mycket stort	4	3	3	3	4	1
	Stort	19	33	10	19	25	7
	Varken stort eller litet	50	44	49	47	42	47
	Litet	18	13	26	21	20	30
	Mycket litet	9	7	12	10	8	15
F52-5 Regering och riksdag	Mycket stort	3	4	3	2	2	1
	Stort	12	15	11	9	15	11
	Varken stort eller litet	52	46	46	56	52	47
	Litet	21	24	25	23	23	27
	Mycket litet	13	11	15	10	7	14
F52-6 EU	Mycket stort	4	4	3	2	1	1
	Stort	12	12	14	4	8	5
	Varken stort eller litet	47	44	46	45	44	42
	Litet	20	22	18	37	30	31
	Mycket litet	17	18	19	13	16	21
F52-7 Opinionsgrupper som Green Peace	Mycket stort	5	6	9	6	4	10
	Stort	15	14	24	14	15	27
	Varken stort eller litet	38	39	31	38	47	32
	Litet	20	24	17	24	21	20
	Mycket litet	23	17	19	18	13	12

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F53-1 Skola, utbildning	Mycket stora möjligheter	3	4	8	4	6	4
	Ganska stora möjligheter	19	31	25	21	23	20
	Vissa begränsade möjligheter	42	31	39	43	41	41
	Ganska små möjligheter	23	25	21	24	25	28
	Ytterst små möjligheter	13	8	8	8	6	7
F53-2 Vård och omsorg	Mycket stora möjligheter	2	2	3	3	2	2
	Ganska stora möjligheter	13	19	17	20	16	15
	Vissa begränsade möjligheter	44	38	44	43	39	38
	Ganska små möjligheter	26	30	27	24	31	35
	Ytterst små möjligheter	13	11	8	10	11	9
F53-3 Skatter	Mycket stora möjligheter	1	4	3	2	3	1
	Ganska stora möjligheter	7	10	10	11	10	8
	Vissa begränsade möjligheter	39	32	40	27	31	32
	Ganska små möjligheter	27	31	31	36	37	38
	Ytterst små möjligheter	27	23	17	24	20	21
F53-4 Förvaring av ett slutförvar för använt kärnbränsle i din kommun	Mycket stora möjligheter	6	7	4	3	5	4
	Ganska stora möjligheter	25	39	21	32	33	21
	Vissa begränsade möjligheter	47	28	38	35	34	31
	Ganska små möjligheter	16	20	25	17	21	30
	Ytterst små möjligheter	7	6	13	13	7	14

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F54-1 Har du fått information om kärnavfall från SKB?	Ja	78	87	12	83	86	13
	Nej	22	13	88	17	14	87
F54-2 Har du fått information om kärnavfall från myndigheter (SKI, SSI)?	Ja	45	42	8	45	47	13
	Nej	55	58	92	55	53	87
F54-3 Har du fått information om kärnavfall från opinionsgrupper som Green Peace?	Ja	14	11	14	5	9	10
	Nej	86	89	86	95	91	90
F54-4 Har du fått information om kärnavfall från din kommun?	Ja	51	62	4	61	67	4
	Nej	49	38	96	39	33	96

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F55-1 Om du fått sådan information, anser du att den i huvudsak varit riktig. Information från SKB:	Ja, absolut	25	39	21	26	25	18
	Ja, i stort sett	56	48	31	54	57	56
	Tveksamt	13	11	31	19	16	19
	Nej, knappast	3	2	6	1	2	2
	Nej, absolut inte	3	0	12	0	1	5
F55-2 Om du fått sådan information, anser du att den i huvudsak varit riktig. Information från myndigheter (SSI, SKI):	Ja, absolut	12	24	9	14	17	13
	Ja, i stort sett	49	46	38	59	56	48
	Tveksamt	27	14	32	21	22	29
	Nej, knappast	3	3	6	2	4	2
	Nej, absolut inte	8	14	15	4	1	8
F55-3 Om du fått sådan information, anser du att den i huvudsak varit riktig. Information från opinionsgrupper som Green Peace	Ja, absolut	5	12	12	2	8	9
	Ja, i stort sett	21	12	29	11	15	40
	Tveksamt	32	24	39	37	33	26
	Nej, knappast	16	12	8	19	10	9
	Nej, absolut inte	26	39	12	31	35	15
F55-4 Om du fått sådan information, anser du att den i huvudsak varit riktig. Information från din kommun	Ja, absolut	8	18	0	10	10	6
	Ja, i stort sett	41	46	16	48	51	16
	Tveksamt	36	26	48	33	27	32
	Nej, knappast	10	2	10	4	8	13
	Nej, absolut inte	5	8	26	5	3	32

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet	
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	
F56-1	Deltagit i informationsträff ordnad av SKB	Aldrig	51	38	94	63	58	96
		1-2 gånger	41	46	6	31	30	4
		Tre eller flera gånger	7	16	0	6	13	0
F56-2	Deltagit i informationsträff ordnad av SKI eller SSI	Aldrig	75	73	90	86	86	100
		1-2 gånger	22	26	5	13	11	0
		Tre eller flera gånger	3	1	5	1	3	0
F56-3	Deltagit i informationsträff ordnad av kommunen	Aldrig	80	80	91	87	80	94
		1-2 gånger	19	19	8	11	17	5
		Tre eller flera gånger	1	1	1	1	3	1
F56-4	Deltagit i informationsträff ordnad av opinionsgrupp	Aldrig	90	91	93	98	94	95
		1-2 gånger	10	7	2	2	6	4
		Tre eller flera gånger	0	1	5	0	0	1
F56-5	Skrivit insändare i tidning eller radio i denna fråga	Aldrig	96	99	94	99	98	98
		1-2 gånger	3	1	6	0	1	2
		Tre eller flera gånger	1	0	0	0	0	0
F56-6	Kontaktat opinionsgrupp	Aldrig	98	99	91	100	98	99
		1-2 gånger	2	1	6	0	2	0
		Tre eller flera gånger	0	0	3	0	0	1
F56-7	Delat ut informationsmaterial om frågan	Aldrig	96	95	94	98	96	98
		1-2 gånger	4	4	3	1	2	2
		Tre eller flera gånger	1	1	4	1	2	0
F56-8	Kontaktat politiker och fört fram dina synpunkter på frågan	Aldrig	96	96	93	93	95	98
		1-2 gånger	2	4	4	5	5	2
		Tre eller flera gånger	1	0	3	1	1	0

F56-9 Deltagit i demonstration om frågan	Aldrig	97	97	96	99	98	96
	1-2 gånger	2	2	4	0	2	2
	Tre eller flera gånger	1	1	0	0	0	2
F56-10 Kontaktat myndigheterna SSI eller SKI	Aldrig	97	96	97	98	97	98
	1-2 gånger	3	4	1	1	2	2
	Tre eller flera gånger	0	0	1	0	1	0
F56-11 Kontaktat SKB	Aldrig	95	82	96	93	85	97
	1-2 gånger	4	17	1	5	10	3
	Tre eller flera gånger	1	1	3	2	4	0
F56-12 Sökt information om kärnavfall på Internet	Aldrig	54	38	53	77	74	83
	1-2 gånger	34	43	29	18	21	12
	Tre eller flera gånger	12	19	18	5	5	4
F56-13 Tagit initiativ till att diskutera frågan med vänner och bekanta	Aldrig	38	27	49	43	31	46
	1-2 gånger	43	50	35	33	47	36
	Tre eller flera gånger	19	23	15	24	22	18
F56-14 Övervägt att flytta från kommunen på grund av planer-na på ett slutförvar för använt kärnbränsle	Aldrig	90	92	94	94	93	98
	1-2 gånger	7	7	6	4	6	0
	Tre eller flera gånger	2	1	0	2	1	2
F56-15 Talat med anhöriga, vänner eller bekanta om denna fråga	Aldrig	27	21	47	22	15	27
	1-2 gånger	42	43	35	46	49	50
	Tre eller flera gånger	31	36	18	32	36	23
F56-16 Talat med barn, egna eller andras, om denna fråga	Aldrig	87	82	86	50	50	64
	1-2 gånger	10	12	9	31	35	26
	Tre eller flera gånger	4	7	5	18	16	10
F56-17 Skrivit längre artikel, remissvar eller rapport om frågan	Aldrig	94	93	91	97	98	99
	1-2 gånger	4	7	8	2	1	0
	Tre eller flera gånger	1	0	1	0	0	1
F56-18 Skänkt pengar till aktiviteter som berör frågan	Aldrig	97	98	93	98	99	96
	1-2 gånger	2	2	6	1	0	2
	Tre eller flera gånger	1	0	1	0	1	2
F56-19 Samlat in pengar med samma syfte	Aldrig	97	99	95	100	100	98
	1-2 gånger	2	1	2	0	0	0
	Tre eller flera gånger	1	0	2	0	0	2
F56-20 Blivit intervjuad i media om dina synpunkter på frågan	Aldrig	94	86	94	94	94	97
	1-2 gånger	5	14	4	4	5	3
	Tre eller flera gånger	1	0	2	1	1	0

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F57-1 Ilska	I mycket hög grad	4	0	8	3	1	11
	I hög grad	6	2	13	3	3	13
	I någon mån	11	9	27	12	12	20
	Knappast alls	16	26	22	23	22	23
	Inte alls	63	63	30	60	62	33
F57-2 Förakt	I mycket hög grad	4	0	8	1	1	9
	I hög grad	8	3	14	2	1	11
	I någon mån	10	11	21	10	9	14
	Knappast alls	18	24	21	22	21	25
	Inte alls	61	62	36	65	67	41
F57-3 Rädsla	I mycket hög grad	7	4	17	5	5	20
	I hög grad	8	10	21	9	8	15
	I någon mån	26	31	32	29	27	30
	Knappast alls	27	28	15	24	28	20
	Inte alls	32	28	15	33	32	14
F57-4 Intresse	I mycket hög grad	6	6	5	5	7	9
	I hög grad	18	32	19	29	33	26
	I någon mån	41	35	37	47	44	35
	Knappast alls	17	17	17	11	8	16
	Inte alls	17	11	21	7	8	13
F57-5 Sorg	I mycket hög grad	4	0	5	2	1	10
	I hög grad	2	2	9	4	4	11
	I någon mån	7	4	19	9	9	16
	Knappast alls	17	19	24	18	14	21
	Inte alls	71	75	43	66	72	42
F57-6 Tillfreds- ställelse	I mycket hög grad	2	1	1	1	3	1
	I hög grad	3	10	2	15	17	3
	I någon mån	16	19	10	27	27	12
	Knappast alls	18	22	22	24	18	29
	Inte alls	61	47	65	33	35	55
F57-7 Skuld känslor	I mycket hög grad	2	0	2	2	1	3
	I hög grad	2	2	2	2	3	6
	I någon mån	7	6	18	7	7	13
	Knappast alls	16	20	20	17	19	25
	Inte alls	74	72	59	71	70	53
f57-8 Skam	I mycket hög grad	2	0	1	1	1	4
	I hög grad	2	1	4	2	2	5
	I någon mån	6	3	15	4	4	11
	Knappast alls	14	16	21	13	17	23
	Inte alls	77	80	59	79	75	57
F57-9 Oro	I mycket hög grad	7	4	16	6	6	19
	I hög grad	12	9	22	9	9	17
	I någon mån	27	34	30	28	26	27
	Knappast alls	22	24	14	22	25	18
	Inte alls	33	29	18	35	33	19
F57-10 Pessimism	I mycket hög grad	5	0	14	3	4	14
	I hög grad	6	4	14	8	4	15
	I någon mån	12	15	26	11	14	19
	Knappast alls	22	20	16	22	24	20
	Inte alls	55	62	30	55	55	33
F57-11 Optimism	I mycket hög grad	7	4	2	4	5	1
	I hög grad	10	20	6	18	23	5
	I någon mån	23	24	21	36	29	22
	Knappast alls	20	17	21	17	20	27
	Inte alls	40	36	51	25	22	44

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet	
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	
F58-1a	Landets ekonomiska resurser ökar 10 år	Ej valt alternativ	66	72	69	60	56	58
		Valt alternativ	34	28	31	40	44	42
F58-1b	Landets ekonomiska resurser ökar 10-50 år	Ej valt alternativ	63	57	58	71	70	68
		Valt alternativ	37	43	42	29	30	32
F58-1c	Landets ekonomiska resurser ökar 50 -100 år	Ej valt alternativ	87	87	90	95	97	93
		Valt alternativ	13	13	10	5	3	7
F58-1d	Landets ekonomiska resurser ökar 100+ år	Ej valt alternativ	96	94	94	98	98	94
		Valt alternativ	4	6	6	2	2	6

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet	
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	
F58-2a	Landets ekonomiska resurser minskar 10 år	Ej valt alternativ	77	82	78	82	77	79
		Valt alternativ	23	18	22	18	23	21
F58-2b	Landets ekonomiska resurser minskar 10-50 år	Ej valt alternativ	79	78	82	84	86	80
		Valt alternativ	21	22	18	16	14	20
F58-2c	Landets ekonomiska resurser minskar 50 - 100 år	Ej valt alternativ	88	83	86	91	89	91
		Valt alternativ	12	17	14	9	11	9
F58-2d	Landets ekonomiska resurser minskar 100+ år	Ej valt alternativ	85	88	86	95	94	96
		Valt alternativ	15	12	14	5	6	4

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-3a Ny teknik minskar risker för hälsa och miljö 10 år	Ej valt alternativ	70	72	67	64	68	68
	Valt alternativ	30	28	33	36	32	32
F58-3b Ny teknik minskar risker för hälsa och miljö 10-50 år	Ej valt alternativ	56	60	52	59	62	53
	Valt alternativ	44	40	48	41	38	47
F58-3c Ny teknik minskar risker för hälsa och miljö 50-100 år	Ej valt alternativ	83	78	80	88	92	86
	Valt alternativ	17	22	20	12	8	14
F58-3d Ny teknik minskar risker för hälsa och miljö 100+ år	Ej valt alternativ	91	93	88	95	96	94
	Valt alternativ	9	7	12	5	4	6

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-4a Ny teknik ökar risker för hälsa och miljö 10 år	Ej valt alternativ	71	74	75	84	79	80
	Valt alternativ	29	26	25	16	21	20
F58-4b Ny teknik ökar risker för hälsa och miljö 10-50 år	Ej valt alternativ	76	84	81	86	80	83
	Valt alternativ	24	16	19	14	20	17
F58-4c Ny teknik ökar risker för hälsa och miljö 50-100 år	Ej valt alternativ	89	87	89	88	90	94
	Valt alternativ	11	13	11	12	10	6
F58-4d Ny teknik ökar risker för hälsa och miljö 100+ år	Ej valt alternativ	88	89	89	94	96	95
	Valt alternativ	12	11	11	6	4	5

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-5a Militära hot mot vårt land minskar 10 år	Ej valt alternativ	70	74	65	78	72	68
	Valt alternativ	30	26	35	22	28	32
F58-5b Militära hot mot vårt land minskar 10-50 år	Ej valt alternativ	80	83	85	86	82	84
	Valt alternativ	20	17	15	14	18	16
F58-5c Militära hot mot vårt land minskar 50 -100 år	Ej valt alternativ	91	91	91	96	96	94
	Valt alternativ	9	9	9	4	4	6
F58-5d Militära hot mot vårt land minskar 100+ år	Ej valt alternativ	94	94	91	97	97	97
	Valt alternativ	6	6	9	3	3	3

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58_6a Militära hot mot vårt land ökar 10 år	Ej valt alternativ	92	87	87	94	91	90
	Valt alternativ	8	13	13	6	9	10
F58_6b Militära hot mot vårt land ökar 10-50 år	Ej valt alternativ	79	77	80	81	77	81
	Valt alternativ	21	23	20	19	23	19
F58_6c Militära hot mot vårt land ökar 50-100 år	Ej valt alternativ	79	90	90	90	93	90
	Valt alternativ	21	10	10	10	7	10
F58_6d Militära hot mot vårt land ökar 100+ år	Ej valt alternativ	83	83	81	90	89	90
	Valt alternativ	17	17	19	10	11	10

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-7a Konflikter mellan olika grupper i samhället minskar 10 år	Ej valt alternativ	84	89	90	92	88	90
	Valt alternativ	16	11	10	8	12	10
F58-7b Konflikter mellan olika grupper i samhället minskar 10-50år	Ej valt alternativ	82	76	78	81	83	83
	Valt alternativ	18	24	22	19	17	17
F58-7c Konflikter mellan olika grupper i samhället minskar 50-100 år	Ej valt alternativ	83	87	84	95	91	90
	Valt alternativ	17	13	16	5	9	10
F58-7d Konflikter mellan olika grupper i samhället minskar 100+ år	Ej valt alternativ	88	91	84	94	92	92
	Valt alternativ	12	9	16	6	8	8

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-8a Konflikter mellan olika grupper i samhället ökar 10 år	Ej valt alternativ	62	65	56	59	60	50
	Valt alternativ	38	35	44	41	40	50
F58-8b Konflikter mellan olika grupper i samhället ökar 10-50 år	Ej valt alternativ	75	80	76	83	79	81
	Valt alternativ	25	20	24	17	21	19
F58-8c Konflikter mellan olika grupper i samhället ökar 50-100 år	Ej valt alternativ	91	89	92	92	95	95
	Valt alternativ	9	11	8	8	5	5
F58-8d Konflikter mellan olika grupper i samhället ökar 100+ år	Ej valt alternativ	90	96	93	96	96	95
	Valt alternativ	10	4	7	4	4	5

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Column N	Column N	Column N	Column N	Column N	Column N
F58-9a Klimatet ändras till det bättre 10 år	Ej valt alternativ	91	92	94	86	90	92
	Valt alternativ	9	8	6	14	10	8
F58-9b Klimatet ändras till det bättre 10-50 år	Ej valt alternativ	77	83	84	77	80	78
	Valt alternativ	23	17	16	23	20	22
F58-9c Klimatet ändras till det bättre 50-100 år	Ej valt alternativ	86	86	84	89	86	90
	Valt alternativ	14	14	16	11	14	10
F58-9d Klimatet ändras till det bättre 100+ år	Ej valt alternativ	78	80	77	91	91	89
	Valt alternativ	22	20	23	9	9	11

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-10a Klimatet ändras till det sämre 10 år	Ej valt alternativ	57	58	50	63	63	57
	Valt alternativ	43	42	50	37	37	43
F58-10b Klimatet ändras till det sämre 10-50 år	Ej valt alternativ	71	79	68	78	73	77
	Valt alternativ	29	21	32	22	27	23
F58-10c Klimatet ändras till det sämre 50-100 år	Ej valt alternativ	83	88	86	90	90	89
	Valt alternativ	17	12	14	10	10	11
F58-10d Klimatet ändras till det sämre 100+ år	Ej valt alternativ	83	90	88	95	94	94
	Valt alternativ	17	10	12	5	6	6

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-11a Allvarliga sjukdomar "utrotas" 10 år	Ej valt alternativ	92	93	91	95	93	92
	Valt alternativ	8	7	9	5	7	8
F58-11b Allvarliga sjukdomar "utrotas" 10-50 år	Ej valt alternativ	78	77	73	74	76	75
	Valt alternativ	22	23	27	26	24	25
F58-11c Allvarliga sjukdomar "utrotas" 50-100 år	Ej valt alternativ	83	79	78	84	85	79
	Valt alternativ	17	21	22	16	15	21
F58-11d Allvarliga sjukdomar "utrotas" 100+ år	Ej valt alternativ	76	86	77	88	88	88
	Valt alternativ	24	14	23	12	12	12

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-12a Allvarliga sjukdomar kommer till, t ex genom nya virus 10 år	Ej valt alternativ	66	75	73	68	71	63
	Valt alternativ	34	25	27	32	29	37
F58-12b Allvarliga sjukdomar kommer till, t ex genom nya virus 10-50 år	Ej valt alternativ	69	70	56	63	59	63
	Valt alternativ	31	30	44	37	41	37
F58-12c Allvarliga sjukdomar kommer till, t ex genom nya virus 50-100 år	Ej valt alternativ	76	77	73	93	91	91
	Valt alternativ	24	23	27	7	9	9
F58-12d Allvarliga sjukdomar kommer till, t ex genom nya virus 100+ år	Ej valt alternativ	87	89	87	97	96	94
	Valt alternativ	13	11	13	3	4	6

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-13a Sverige fortsätter att vara en egen självständig nation, ungefär som nu 10 år	Ej valt alternativ	59	66	54	66	67	60
	Valt alternativ	41	34	46	34	33	40
F58-13b Sverige fortsätter att vara en egen självständig nation, ungefär som nu 10-50 år	Ej valt alternativ	76	78	71	78	77	72
	Valt alternativ	24	22	29	22	23	28
F58-13c Sverige fortsätter att vara en egen självständig nation, ungefär som nu 50-100 år	Ej valt alternativ	85	84	78	85	85	85
	Valt alternativ	15	16	22	15	15	15
F58-13d Sverige fortsätter att vara en egen självständig nation, ungefär som nu 100+ år	Ej valt alternativ	83	79	81	86	89	86
	Valt alternativ	17	21	19	14	11	14

		Unga	Unga	Unga hela	Äldre	Äldre	Äldre hela
		Östhammar	Oskarshamn	landet	Östhammar	Oskarshamn	landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-14a Jämlikheten mellan människor ökar, ungefär som nu 10 år	Ej valt alternativ	61	62	58	74	71	73
	Valt alternativ	39	38	42	26	29	27
F58-14b Jämlikheten mellan människor ökar, ungefär som nu 10-50 år	Ej valt alternativ	76	75	61	75	74	67
	Valt alternativ	24	25	39	25	26	33
F58-14c Jämlikheten mellan människor ökar, ungefär som nu 50-100 år	Ej valt alternativ	86	87	82	94	91	93
	Valt alternativ	14	13	18	6	9	7
F58-14d Jämlikheten mellan människor ökar, ungefär som nu 100+ år	Ej valt alternativ	89	92	87	95	97	93
	Valt alternativ	11	8	13	5	3	7

		Unga	Unga	Unga hela	Äldre	Äldre	Äldre hela
		Östhammar	Oskarshamn	landet	Östhammar	Oskarshamn	landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-15a Jämlikheten mellan människor minskar, ungefär som nu 10 år	Ej valt alternativ	83	84	86	80	81	81
	Valt alternativ	17	16	14	20	19	19
F58-15b Jämlikheten mellan människor minskar, ungefär som nu 10-50 år	Ej valt alternativ	82	92	87	87	87	86
	Valt alternativ	18	8	13	13	13	14
F58-15c Jämlikheten mellan människor minskar, ungefär som nu 50-100 år	Ej valt alternativ	87	93	89	92	94	95
	Valt alternativ	13	7	11	8	6	5
F58-15d Jämlikheten mellan människor minskar, ungefär som nu 100+ år	Ej valt alternativ	85	87	86	95	93	94
	Valt alternativ	15	13	14	5	7	6

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-16a Ett krig mellan stormakter bryter ut, ungefär som nu 10 år	Ej valt alternativ	86	91	89	94	96	96
	Valt alternativ	14	9	11	6	4	4
F58-16b Ett krig mellan stormakter bryter ut, ungefär som nu 10-50 år	Ej valt alternativ	75	74	70	79	75	78
	Valt alternativ	25	26	30	21	25	22
F58-16c Ett krig mellan stormakter bryter ut, ungefär som nu 50-100 år	Ej valt alternativ	79	76	78	91	85	84
	Valt alternativ	21	24	22	9	15	16
F58-16d Ett krig mellan stormakter bryter ut, ungefär som nu 100+ år	Ej valt alternativ	78	82	88	89	89	91
	Valt alternativ	22	18	12	11	11	9

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-17a Miljökatastrofer inträffar på grund av mänsklig verksamhet, ungefär som nu 10 år	Ej valt alternativ	58	65	53	62	66	53
	Valt alternativ	42	35	47	38	34	47
F58-17b Miljökatastrofer inträffar på grund av mänsklig verksamhet, ungefär som nu 10-50 år	Ej valt alternativ	66	64	59	69	66	63
	Valt alternativ	34	36	41	31	34	37
F58-17c Miljökatastrofer inträffar på grund av mänsklig verksamhet, ungefär som nu 50-100 år	Ej valt alternativ	82	78	77	89	86	85
	Valt alternativ	18	22	23	11	14	15
F58-17d Miljökatastrofer inträffar på grund av mänsklig verksamhet, ungefär som nu 100+ år	Ej valt alternativ	86	87	86	92	91	91
	Valt alternativ	14	13	14	8	9	9

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-18a Terrorister genomför mycket allvarliga angrepp som medför många dödade och svårt skadade, ungefär som nu 10 år	Ej valt alternativ	60	62	54	63	61	51
	Valt alternativ	40	38	46	37	39	49
F58-18b Terrorister genomför mycket allvarliga angrepp som medför många dödade och svårt skadade, ungefär som nu 10-50 år	Ej valt alternativ	69	72	68	79	68	73
	Valt alternativ	31	28	32	21	32	27
F58-18c Terrorister genomför mycket allvarliga angrepp som medför många dödade och svårt skadade, ungefär som nu 50-100 år	Ej valt alternativ	88	91	90	96	92	94
	Valt alternativ	12	9	10	4	8	6
F58-18d Terrorister genomför mycket allvarliga angrepp som medför många dödade och svårt skadade, ungefär som nu 100+ år	Ej valt alternativ	93	91	91	97	96	96
	Valt alternativ	7	9	9	3	4	4

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-19a Ett mycket stort antal flyktingar söker sig till Sverige på grund av konflikter, krig och miljökatastrofer, ungefär som nu 10 år	Ej valt alternativ	54	51	37	50	45	36
	Valt alternativ	46	49	63	50	55	64
F58-19b Ett mycket stort antal flyktingar söker sig till Sverige på grund av konflikter, krig och miljökatastrofer, ungefär som nu 10-50 år	Ej valt alternativ	59	72	65	70	69	71
	Valt alternativ	41	28	35	30	31	29
F58-19c Ett mycket stort antal flyktingar söker sig till Sverige på grund av konflikter, krig och miljökatastrofer, ungefär som nu 50-100 år	Ej valt alternativ	90	84	89	93	94	95
	Valt alternativ	10	16	11	7	6	5
F58-19d Ett mycket stort antal flyktingar söker sig till Sverige på grund av konflikter, krig och miljökatastrofer, ungefär som nu 100+ år	Ej valt alternativ	95	90	94	99	97	98
	Valt alternativ	5	10	6	1	3	2

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-20a Sverige drabbas av svältkatastrof 10 år	Ej valt alternativ	98	97	98	100	98	100
	Valt alternativ	2	3	2	0	2	0
F58-20b Sverige drabbas av svältkatastrof 10-50 år	Ej valt alternativ	94	96	95	96	96	96
	Valt alternativ	6	4	5	4	4	4
F58-20c Sverige drabbas av svältkatastrof 50-100 år	Ej valt alternativ	85	89	85	90	89	89
	Valt alternativ	15	11	15	10	11	11
F58-20d Sverige drabbas av svältkatastrof 100+ år	Ej valt alternativ	69	67	73	84	72	76
	Valt alternativ	31	33	27	16	28	24

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-21a Befolkningsökningen i världen leder till en katastrofal situation med miljöförstöring och krig 10 år	Ej valt alternativ	90	91	90	93	94	91
	Valt alternativ	10	9	10	7	6	9
F58-21b Befolkningsökningen i världen leder till en katastrofal situation med miljöförstöring och krig 10-50 år	Ej valt alternativ	72	84	72	73	68	70
	Valt alternativ	28	16	28	27	32	30
F58-21c Befolkningsökningen i världen leder till en katastrofal situation med miljöförstöring och krig 50-100 år	Ej valt alternativ	71	68	68	79	77	77
	Valt alternativ	29	32	32	21	23	23
F58-21d Befolkningsökningen i världen leder till en katastrofal situation med miljöförstöring och krig 100+ år	Ej valt alternativ	76	78	80	86	87	89
	Valt alternativ	24	22	20	14	13	11

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F58-22a Hela jorden ödeläggs på grund av kärnvapenkrig 10 år	Ej valt alternativ	96	96	97	100	98	100
	Valt alternativ	4	4	3	0	2	0
F58-22b Hela jorden ödeläggs på grund av kärnvapenkrig 10-50 år	Ej valt alternativ	96	96	95	98	98	96
	Valt alternativ	4	4	5	2	2	4
F58-22c Hela jorden ödeläggs på grund av kärnvapenkrig 50-100 år	Ej valt alternativ	85	88	87	95	93	92
	Valt alternativ	15	12	13	5	7	8
F58-22d Hela jorden ödeläggs på grund av kärnvapenkrig 100+ år	Ej valt alternativ	63	64	64	79	69	72
	Valt alternativ	37	36	36	21	31	28

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F59-1 Att komma på nya idéer och vara kreativ är viktigt för henne. Hon tycker om att göra saker på sitt eget speciella sätt	Är väldigt mycket som jag	18	23	25	11	18	16
	Är som jag	26	24	22	19	18	23
	Är till viss del som jag	33	35	29	31	36	28
	Är lite grann som jag	14	11	21	25	13	18
	Är inte som jag	3	4	3	10	13	12
	Är inte alls som jag	6	2	0	4	3	2
F59-2 Det är viktigt för henne att vara rik. Hon vill ha mycket pengar och dyra saker	Är väldigt mycket som jag	6	4	4	2	2	1
	Är som jag	6	2	5	0	2	2
	Är till viss del som jag	18	23	15	7	11	10
	Är lite grann som jag	26	23	28	20	25	22
	Är inte som jag	27	37	37	47	40	41
F59-3 Hon tycker att det är viktigt att alla människor i världen behandlas jämlikt. Hon anser att alla bör ha samma möjligheter i livet	Är väldigt mycket som jag	29	38	42	21	28	30
	Är som jag	33	37	32	51	48	40
	Är till viss del som jag	24	15	13	17	17	18
	Är lite grann som jag	12	8	8	8	7	8
F59-4 Det är viktigt för henne att visa vad hon kan. Hon vill att människor ska beundra det hon gör	Är väldigt mycket som jag	14	12	13	1	2	4
	Är som jag	19	18	27	10	13	14
	Är till viss del som jag	36	32	31	20	34	23
	Är lite grann som jag	19	24	17	28	25	27
	Är inte som jag	9	13	9	31	18	22
F59-5 Det är viktigt för henne att leva i en trygg omgivning. Hon undviker allt som skulle kunna äventyra hennes säkerhet	Är väldigt mycket som jag	12	12	17	8	8	8
	Är som jag	19	17	23	30	35	27
	Är till viss del som jag	39	34	27	29	24	25
	Är lite grann som jag	18	26	18	21	20	24
	Är inte som jag	10	8	12	12	12	12
F59-6 Hon tycker om överraskningar och letar alltid efter nya saker att göra. Hon tycker att det är viktigt att göra många olika saker i livet	Är väldigt mycket som jag	17	16	22	3	8	9
	Är som jag	25	27	24	16	14	26
	Är till viss del som jag	32	36	28	33	29	19
	Är lite grann som jag	17	16	14	23	28	25
	Är inte som jag	7	2	9	20	18	18
	Är inte alls som jag	2	2	3	6	3	2
F59-7 Hon anser att människor ska göra som de blir tillsagda. Hon tycker att människor alltid ska följa regler, även när ingen annan ser	Är väldigt mycket som jag	0	1	2	5	3	4
	Är som jag	12	14	14	15	19	14
	Är till viss del som jag	19	22	18	19	26	20
	Är lite grann som jag	34	24	23	23	19	19
	Är inte som jag	28	33	29	25	23	29
F59-8 Det är viktigt för henne att lyssna på människor som är annorlunda än hon själv. Även när hon inte håller med dem, vill hon ändå förstå dem	Är väldigt mycket som jag	14	14	18	6	12	13
	Är som jag	19	27	31	34	38	37
	Är till viss del som jag	35	33	23	31	18	27
	Är lite grann som jag	22	20	20	19	27	20
	Är inte som jag	10	4	6	10	4	2
F59-9 Det är viktigt för henne att vara ödmjuk och anspråkslös. Hon försöker att inte dra till sig uppmärksamhet	Är väldigt mycket som jag	6	6	9	5	6	7
	Är som jag	14	16	17	23	27	22
	Är till viss del som jag	25	26	24	28	31	31
	Är lite grann som jag	31	31	22	25	24	23
	Är inte som jag	19	14	20	15	8	15
Är inte alls som jag	6	7	7	3	3	2	

F59-10 Att ha kul är viktigt för henne. Hon tycker om att "skämma bort" sig själv	Är väldigt mycket som jag	17	25	20	4	5	7
	Är som jag	23	21	27	18	19	21
	Är till viss del som jag	28	27	26	33	32	30
	Är lite grann som jag	24	17	16	22	20	23
	Är inte som jag	5	7	8	19	19	15
	Är inte alls som jag	4	2	3	4	4	3
F59-11 Det är viktigt för henne att fatta sina egna beslut om vad hon ska göra. Hon vill vara fri och inte vara beroende av andra	Är väldigt mycket som jag	19	22	32	19	21	19
	Är som jag	38	37	36	38	31	40
	Är till viss del som jag	30	28	23	26	28	25
	Är lite grann som jag	10	8	8	14	16	11
	Är inte som jag	1	5	2	3	3	4
	Är inte alls som jag	2	1	0	0	2	1
F59-12 Det är mycket viktigt för henne att hjälpa människorna omkring sig. Hon vill se till att de har de bra	Är väldigt mycket som jag	22	24	30	14	21	20
	Är som jag	36	36	38	37	35	36
	Är till viss del som jag	22	26	22	33	28	30
	Är lite grann som jag	13	11	10	13	12	12
	Är inte som jag	5	2	1	3	3	1
	Är inte alls som jag	1	1	0	0	1	0
F59_13 Att vara mycket framgångsrik är viktigt för henne. Hon hoppas att människor ska erkänna hennes prestationer	Är väldigt mycket som jag	6	7	9	2	1	1
	Är som jag	17	17	21	6	9	8
	Är till viss del som jag	32	21	30	15	20	18
	Är lite grann som jag	16	26	17	22	26	21
	Är inte som jag	23	23	14	44	35	40
	Är inte alls som jag	6	6	8	12	9	12
F59-14 Det är viktigt för henne att staten garanterar henne skydd mot alla hot. Hon vill att staten ska vara stark så att den kan försvara sina medborgare	Är väldigt mycket som jag	6	6	8	7	4	6
	Är som jag	19	16	22	23	21	25
	Är till viss del som jag	31	31	31	21	34	20
	Är lite grann som jag	28	28	18	25	22	22
	Är inte som jag	13	15	17	18	18	21
	Är inte alls som jag	3	3	3	7	1	7
F59-15 Hon söker äventyr och tycker om att ta risker. Hon vill ha ett spännande liv	Är väldigt mycket som jag	6	7	13	3	3	1
	Är som jag	14	19	16	3	10	6
	Är till viss del som jag	33	31	26	18	18	17
	Är lite grann som jag	31	23	22	24	20	24
	Är inte som jag	12	15	18	39	40	37
	Är inte alls som jag	4	5	4	14	9	14
F59-16 Det är viktigt för henne att alltid uppträda korrekt. Hon vill undvika att göra någonting som människor skulle säga är fel	Är väldigt mycket som jag	3	4	8	3	7	5
	Är som jag	19	13	19	18	17	18
	Är till viss del som jag	27	15	18	26	25	21
	Är lite grann som jag	28	32	30	29	29	24
	Är inte som jag	18	28	18	22	19	22
	Är inte alls som jag	6	8	7	2	3	10
F59-17 Det är viktigt för henne att få respekt från andra. Hon vill att	Är väldigt mycket som jag	10	6	5	3	3	0
	Är som jag	7	19	20	13	11	14

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F60-1 Att komma på nya idéer och vara kreativ är viktigt för honom. Han tycker om att göra saker på sitt eget speciella sätt	Är väldigt mycket som jag	15	16	14	14	10	10
	Är som jag	26	31	33	30	27	26
	Är till viss del som jag	37	32	31	31	37	39
	Är lite grann som jag	17	13	17	16	17	14
	Är inte som jag	4	8	3	5	7	7
F60-2 Det är viktigt för honom att vara rik. Han vill ha mycket pengar och dyra saker	Är väldigt mycket som jag	2	0	2	3	2	2
	Är som jag	10	10	9	0	1	2
	Är till viss del som jag	18	8	14	2	8	5
	Är lite grann som jag	21	22	24	17	22	14
	Är inte som jag	21	28	24	23	20	22
F60-3 Han tycker att det är viktigt att alla människor i världen behandlas jämlikt. Han anser att alla bör ha samma möjligheter i livet	Är inte alls som jag	16	25	20	39	39	42
	Är väldigt mycket som jag	17	24	24	11	18	15
	Är som jag	36	38	28	50	39	44
	Är till viss del som jag	19	22	30	23	26	24
	Är lite grann som jag	18	10	12	10	13	11
F60-4 Det är viktigt för honom att visa vad han kan. Han vill att människor ska beundra det han gör	Är inte alls som jag	6	5	5	3	4	4
	Är väldigt mycket som jag	4	2	1	2	0	2
	Är som jag	10	10	10	4	2	3
	Är till viss del som jag	25	25	23	10	19	13
	Är lite grann som jag	19	29	23	22	30	29
F60-5 Det är viktigt för honom att leva i en trygg omgivning. Han undviker allt som skulle kunna äventyra hans säkerhet	Är lite grann som jag	30	22	23	30	20	27
	Är inte som jag	13	11	18	25	24	23
	Är inte alls som jag	2	3	3	9	4	5
	Är väldigt mycket som jag	4	10	10	3	11	4
	Är som jag	21	19	18	21	33	24
F60-6 Han tycker om överraskningar och letar alltid efter nya saker att göra. Han tycker att det är viktigt att göra många olika saker i livet	Är till viss del som jag	31	25	31	30	24	24
	Är lite grann som jag	22	27	25	28	19	26
	Är inte som jag	16	14	14	16	10	17
	Är inte alls som jag	6	5	3	2	3	5
	Är väldigt mycket som jag	15	18	11	2	8	3
F60-7 Han tycker om människor ska göra som de blir tillsagda. Han tycker att människor alltid ska följa regler, även när ingen annan ser	Är som jag	16	29	32	20	17	16
	Är till viss del som jag	31	23	26	33	25	29
	Är lite grann som jag	26	16	16	27	28	29
	Är inte som jag	11	13	15	15	21	20
	Är inte alls som jag	1	2	0	3	0	3
F60-8 Det är viktigt för honom att lyssna på människor som är annorlunda än han själv. Även när han inte håller med dem, vill han ändå förstå dem	Är till viss del som jag	15	27	21	29	19	22
	Är lite grann som jag	26	22	29	22	22	20
	Är inte som jag	26	22	23	25	21	26
	Är inte alls som jag	13	6	9	6	8	14
	Är väldigt mycket som jag	12	6	11	9	6	6
F60-9 Det är viktigt för honom att vara ödmjuk och anspråkslös. Han försöker att inte dra till sig uppmärksamhet	Är som jag	28	43	32	29	32	40
	Är till viss del som jag	21	29	28	26	32	24
	Är lite grann som jag	23	17	14	23	22	20
	Är inte som jag	9	5	10	13	8	8
	Är inte alls som jag	6	0	4	1	1	3
F60-10 Att ha kul är viktigt för honom. Han tycker om att "skämma bort" sig själv	Är lite grann som jag	16	22	24	27	27	25
	Är inte som jag	15	17	16	10	3	15
	Är inte alls som jag	8	6	3	1	2	4
	Är väldigt mycket som jag	4	8	6	2	8	6
	Är som jag	26	19	21	27	30	27
F60-10 Att ha kul är viktigt för honom. Han tycker om att "skämma bort" sig själv	Är till viss del som jag	31	27	30	33	31	24
	Är lite grann som jag	16	22	24	27	27	25
	Är inte som jag	15	17	16	10	3	15
	Är inte alls som jag	8	6	3	1	2	4
	Är väldigt mycket som jag	14	24	12	5	4	5
F60-10 Att ha kul är viktigt för honom. Han tycker om att "skämma bort" sig själv	Är som jag	29	26	32	20	14	17
	Är till viss del som jag	23	21	30	24	33	31
	Är lite grann som jag	19	18	10	30	24	28
	Är inte som jag	9	10	14	20	22	17
	Är inte alls som jag	6	2	3	2	3	3

F60-11 Det är viktigt för honom att fatta sina egna beslut om vad han ska göra. Han vill vara fri och inte vara beroende av andra	Är väldigt mycket som jag	23	27	24	13	15	17
	Är som jag	40	37	38	39	47	45
	Är till viss del som jag	20	21	27	29	23	23
	Är lite grann som jag	12	11	10	17	14	10
	Är inte som jag	4	5	2	1	0	3
F60-12 Det är mycket viktigt för honom att hjälpa människorna omkring sig. Han vill se till att de har de bra	Är väldigt mycket som jag	7	11	17	5	13	10
	Är som jag	44	44	32	42	44	36
	Är till viss del som jag	30	22	36	30	26	35
	Är lite grann som jag	12	21	10	20	14	17
	Är inte som jag	2	2	5	3	3	2
F60-13 Att vara mycket framgångsrik är viktigt för honom. Han hoppas att människor ska erkänna hans prestationer	Är väldigt mycket som jag	10	11	7	2	3	2
	Är som jag	21	13	28	10	15	10
	Är till viss del som jag	27	33	21	22	24	24
	Är lite grann som jag	17	24	22	30	24	27
	Är inte som jag	22	14	17	31	29	32
F60-14 Det är viktigt för honom att staten garanterar honom skydd mot alla hot. Han vill att staten ska vara stark så att den kan försvara sina medborgare	Är inte alls som jag	4	5	5	6	6	6
	Är väldigt mycket som jag	10	8	11	4	8	6
	Är som jag	26	21	22	23	23	20
	Är till viss del som jag	27	39	23	28	27	24
	Är lite grann som jag	23	18	18	19	26	27
F60-15 Han söker äventyr och tycker om att ta risker. Han vill ha ett spännande liv	Är inte som jag	9	8	21	19	12	17
	Är inte alls som jag	6	6	5	7	3	6
	Är väldigt mycket som jag	7	18	9	2	3	2
	Är som jag	22	33	22	11	11	11
	Är till viss del som jag	21	17	34	29	18	26
F60-16 Det är viktigt för honom att alltid uppträda korrekt. Han vill undvika att göra någonting som människor skulle säga är fel	Är lite grann som jag	30	15	15	29	30	26
	Är inte som jag	19	10	18	21	31	27
	Är inte alls som jag	1	7	3	9	8	7
	Är väldigt mycket som jag	8	11	7	2	7	5
	Är som jag	16	13	19	13	30	22
F60-17 Det är viktigt för honom att få respekt från andra. Han vill att människor gör som han säger	Är till viss del som jag	23	37	25	34	25	22
	Är lite grann som jag	24	19	20	26	17	25
	Är inte som jag	21	13	22	16	19	18
	Är inte alls som jag	9	8	6	9	3	8
	Är väldigt mycket som jag	10	6	5	0	3	1
F60-18 Det är viktigt för honom att vara lojal mot sina vänner. Han vill engagera sig i människor som står honom nära	Är som jag	19	14	23	11	14	12
	Är till viss del som jag	26	29	25	27	32	29
	Är lite grann som jag	20	29	21	28	23	25
	Är inte som jag	21	17	21	25	22	26
	Är inte alls som jag	5	5	5	8	7	6
F60-19 Han tycker verkligen att människor ska bry sig om naturen. Att värna om miljön är viktigt för honom	Är väldigt mycket som jag	23	26	29	16	17	10
	Är som jag	41	44	39	46	52	53
	Är till viss del som jag	21	16	24	20	18	25
	Är lite grann som jag	13	10	7	15	10	10
	Är inte som jag	0	3	0	2	4	2
F60-20 Traditioner är viktiga för honom. Han försöker följa de seder som hans religion eller hans familj har lärt honom	Är inte alls som jag	3	2	0	0	0	0
	Är väldigt mycket som jag	12	6	16	16	20	12
	Är som jag	30	31	29	45	39	46
	Är till viss del som jag	29	35	28	23	27	25
	Är lite grann som jag	19	16	13	13	13	14
F60-21 Han söker varje möjlighet att ha roligt. Det är viktigt för honom att göra saker som gör honom glad	Är inte som jag	5	10	11	3	1	3
	Är inte alls som jag	5	2	3	0	0	1
	Är väldigt mycket som jag	6	6	7	4	7	4
	Är som jag	18	13	22	30	31	25
	Är till viss del som jag	16	27	21	28	27	24
F60-21 Han söker varje möjlighet att ha roligt. Det är viktigt för honom att göra saker som gör honom glad	Är lite grann som jag	22	23	16	22	22	23
	Är inte som jag	22	15	19	13	12	19
	Är inte alls som jag	16	16	14	3	2	6
	Är väldigt mycket som jag	20	40	18	5	7	4
	Är som jag	38	30	43	32	38	32
F60-21 Han söker varje möjlighet att ha roligt. Det är viktigt för honom att göra saker som gör honom glad	Är till viss del som jag	20	17	24	22	20	27
	Är lite grann som jag	16	12	13	27	24	23
	Är inte som jag	2	2	2	11	11	11
	Är inte alls som jag	4	0	1	3	0	2

		Unga Östhammar Procent	Unga Oskarshamn Procent	Unga hela landet Procent	Äldre Östhammar Procent	Äldre Oskarshamn Procent	Äldre hela landet Procent
F61-1 Marknadskrafterna och konkurrens mellan företag är nästan alltid det bästa sättet att förse människor med vad de behöver	Håller absolut inte med	3	3	4	3	5	6
	Håller knappast alls med	12	10	16	8	10	11
	Håller med i någon mån	44	48	45	47	46	41
	Håller med i ganska hög grad	31	30	28	35	32	34
	Håller absolut med	10	8	6	7	5	9
F61-2 Ett av nutidens problem är människor alltför ofta ifrågasätter auktoriteter	Håller absolut inte med	14	10	17	9	9	14
	Håller knappast alls med	22	31	32	30	29	29
	Håller med i någon mån	49	47	36	45	45	40
	Håller med i ganska hög grad	13	11	11	15	14	13
	Håller absolut med	2	2	4	1	3	4
F61-3 Världen skulle vara fredligare om rikedomen var mera jämnt fördelad mellan nationer	Håller absolut inte med	4	4	7	4	3	2
	Håller knappast alls med	16	11	11	14	11	12
	Håller med i någon mån	28	36	32	27	32	30
	Håller med i ganska hög grad	34	34	30	35	36	34
	Håller absolut med	17	16	20	20	18	22
F61-4 Människor som lyckas bra i affärer har rätt att njuta av sin förmögenhet på sätt som de själva bestämmer	Håller absolut inte med	2	6	6	2	5	3
	Håller knappast alls med	7	4	10	5	10	8
	Håller med i någon mån	43	38	41	38	39	34
	Håller med i ganska hög grad	33	37	28	39	34	39
	Håller absolut med	14	14	16	16	13	15
F61-5 Samhället fungerar bäst när människor nogga följer alla regler och förordningar	Håller absolut inte med	3	3	5	1	0	3
	Håller knappast alls med	10	7	13	4	6	4
	Håller med i någon mån	38	43	36	32	32	33
	Håller med i ganska hög grad	38	36	37	48	46	47
	Håller absolut med	11	11	9	14	16	13
F61-6 Vi måste dramatiskt minska skillnaderna mellan rika och fattiga, vita och färgade, samt mellan män och kvinnor	Håller absolut inte med	4	2	3	0	2	1
	Håller knappast alls med	6	9	8	5	3	5
	Håller med i någon mån	34	27	22	26	26	26
	Håller med i ganska hög grad	30	38	35	37	38	40
	Håller absolut med	27	23	32	31	31	28
F61-7 Samhället skulle tjäna på mindre statliga regleringar av näringslivet	Håller absolut inte med	4	4	7	2	2	4
	Håller knappast alls med	20	14	21	15	18	20
	Håller med i någon mån	56	62	55	55	48	44
	Håller med i ganska hög grad	14	17	14	24	26	23
	Håller absolut med	6	4	4	4	6	9
F61-8 Vårt samhälle behöver ökad rättvisa så att jämlikheten ökar kraftigt	Håller absolut inte med	2	1	2	0	1	0
	Håller knappast alls med	10	7	7	4	9	7
	Håller med i någon mån	37	35	31	37	33	35
	Håller med i ganska hög grad	34	37	38	39	37	39
	Håller absolut med	17	19	22	20	19	19
F61-9 Respekt för auktoriteter är en av de viktigaste sakerna som barn bör lära sig	Håller absolut inte med	6	4	6	7	4	7
	Håller knappast alls med	17	9	23	16	17	21
	Håller med i någon mån	46	57	42	42	44	41
	Håller med i ganska hög grad	23	24	21	23	25	21
	Håller absolut med	8	7	8	11	10	9

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet	
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	
F62-1	Känner du oro för din egen och familjens hälsa?	Aldrig	10	6	6	6	1	4
		Någon enstaka gång	24	28	27	24	16	23
		Ibland	45	43	38	45	49	48
		Ganska ofta	18	17	22	22	25	20
		Mycket ofta	4	6	7	4	8	5
F62-2	Känner du oro för din egen och familjens ekonomi?	Aldrig	18	12	14	11	11	12
		Någon enstaka gång	25	30	28	32	35	31
		Ibland	32	38	31	41	36	39
		Ganska ofta	21	13	17	11	15	13
		Mycket ofta	4	7	10	5	4	5
F62-3	Känner du oro för dina relationer till släkt och vänner?	Aldrig	19	26	19	34	17	23
		Någon enstaka gång	30	32	33	30	40	37
		Ibland	27	26	30	30	29	31
		Ganska ofta	19	14	15	5	11	7
		Mycket ofta	5	3	3	1	3	1
F62-4	Känner du oro för familjens sammanhållning?	Aldrig	35	35	37	39	29	32
		Någon enstaka gång	23	28	28	35	32	36
		Ibland	25	23	21	19	28	22
		Ganska ofta	12	9	9	6	8	7
		Mycket ofta	4	5	5	1	3	3
F62-5	Känner du oro för dina relationer med chefer och arbetskamrater?	Aldrig	24	25	20	38	21	25
		Någon enstaka gång	40	44	41	41	38	47
		Ibland	27	21	30	16	28	22
		Ganska ofta	7	8	9	3	11	5
		Mycket ofta	2	1	1	1	3	1
F62-6	Känner du oro för miljösituationen i världen?	Aldrig	9	4	5	2	1	2
		Någon enstaka gång	14	16	14	15	8	11
		Ibland	35	33	29	32	34	30
		Ganska ofta	31	31	31	33	39	39
		Mycket ofta	10	17	22	18	17	19
F62-7	Känner du oro för olyckor med kärnkraften och dess avfall?	Aldrig	29	25	19	16	14	12
		Någon enstaka gång	28	38	37	36	37	34
		Ibland	28	27	28	36	34	35
		Ganska ofta	10	4	9	9	11	12
		Mycket ofta	4	6	7	3	3	8
F62-8	Känner du oro för att livet bara går utan att dina förhoppningar förverkligas?	Aldrig	13	11	10	19	15	13
		Någon enstaka gång	29	28	31	41	38	34
		Ibland	35	32	36	32	37	40
		Ganska ofta	16	23	16	9	8	10
		Mycket ofta	7	5	6	0	3	3
F62-9	Känner du oro för att bli arbetslös?	Aldrig	22	25	25	56	46	44
		Någon enstaka gång	25	29	25	25	31	31
		Ibland	30	24	25	13	15	20
		Ganska ofta	16	15	17	3	5	3
		Mycket ofta	6	7	8	3	4	2
F62-10	Känner du oro för att globaliseringen gör att vårt land förlorar sin konkurrenskraft?	Aldrig	39	34	39	27	21	26
		Någon enstaka gång	32	30	31	32	32	30
		Ibland	25	27	24	34	38	36
		Ganska ofta	3	7	6	7	7	8
		Mycket ofta	1	2	0	0	2	1
F62-11	Känner du oro för alla snabba förändringar i samhället?	Aldrig	32	24	30	18	10	15
		Någon enstaka gång	34	35	30	38	33	35
		Ibland	23	27	32	29	39	35
		Ganska ofta	8	12	5	14	14	13
		Mycket ofta	3	2	2	1	4	2

F62-12	Känner du oro för att du eller någon i familjen utsätts för våld?	Aldrig	23	16	16	13	9	11
		Någon enstaka gång	29	33	29	32	32	30
		Ibland	28	39	32	37	37	38
		Ganska ofta	16	7	13	15	17	16
		Mycket ofta	4	4	10	3	6	5
F62-13	Känner du oro för att inte bli respekterad i din yrkesroll?	Aldrig	32	26	26	43	31	38
		Någon enstaka gång	31	34	30	36	36	36
		Ibland	22	31	31	17	25	21
		Ganska ofta	12	8	10	3	6	4
		Mycket ofta	3	2	4	1	2	1
F62-14	Känner du oro för att brottsligheten ökar?	Aldrig	15	7	11	4	1	2
		Någon enstaka gång	25	25	23	10	10	13
		Ibland	31	33	30	31	25	24
		Ganska ofta	19	30	23	38	41	41
		Mycket ofta	10	5	13	18	22	20
F62-15	Känner du oro för att bli övervakad och registrerad?	Aldrig	31	19	28	37	30	36
		Någon enstaka gång	24	31	25	25	29	25
		Ibland	26	25	23	24	26	25
		Ganska ofta	9	13	15	8	10	10
		Mycket ofta	10	12	9	6	5	4
F62-16	Känner du oro för terrorism?	Aldrig	24	10	17	9	6	7
		Någon enstaka gång	25	31	31	22	21	22
		Ibland	34	34	28	36	35	35
		Ganska ofta	11	15	12	23	25	23
		Mycket ofta	7	10	12	10	13	13
F62-17	Känner du oro för ökat narkotikamissbruk?	Aldrig	23	21	17	8	4	6
		Någon enstaka gång	27	25	31	18	13	16
		Ibland	25	24	25	29	35	29
		Ganska ofta	14	19	16	30	29	33
		Mycket ofta	10	11	11	15	19	17
6		0	0	0	0	0	0	

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F63	Kön Man	46	46	45	49	51	53
	Kvinna	54	54	55	51	49	47

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F64	Yngre än 18 år	0	0	0	0	0	0
Ålder	18-24	100	100	100	0	0	0
	25-34	0	0	0	12	16	18
	35-44	0	0	0	19	20	21
	45-54	0	0	0	20	25	18
	55-64	0	0	0	27	23	27
	65-74	0	0	0	21	16	16
	75 eller äldre	0	0	0	0	0	0

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet	
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	
F65	Arbetar du eller någon i din familj inom ett företag som levererar produkter eller tjänster till kärnteknisk industri (kärnkraft-verk, hantering av kärnkraftens avfall)	Ja	25	27	4	20	21	4
		Nej	67	71	93	78	78	94
		Vet ej	8	1	3	3	1	2

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F66	Grundskola	20	11	12	26	19	16
Utbildning	Yrkesskola	1	0	1	7	11	4
	2-årigt gymnasium	2	2	2	18	22	14
	3-årigt gymnasium (ej tekniskt)	58	69	62	13	12	13
	Tekniskt gymnasium eller institut	11	9	7	9	5	7
	Högskola, kortare än 3 år	5	4	9	8	12	15
	Högskola, 3 år eller mer	2	3	6	14	17	23
	Annan utbildning	2	2	2	4	4	7

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F67	Är svenska ditt modersmål?						
	Ja	99	96	92	97	94	94
	Nej	1	4	8	3	6	6

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F68	Är du svensk medborgare?						
	Ja	99	100	98	99	98	98
	Nej	1	0	2	1	2	2

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F69	Vilket politiskt parti tycker du bäst (eller minst illa) om idag?						
	Centerpartiet	11	4	5	6	3	6
	Folkpartiet liberalerna	9	7	5	4	5	9
	Kristdemokratiska samhällspartiet	3	3	3	3	5	3
	Miljöpartiet de gröna	7	8	14	7	4	7
	Moderata samlingspartiet	17	14	16	25	23	28
	Socialdemokraterna	34	40	37	46	50	34
	Sverigedemokraterna	4	11	5	3	2	3
	Vänsterpartiet	4	4	9	3	7	8
	Annat parti	11	9	5	3	1	2

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F70	Ren landsbygd eller ort med mindre än 200 invånare	24	6	6	34	13	12
	Tätort med 200-2000 invånare	15	10	8	15	13	9
	Tätort med 2000-5000 invånare	44	7	6	40	6	8
	Tätort med 5000-25000 invånare	10	48	20	9	43	17
	Tätort med över 25000 invånare, ej angivna 4 stora städer	3	28	28	1	23	24
	Uppsala med förorter	4	0	4	1	0	2
	Malmö med förorter	0	0	5	0	0	3
	Göteborg med förorter	0	0	7	0	0	8
	Stockholm med förorter	0	1	17	0	1	18

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F71	Är du den som formuläret adresserats till?	99	99	99	97	97	97
	Nej	1	1	1	3	3	3

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F72	Kan du tänka dig att vara med i flera undersökningar av detta slag?	64	69	69	54	50	56
	Nej	36	31	31	46	50	44

		Unga Östhammar	Unga Oskarshamn	Unga hela landet	Äldre Östhammar	Äldre Oskarshamn	Äldre hela landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F73	Vill du ha ett intyg och ett diplom som visar att du deltagit i undersökningen?		67	61	65	83	82
	Nej						
	Ja, intyg		7	4	6	3	4
	Ja, diplom		3	1	3	2	2
	Ja, både intyg och diplom		23	34	26	12	12
							13

		Unga	Unga	Unga hela	Äldre	Äldre	Äldre hela
		Östhammar	Oskarshamn	landet	Östhammar	Oskarshamn	landet
		Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
F74-1 Anser du att undersökningen är meningsfull?	Nej, absolut inte	4	2	2	1	3	1
	Nej, i stort sett inte	4	5	3	2	2	3
	Tveksamt	22	9	15	26	24	25
	Ja, i stort sett	47	59	50	52	54	50
	Ja, absolut	23	25	30	18	17	22
F74-2 Var frågorna klart formulerade?	Nej, absolut inte	2	1	2	0	0	1
	Nej, i stort sett inte	9	4	6	3	5	2
	Tveksamt	18	19	14	9	9	10
	Ja, i stort sett	55	60	59	73	69	70
	Ja, absolut	16	16	20	15	16	17
74-3 Var svarsalternativen klart formulerade?	Nej, absolut inte	1	2	1	0	1	1
	Nej, i stort sett inte	2	1	4	3	2	3
	Tveksamt	13	12	11	11	7	10
	Ja, i stort sett	58	60	59	67	72	66
	Ja, absolut	25	24	25	19	18	20
F74-4 Tog formuläret upp det som är viktigt i sammanhanget?	Nej, absolut inte	1	1	1	0	0	1
	Nej, i stort sett inte	4	1	1	2	1	1
	Tveksamt	10	13	8	10	10	14
	Ja, i stort sett	64	63	62	73	74	65
	Ja, absolut	22	22	27	15	15	20
F74-5 Anser du att vi med formuläret försökte påverka dina svar i någon viss riktning?	Nej, absolut inte	37	32	31	35	33	34
	Nej, i stort sett inte	29	32	29	30	37	36
	Tveksamt	25	26	25	26	23	21
	Ja, i stort sett	6	7	11	7	4	7
	Ja, absolut	3	1	3	2	2	2
F74-6 Har formuläret gjort dig intresserad av att skaffa mera information inom området?	Nej, absolut inte	17	10	7	11	11	8
	Nej, i stort sett inte	24	29	18	22	22	18
	Tveksamt	39	34	36	44	40	36
	Ja, i stort sett	18	24	28	16	22	30
	Ja, absolut	2	3	11	7	6	8
F74-7 Har detta formulär gjort dig oroad över de risker som det behandlar?	Nej, absolut inte	40	31	16	36	34	24
	Nej, i stort sett inte	28	28	23	35	30	29
	Tveksamt	24	31	32	23	27	28
	Ja, i stort sett	5	7	21	5	6	13
	Ja, absolut	4	4	8	1	3	6
F74-8 Var det en intressant uppgift att fylla i formuläret?	Nej, absolut inte	14	9	8	8	9	7
	Nej, i stort sett inte	11	13	13	12	16	14
	Tveksamt	28	24	23	29	27	24
	Ja, i stort sett	37	41	41	39	38	40
	Ja, absolut	10	12	15	13	10	15
F74-9 Var texten lättläst och uppställningen överskådlig?	Nej, absolut inte	3	2	3	1	1	1
	Nej, i stort sett inte	13	6	7	4	4	3
	Tveksamt	18	12	14	9	10	7
	Ja, i stort sett	45	60	51	64	59	63
	Ja, absolut	22	20	25	21	26	27
F74-10 Fanns det många frågor som du tyckte var onödiga?	Nej, absolut inte	5	8	7	9	5	7
	Nej, i stort sett inte	22	28	29	36	41	39
	Tveksamt	39	33	35	31	32	29
	Ja, i stort sett	21	20	22	15	11	14
	Ja, absolut	12	10	7	10	11	11

SKB:s samhällsforskningsprogram – rapportförteckning

- Andersson-Skog L, 2007.** Växtkraft av kärnkraft? – Kärnkraftetableringens socioekonomiska effekter i Oskarshamn och Östhammar 1996-2000. SKB R-07-02, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Anshelm J, 2006.** Från energiresurs till kvittblivningsproblem – Frågan om kärnavfallens hantering i det offentliga samtalet i Sverige, 1950-2002. SKB R-06-113, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Cramér P, Stendahl S, Erhag T, 2007.** Nationellt ansvar för använt kärnbränsle i en utvidgad europeisk union? SKB R-07-11, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Frostenson M, 2008.** Etisk argumentation i slutförvarsfrågan – En rapport om etiska värderingskonflikter i diskussionen om det svenska kärnavfallet. SKB R-08-51, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Johansson P, Lisberg Jensen E, 2006.** Identitet och trygghet i tid och rum – Kulturteoretiska perspektiv på kärnavfallsfrågans existentiella dimensioner. SKB R-06-119, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Kaijser A, Högselius P, 2007.** Resurs eller avfall? – Politiken kring hanteringen av använt kärnbränsle i Finland, Tyskland, Ryssland och Japan. SKB R-07-37, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Lindgren U, Strömgren M, 2007.** Slutförvarets lokala effekter på befolkning och sysselsättning i Östhammar och Oskarshamn. SKB R-07-04, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Pettersson T, 2008.** Unga sjunga med de gamla! – En jämförande analys av grundläggande värderingar och uppfattningar om demokrati och politik bland blivande vuxna från 24 länder. SKB R-08-53, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Sandberg M, 2008.** Ungdomars syn på kärnkraft och demokrati sedan 1980-talet: attitydepidemier, stigberoenden och teknisk-politisk kulturrevolution. SKB R-08-52, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Sjöberg L, 2006.** Opinion och attityder till förvaring av använt kärnbränsle. SKB R-06-97, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Sjöberg L, 2008.** Attityd till slutförvar av använt kärnbränsle: Struktur och orsaker. SKB R-08-119, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Sjölander A, 2007.** Som natt och dag trots samma kärnas ursprung? – Om (o)likheter och opinioner i nationella och lokala mediers hantering av kärnavfallsfrågan. SKB R-07-12, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- Soneryd L, Lidskog R, 2006.** Allmänhet, expertis och deliberation – Samråd om slutförvar av kärnavfall. SKB R-06-118, Svensk Kärnbränslehantering AB.